

ՀՀ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ, ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ, ՄՃԱԿՈՒՅԹԻ ԵՎ ՍՊՈՐՏԻ
ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

«ՎԱՆԱՁՈՐԻ Զ. ԹՈՒՄԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ»
ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ ԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ

**ԿՐԵԴԻՏԱՅԻՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳՈՎ
ՈՒՍՈՒՄՆԱԴՐՈՒԹՅԱՆ ՈՒՂԵՑՈՒՅՑ
ԵՎ
ԴԱՍԸՆԹԱՑՆԵՐԻ ՏԵՂԵԿԱԳԻՐՔ**

ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ -	042101.00.6 «ԻՐԱՎԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ»
ԿՐԹԱԿԱՆ ԾՐԱԳԻՐ -	042101.01.6 «ԻՐԱՎԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ»
ՈՐԱԿԱՎՈՐՈՒՄ -	ԻՐԱՎԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԲԱԿԱԼԱՎՐ

ՎԱՆԱՁՈՐ 2023

ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՊԼԱՆ

ԿՐԹԱԿԱՆ ԾՐԱԳՐԻ ԴԱՍԸՆԹԱՑՆԵՐԻ ՆԿԱՐԱԳՐԻՉՆԵՐԸ

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ՋԼԳ/բ-031 – Չայոց լեզու և գրականություն 1			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	2 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	1-ին տարի, 1-ին կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	28	Դասախոսություն	
			Սեմինար	
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	28
	Ինքնուրույն	32		
	Ընդամենը	60		
Ստուգման ձևը	Ստուգարք			
Դասընթացի նպատակը	Դասընթացի նպատակն է ապագա մասնագետի գրավոր և բանավոր խոսքի մշակումը, ապագա ուսուցչի, գիտնական-հետազոտողի՝ գործնական, գիտական ոճերին ծանոթացումը՝ կիրառական հմտությունների ձեռք բերման անհրաժեշտությամբ: Այս նպատակին են ծառայում համապատասխան տարաբնույթ վարժությունները, թելադրությունները, թեստային աշխատանքները			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	<p>Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.</p> <p><i>Գիտելիք</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • գործնական գրություններ (դիմում, զեկուցագիր, տեղեկանք, լիազորագիր) գրելու կանոններ, • ձայնավորների, բաղաձայնների, երկհնչյունների, հարադիր բարդությունների ուղղագրություն, • քերականական-ձևաբանական նորմով սահմանված օրինաչափությունները, դրանցից կատարված և կատարվող շեղումներ, • թույլատրելի զուգաձևությունները ձևաբանական ու շարահյուսական մակարդակներում, • ներգործական կառուցվածքի փոխակերպումը կրավորականի, ստորադաս նախադասությունների՝ դերբայական դարձվածների, ուրիշի ուղղակի խոսքին՝ անուղղակի խոսքի, խոսքի մասերի փոխանցումներ: <p><i>Չմտություն</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • կտիրապետի ՉՉ պետական լեզվի գործառույթների, կիրառական առանձնահատկությունների նորմերին: <p><i>Կարողունակություն</i></p>			

	<ul style="list-style-type: none"> կկարողանա գործնականում կիրառել ժամանակակից հայերենի կառուցվածքային օրինաչափությունները, քերականական կանոնները:
Դասընթացի բովանդակությունը	<p><i>Թեմա 1.</i> Հնչյունային ուղղագրության հիմունքները: Պատմական-ավանդական ուղղագրության հիմունքները: Ուղղագրության և ուղղախոսության հաղորդակցական արժեքը: <i>Թեմա 2.</i> Ուղղագրության կանոնների և տեսակների մեկնաբանություն: Ուղղախոսության կանոնների կիրառություն: Ընթերցանություն: Թելադրություն: <i>Թեմա 3.</i> Բաղադրյալ հատուկ անունների ուղղագրությունը: <i>Թեմա 4.</i> Գործնական գրություններ: Գործնական գրությունների կանոնների քննարկում: Դիմում, գեկուցագիր, տեղեկանք, լիազորագիր գրելու կանոնները: <i>Թեմա 5.</i> Հարադրավոր բարդություններ: Բառերի միասին գծիկով, անջատ գրություն: <i>Թեմա 6.</i> Տողադարձ: Թեստային աշխատանք: <i>Թեմա 7.</i> Դարձվածքներ, առած-ասացվածքներ, թևավոր խոսքեր, դրանց գործածությունը խոսքում: Բառերի ձևափոխումները խմբերի ոճական և հաղորդակցական արժեքը (հոմանիշ, հականիշ, նույնանուն, հարանուն): <i>Թեմա 8.</i> Խոսքի մասեր: Քերականական – ձևաբանական նորմով սահմանված օրինաչափությունները, դրանցից կատարված և կատարվող շեղումները, թույլատրելի զուգաձևությունները ձևաբանական մակարդակում: <i>Թեմա 9.</i> Նախադասության անդամների կետադրությունը: <i>Թեմա 9.</i> Ներգործական կառուցվածքի փոխակերպումը կրավորականի: <i>Թեմա 10.</i> Բարդ նախադասությունների և դերբայական դարձվածի կետադրությունը: Ստորադաս նախադասությունների փոխակերպումը դերբայական դարձվածների: <i>Թեմա 11.</i> Ուրիշի ուղղակի խոսքի կետադրությունը և փոխակերպումը անուղղակի խոսքի: <i>Թեմա 12.</i> Խնդրառության և կապերի հոլովառության դերը բանավոր և գրավոր խոսքում: <i>Թեմա 13.</i> Համաձայնության դերը բանավոր և գրավոր խոսքում: <i>Թեմա 14.</i> Նախադասության հարակից միավորներ: Ամփոփում:</p>
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	<p>Գնահատումն իրականացվում է «ՎՊՀ ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգ»-ին համապատասխան: https://new.vsu.am/karg/2023/usanoxneri%20qiteligneri%20stugman.pdf</p>
Գրականություն	<p>Պարտադիր՝ 1. Ս. Աբրահամյան, Հայերենի կետադրությունը, Ե., 1999: 2. Մ.Ասատրյան, Ժամանակակից հայոց լեզու. ձևաբանություն, շարահյուսություն, Ե., 1982: 3. Հ. Բարսեղյան, Ուղղագրական-ուղղախոսական, տերմինաբանական բառարան, Ե., 1982: 4. Դ. Գյուլբեկյան, Հայերեն բառարան-տեղեկատու, Միասին, անջատ կամ գծիկով գրվող բառեր, Ե., 2001: 5. Դ. Գյուլբեկյան, Մեծատա՞ռ, թե փոքրատառ, Ե., 2005: 6. Քոսյան Վ., Վերդյան Բ., Մարության Ա., Հայոց լեզվի գործնական աշխատանքների ձեռնարկ, Ե., 1989: 7. Գ.Գարեգինյան, Ժամանակակից հայոց լեզու, Ե., 1984: 8. Ա. Մարգարյան, Ժամանակակից հայոց լեզու.</p>

	<p>Բառագիտություն, 1990/1993:</p> <p>11. Ա. Սանթրյան, Արդի հայերենի կետադրության համակարգը, Ե., 2004:</p> <p>Լրացուցիչ՝</p> <p>1. Լ.Եզեկյան, Հայոց լեզու, Ե., 2007:</p> <p>2. Ս. Գալստյան, Ժամանակակից հայոց լեզվի գործնական աշխատանքների ձեռնարկ, 2003:</p> <p>3. Դ.Գյուրջինյան, Գործնական աշխատանքների ձեռնարկ, Ե., 2001:</p> <p>4. Ռ. Նազարյան, Մայրենին բոլորի համար, Ե., 2006:</p> <p>5. Վ. Սահակյան, Ուղղագրության, կետադրության և քերականության ուղեցույց, Ե., 2004:</p>
--	---

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ՅԼԳ/Բ-032- Հայոց լեզու և գրականություն 2		
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	2 կրեդիտ		
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	1-ին տարի, 2-րդ կիսամյակ		
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	28	Դասախոսություն
			Սեմինար
			Լաբորատոր աշխատանք
			Գործնական աշխատանք
	Ինքնուրույն	32	
	Ընդամենը	60	
Ստուգման ձևը	Ստուգարք		
Դասընթացի նպատակը	<p>Դասընթացի նպատակն է մի շարք մասնագիտությունների առաջին կուրսի ուսանողներին «Գրականություն» առարկային վերաբերող գիտելիքներ հաղորդել, խորացնել և ընդլայնել հայ գրականության մասին ուսանողների ունեցած ընդհանուր գիտելիքները: Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին ծանոթացնել հայ գրականության պատմությանը: Առաջնային նպատակ է նաև ուսանողներին գաղափար տալ հիմնական գրական ուղղությունների մասին՝ մասնավորապես կլասիցիզմի, ռոմանտիզմի, ռեալիզմի, սոց. ռեալիզմի, հիմնարար պատկերացում ձևավորել գրականության զարգացման վերաբերյալ ըստ դարաշրջանների, ուսումնասիրել մի շարք գրողների ստեղծագործությունները, անդրադառնալ դրանց կառուցվածքային և բովանդակային հատկանիշներին, գաղափարին և վերլուծությանը: Նպատակները սահմանվում են հետևյալ սկզբունքներով.</p> <p>ա. գրականության՝ ըստ ժամանակաշրջանների պատկերացումը,</p> <p>բ. ժառանգորդական շղթայի օղակների ներկայացումը ակունք-ավանդույթ-նորարարություն հրողության բացահայտմամբ,</p> <p>գ. ժանրաբանություն, գրական ուղղությունների, մեթոդների, տեսական հասկացություն պարունակող գիտելիքները տրվում են կոնկրետ հեղինակ կամ ստեղծագործություն անցնելիս:</p>		
Դասընթացի վերջնարդյունքները	<p>Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.</p> <p><i>Գիտելիք</i></p> <p>Տվյալ դասընթացն ավարտելուց հետո ուսանողը պետք է ունենա առարկայի վերաբերյալ համապատասխան թեմաներից մշակումներ, գրի առնվազն երկու ռեֆերատ, կարդացած լինի հանձնարարված գեղարվեստական գրականությունը, լիարժեք պատկերացում ունենա հայ գրականության ընթացքի և զարգացման վերաբերյալ,</p>		

	<p>կարողանա ձեռք բերած գիտելիքները կիրառել գործնականում: Միևնույն ժամանակ ուսանողը պետք է անգիր հատվածներ իմանա հանձնարարված չափածո գործերից, մասնակցած լինի բանավիճային քննարկումներին:</p> <p><i>Չմտություն</i></p> <p>Պետք է տիրապետի գրական-գեղարվեստական գործերի վերլուծության սկզբունքներին ու մեթոդներին, քննարման մասնակցելու կանոններին:</p> <p><i>Կարողունակություն</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • գրական վերլուծության ենթարկել անհրաժեշտ գեղարվեստական երկերը, • անգիր հատվածներ ասել պոեզիայից, • զանազանել գրական մեթոդների և ուղղությունների տարբերակիչ սկզբունքները, ժանրային կառուցվածքները, գրական գործընթացի վերաբերյալ ընդհանուր կարծիք հայտնել:
<p>Դասընթացի բովանդակությունը</p>	<p><i>Թեմա 1.</i> Գրերի գյուտի պատմամշակութային արժեքը, 5-րդ դարի հայ գրականության ընդհանուր բնութագիր:</p> <p><i>Թեմա 2.</i> «Սասնա ծռեր» էպոսը: Ստեղծման ժամանակը, կառուցվածքը, կերպարները, առանձնահատկությունները: Գեղարվեստական արժանիքները:</p> <p><i>Թեմա 3.</i> Գրիգոր Նարեկացի, «Մատյան ողբերգության» աղոթամատյանը: Ֆրիկ. կյանքը և քնարերգությունը:</p> <p><i>Թեմա 4.</i> Միջնադարյան տաղերգություն, հայրեններ: Ժանրը, ժանրակազմ հատկանիշները, թեմատիկ առանձնահատկությունները:</p> <p><i>Թեմա 5.</i> Աբովյանը և լուսավորական շարժումը: Հայ նոր գրականություն: Մուրացանի արձակը:</p> <p><i>Թեմա 6.</i> Հ. Պարոնյանի ստեղծագործությունը: Երգիծանքի տարատեսակները: «Մեծապատիվ մուրացկաններ» վիպակը, կերպարները, գաղափարը:</p> <p><i>Թեմա 7.</i> Ռոմանտիզմը որպես գրական մեթոդ, հիմնական հատկանիշները: Րաֆֆու «Սամվել» վեպը: Կառուցվածքը, կերպարները, գաղափարը:</p> <p><i>Թեմա 7.</i> Գր. Չոիրապը և հայ նորավիպագրությունը: Չոիրապի կյանքն ու ստեղծագործությունը: Նովելները:</p> <p><i>Թեմա 8.</i> Ծիրվանզադեն և հայ դասական ռեալիզմը: Ծիրվանզադեի արձակի և դրամատուրգիայի առանձնահատկությունները:</p> <p><i>Թեմա 9.</i> Հ. Թումանյան: Կյանքը և գործը: Քառյակները, պոեմները, արձակը:</p> <p><i>Թեմա 10.</i> Ավ. Իսահակյան: Կյանքը և գործը: Քնարերգությունը: «Արու-Լալա Մահարի» պոեմը, կառուցվածքը, գաղափարը:</p> <p><i>Թեմա 11.</i> Վ. Տերյանի կյանքը և քնարերգությունը: «Մթնշաղի անուրջներ», «Երկիր Նաիրի» շարքերը:</p> <p><i>Թեմա 12.</i> Բակունցի պատմվածքները:</p> <p><i>Թեմա 13.</i> Գ. Մահարի, կյանքը և ստեղծագործությունը: «Ծաղկած փշալարեր» վիպակը:</p>
<p>Գնահատման մեթոդները և չափանիշները</p>	<p>Գնահատումն իրականացվում է «ՎՊՀ ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգ»-ին համապատասխան:</p> <p>https://new.vsu.am/karg/2023/usanoxneri%20qiteligneri%20stugman.pdf</p>
<p>Գրականություն</p>	<p>Պարտադիր՝</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Պ. Հակոբյան - Հայ մշակույթի նշանավոր գործիչներ 2. Ջրբաշյան Է.- Չորս գագաթ , Հայ նոր գրականության պատմություն (հատոր 1-5) 3. Գաբրիելյան Վ.- Սփյուռքահայ գրականություն 4. Ս. Աղաբաբյան - «Սովետահայ գրականության պատմություն»

	<p>5. Հր. Թամրազյան - «Սովետահայ գրականության պատմություն»</p> <p>Լրացուցիչ՝</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Մովսես Խորենացի - «Հայոց պատմություն» 2. Գրիգոր Նարեկացի - «Մատյան ողբերգության» 3. Խաչատուր Աբովյան - «Վերք Հայաստանի» 4. Հովհ. Թումանյան - բանաստեղծություններ, «Անուշ» պոեմը 5. Ե. Չարենց - բանաստեղծություններ, «Գիրք ճանապարհի» 6. Պ. Սևակ - «Անլռելի գանգակատուն», «Եղիցի լույս», «Մարդը ավի մեջ», այլ <p>Հրանտ Մաթևոսյան - «Աշնան արև»</p>
--	--

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ՕԼԳ/մ -111 Մասնագիտական ռուսաց լեզու-1			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	3 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	1-ին տարի, 1-ին կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	42	Դասախոսություն	
			Սեմինար	
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	42
	Ինքնուրույն	48		
	Ընդամենը	90		
Ստուգման ձևը	Ստուգաք			
Դասընթացի նպատակը	Ձևավորել մասնագետի հաղորդակցական կոմպետենցիաներ, ով ի վիճակի կլինի ռուսաց լեզվի միջոցով լուծել մասնագիտական գործունեության տարբեր ոլորտներում հաղորդակցության իրական խնդիրները:			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	<p>Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.</p> <p><i>Գիտելիք</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ իմանա ընթերցանության հիմնական կանոնները, ➤ իմանա ռուսերեն շեշտի տեղը գործածական բառերում, ուսումնասիրված բառային միավորների հիմնական իմաստները, որոնք ծառայում են ռուսալեզու առօրյա հաղորդակցության իրավիճակներին, սոցիալ-մշակութային և կրթական, մասնագիտական գործունեության ոլորտներում: ➤ իմանա ուսուցման այս փուլի բանավոր և գրավոր հաղորդակցության մեջ օգտագործվող հիմնական քերականական երևույթները, կառուցվածքները: ➤ իմանա և կարողանա օգտագործել մասնագիտական տերմինները տվյալ մասնագիտության ոլորտում: ➤ իմանա ռուսալուզու խոսքային վարքի նորմաները: <p><i>Կարողունակություն</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ կարողանա ձեռք բերած գիտելիքները կիրառել գործնականում: ➤ կարողանա ուսումնասիրված թեմաների վերաբերյալ 			

	<p>ինքնուրույն վերարտադրել համահունչ, տրամաբանական խոսքային ասույթների նմուշներ՝ համապատասխան տրված հաղորդակցական իրադրությանը:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ կարողանա ինքնուրույն ձեռք բերել նոր մասնագիտական գիտելիքներ իրենց համար՝ դրա համար օգտագործելով տեղեկատվության առկա աղբյուրները: ➤ կարողանա աշխատել թիմում, շփվել մասնագիտական ոլորտների փորձագետների հետ, ընկալել բազմամշակութային բազմազանությունը և միջմշակութային տարբերությունները: ➤ կարողանա ստացած գիտելիքները կիրառել գործնականում և կատարել ինքնուրույն եզրահանգումներ: <p><i>Հմտություն</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ տիրապետի հիմնական և ընդհանուր գիտելիքներին, մասնագիտական ոլորտում գիտելիքների հիմունքներին, հաղորդակցական/բանավոր և գրավոր/մայրենի լեզվի հմտություններին, տիրապետում է երկրորդ օտար լեզվին:
<p>Դասընթացի բովանդակությունը</p>	<p>Թեմա 1. Ժամանակակից ռուսաց լեզվի հնչյունաբանական, արտասանական, բառագիտական նորմերը:</p> <p>Թեմա 2. Ժամանակակից ռուսաց լեզվի ձևաբանություն. Գոյական անուն, ածական անուն, դերանուն. սեռ, թիվ, հոլով (ընդհանուր հասկացություն):</p> <p>Թեմա 3. Ժամանակակից ռուսաց լեզվի ձևաբանություն. Գոյական անուն, ածական անուն, դերանուն. ուղղական, սեռական, տրական հոլովներ:</p> <p>Թեմա 4. Ժամանակակից ռուսաց լեզվի ձևաբանություն. Գոյական անուն, ածական անուն, դերանուն. հայցական, գործիական, ներգոյական հոլովներ:</p> <p>Թեմա 5. Ժամանակակից ռուսաց լեզվի ձևաբանություն. Թվականանուն:</p> <p>Թեմա 6. Ժամանակակից ռուսաց լեզվի ձևաբանություն: Բայ, բայաձևեր և դերբայներ:</p> <p>Թեմա 7. Ժամանակակից ռուսաց լեզվի ձևաբանություն. սպասարկու խոսքի մասեր:</p> <p>Թեմա 8. Ժամանակակից ռուսաց լեզվի շարահյուսություն. Բառակապակցություն, պարզ նախադասություն:</p> <p>Թեմա 9. Ժամանակակից ռուսաց լեզվի շարահյուսություն. բարդ նախադասություն, նրա տեսակները:</p>
<p>Գնահատման մեթոդները և չափանիշները</p>	<p>Գնահատումն իրականացվում է «ՎՊՅ ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգ»-ին համապատասխան:</p> <p>https://new.vsu.am/karg/2023/usanoxneri%20giteligneri%20stugman.pdf</p>
<p>Գրականություն</p>	<p>Պարտադիր-</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Современный русский язык / Под ред. Д.Э. Розенталя. Ч. 1,2. М., 1979. 2. Костомаров В.Г., Максимов В.И. Современный русский язык. М., 2010. 3. Валгина Н.С. Современный русский язык. М., 2006. <p>1. Ипполитова Н.А., Князева О.Ю., Савова М.Р. Русский язык и культура речи.</p>

М., 2003.

4. Гончарова Т.В., Плеханова Л.П. Речевая культура личности: практикум. М., 2011.

5. Шулежкова С.Г. «И жизнь, и слезы, и любовь» Происхождение, значение, судьба 1500 крылатых слов и выражений русского языка. М., 2011.

6. Баско Н.В. Изучаем русский, узнаем Россию. М., 2011.

7. Киселева М.С. Русский язык как иностранный. М., 2010.

8. С.Р. Налбандян, С.А. Агабалян, Т.К. Асатрян, И.А. Саакян Учебное пособие по русскому языку для студентов фармацевтического факультета, Ереван, 2017.

Լրացուցիչ-

1. Аксенова М.П. Русский язык по-новому. Часть 2. / Под ред. Р.А. Кульковой. СПб, 2000.

2. Аксенова М.П. Русский язык по-новому. Часть 3 / Под ред. Р.А. Кульковой. СПб, 2001.

3. Акопян Ж.Л. Оганесян Г.С. Практический курс русского языка (учебно-методические материалы для студентов неспециальных факультетов, ч.1, 2). Ереван, 2017.

Ссылки на юридические сайты

1. <http://www.clj.ru/useful/links/>, Журнал «Криминологический журнал»
2. <http://cj.isea.ru/about/requisites.asp>, Журнал «Медиация и право»
3. <http://www.mediationandlaw.ru/>, Журнал международного права и международных отношений на сайте ООН
4. <http://www.ijj.ilpp.ru/>, Журнал «Мир экономики и права»
5. <http://www.iuaj.net/node/302>, Журнал «Мир юридической науки»
6. <http://www.ispecspb.ru/index/0-9>, Журнал «Муниципальное право»
7. <http://emsu.ru/ml/default.asp>, Журнал «Налоговед»
8. <http://nalogi-spor.ru/>, Журнал «Нотариальный вестник»
9. <http://www.notariat.ru/>, Журнал «Права человека»
10. Практика Европейского Суда по правам человека»
11. <http://jpr-pechr.ru/>
12. Журнал «Правоведение»
13. <http://www.jurisprudence-media.ru/>
14. Журнал «Право в вооружённых силах»
15. <http://www.voennoepravo.ru/node/1045>
16. Журнал «Право и защита» и т.д.

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ՕԼԳ/Բ-112 - Մասնագիտական ոռւսաց լեզու-2		
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	3 կրեդիտ		
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	1-ին տարի, 2-րդ կիսամյակ		
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	42	Դասախոսություն
			Սեմինար
			Լաբորատոր աշխատանք
			Գործնական աշխատանք
	Ինքնուրույն	48	
	Ընդամենը	90	
Ստուգման ձևը	Ստուգարք		
Դասընթացի նպատակը	Դասընթացի նպատակն է զարգացնել ուսանողների լեզվական գիտելիքները և հաղորդակցական կարողությունները լեզվախոսքային բոլոր ոլորտներում (ունկնդրել, կարդալ, խոսել, գրել):		

<p>Դասընթացի վերջնարդյունքները</p>	<p>Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.</p> <p><i>Գիտելիք</i></p> <p>Գիտի</p> <ul style="list-style-type: none"> - կարդալու հիմնական կանոնները; - շեշտի տեղը ամենատարածված բառերում, - ուսումնասիրված բառային միավորների հիմնական իմաստները, որոնք ծառայում են ռուսալեզու հաղորդակցության իրավիճակներին առօրյա, սոցիալ-մշակութային և կրթական և մասնագիտական գործունեության ոլորտներում. - կրթության տվյալ փուլի բանավոր և գրավոր հաղորդակցության մեջ օգտագործվող հիմնական քերականական երևույթները, կառուցվածքները. - ռուսալեզու խոսքի վարքագծի տարրական նորմերը <p><i>Չմտություն</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - գրավոր և բանավոր խոսքի բոլոր տեսակները կիրառելու հմտություններ; - կրթական և մասնագիտական հաղորդակցության ոլորտներում և իրավիճակներում ռուսաց լեզվի օգտագործման հմտություններ ձեռք բերելու տարրական տեխնիկա (ռազմավարություն և մարտավարություն); - բանավոր և գրավոր խոսքի մշակույթի նորմեր ձեռք բերելու հմտություն; - գրագետ բանավոր և գրավոր խոսք կառուցելու հմտություն; - տարբեր աղբյուրներից տեղեկատվության հետ աշխատելու հմտություն; - հրապարակային խոսքի, փաստարկի, քննարկման և վիճաբանության հմտություններ. <p><i>Կարողություն</i></p> <p><i>Կարող է</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - կարդալ ցանկացած բովանդակության տեքստ; - որոշել տեքստի թեման; - բավարար ամբողջականությամբ և ճշգրտությամբ հասկանալ տեքստի հիմնական տեղեկատվությունը; - տարբերակել բառի ուղղակի և փոխաբերական իմաստը; - խոսքում օգտագործել հոմանիշներ, հականիշներ և բազմիմաստ բառեր, դարձվածքաբանական միավորներ; - ինքնուրույն արտադրել համահունչ, տրամաբանական հայտարարություններ ուսումնասիրված թեմաների վերաբերյալ տրված միջավայրին համապատասխան; - երկխոսություններ կառուցել; - օգտագործել ուղղակի և անուղղակի խոսք; - հասկանալ մենախոսության թեման և նրա մեջ պարունակվող հիմնական տեղեկատվությունը; - հասկանալ գրուցակցի հայտարարության բովանդակությունը, նրա հաղորդակցական մտադրությունները.
<p>Դասընթացի բովանդակությունը</p>	<p>1 կիսամյակ</p> <p>Թեմա 1. Օտար լեզուների դերն ու նշանակությունը մարդու կյանքում</p> <p>Թեմա 2. Մարդ. Դիմանկար. Բնավորություն</p> <p>Թեմա 3. Կյանքի ոճ</p> <p>Թեմա 4. Դար ապրի- դար սովորի</p> <p>Թեմա5. Գեղեցկությունը կփրկի աշխարհը. Մշակույթ. Արվեստ</p> <p>Թեմա 6. Աշխարհը ճանապարհորդի աչքերով</p> <p>Թեմա 7. Տոներ. Ավանդույթներ. Սովորույթներ</p> <p>Թեմա 8. Հայրեր և երեխաներ. Սերունդների բախում</p>

	<p>2 կիսամյակ</p> <p>Թեմա 1. Գիտություն և տեխնիկա</p> <p>Թեմա 2. Բնությունը և մարդը</p> <p>Թեմա 3. Առողջ ապրելակերպ. Սնունդ</p> <p>Թեմա 4. Առողջ ապրելակերպ. Սպորտ</p> <p>Թեմա 5. ՉԼՍ. Ինտերնետ. Շփում սացանցերում՝ դրական և բացասական կողմերը</p> <p>Թեմա 6. Թերթելով պատմության էջերը</p> <p>Թեմա 7. Գրավոր և բանավոր խոսքի մշակույթը գարծնական հաղորդակցման մեջ</p>
<p>Գնահատման մեթոդները և չափանիշները</p>	<p>Գնահատումն իրականացվում է «ՎՊՅ ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգ»-ին համապատասխան:</p> <p>https://new.vsu.am/karg/2023/usanoxneri%20qiteliqneri%20stuqman.pdf</p>
<p>Գրականություն</p>	<p>Պարտադիր՝</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Русская грамматика. – Т. 1,2. М., 1980. 2. Современный русский язык / Под ред. Д.Э. Розенталя. Ч. 1,2. М., 1979. 3. Современный русский литературный язык / под ред. П.А. Леканта. М., 1988. 4. Новикова А.С. Русский язык. Фундаментальный курс. М., 1993 5. Костомаров В.Г., Максимов В.И. Современный русский язык. М., 2010. 6. Ремчукова Е.Н. Мофология современного русского языка. Учебное пособие. М., 2004. 7. Ипполитова Н.А., Князева О.Ю., Савова М.Р. Русский язык и культура речи. М., 2003. 8. Гончарова Т.В., Плеханова Л.П. Речевая культура личности: практикум. М., 2011. 9. Шулежкова С.Г. «И жизнь, и слезы, и любовь» Происхождение, значение, судьба 1500 крылатых слов и выражений русского языка. М., 2011. 10. Лексический минимум по русскому языку как иностранному. Элементарный уровень. Общее владение. Спб, 2012. 11. Лексический минимум по русскому языку как иностранному. Базовый уровень. Общее владение. Спб, 2011. 12. Лексический минимум по русскому языку как иностранному. Первый сертификационный уровень. Общее владение. Спб, 2011. 13. Лексический минимум по русскому языку как иностранному. Второй сертификационный уровень. Общее владение. Спб, 2013. 14. Программа по русскому языку для иностранных граждан. Первый сертификационный уровень. Общее владение. 1-й уровень спб, 2012. 15. Типовые тесты по русскому языку как иностранному. Элементарный уровень. Общее владение. Варианты. Книга + 1cd. Спб, 2012. 16. Типовые тесты по русскому языку как иностранному. Базовый уровень. Общее владение. Варианты. Книга + 1cd. Спб, 2012. 17. Типовые тесты по русскому языку как иностранному. Первый сертификационный уровень. Общее владение. Второй вариант. Книга + cd. М., спб, 2012. 18. Одинцова И.В. Что вы сказали? Спб, 2007.

	<p>19. Баско Н.В. Изучаем русский, узнаем Россию. М., 2011. 20. Киселева М.С. Русский язык как иностранный. М., 2010</p> <p>Լրացուցիչ՝</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Современный русский язык в трех частях / В.В. Бабайцева, Л.Ю. Максимов. М, 1987. 2. Современный русский язык. Теория. Анализ языковых единиц: В 2-х частях. – Часть II. Морфология. Синтаксис / под ред. Е.И. Дибровой. М., 2001. 3. Распопов И.П. Строение простого предложения в современном русском языке. М., 1970. 4. Лекант П.А. Синтаксис простого предложения в современном русском языке. М., 1974. 5. Современный русский язык / Р.Н. Попов, Д.П. Валькова, Л.Я. Маловицкий, А.К. Федоров. М., 1978. 6. Ковтунова И.И. Современный русский язык. Порядок слов и актуальное членение предложения. М., 1976. 7. Наши трёхязычные дети. Елена Мадден. СПб, 2011.
--	--

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ՕԼԳ/բ-183 Մասնագիտական օտար լեզու (անգլերեն, գերմաներեն, ֆրանսերեն)- 1 ՕԼԳ/բ-184 Մասնագիտական օտար լեզու (անգլերեն, գերմաներեն, ֆրանսերեն)- 2			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	6 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	1-ին տարի, 1-ին կիսամյակ, 1-ին տարի, 2-րդ կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	42, 42	Դասախոսություն Սեմինար Լաբորատոր աշխատանք Գործնական աշխատանք	42, 42
	Ինքնուրույն	48, 48		
	Ընդամենը	90, 90		
Ստուգման ձևը	Ստուգարք, ստուգարք			
Դասընթացի նպատակը	<p>Դասընթացի նպատակն է անգլերեն լեզվի քերականության ընդհանուր կառուցվածքին զուգահեռ ուսանողի մոտ ձևավորել լեզվի հաղորդակցական կարողություններ և ձեռք բերված գիտելիքները գործնականում կիրառելու հմտություններ: Այլ կերպ ասած, դասընթացի նպատակն է լուսաբանել անգլերեն լեզվի բառապաշարի և քերականականության հիմնահարցերը, սովորեցնել տեսական գիտելիքը գործնականում կիրառելու հմտություններ, ինչպես նաև. ուսանողներին տալ գործնական գիտելիքներ ան•լերեն լեզվի կառուցվածքի մասին, որն անհրաժեշտ է անգլերենի^a որպես օտար լեզվի հաղորդակցման համար:</p> <p>մշակել անգլերեն լեզվի հաղորդակցական կայուն հմտություններ^a դրսևորման բանավոր և գրավոր ձևերում: Այսպիսի դասընթացի խնդիրներով է պայմանավորված ծրագրի ֆունկցիոնալ հաղորդակցական ուղղվածությունը:</p>			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	<p>Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.</p> <p>Գիտելիք</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Անգլերեն լեզվի գործնական հմտությունների և կարողությունների ձևավորում ✓ Անգլերեն լեզվի կաղապարի շրջանակներում մտածելու 			

	<p>կարողություն</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Մասնագիտական օտարալեզու գրականությունից օգտվելու հմտություններ ✓ Անգլերեն լեզվի քերականական կայուն հմտություններ, մինիմալ բառապաշարի տիրապետում բանավոր և գրավոր ձևերում <p>Ջմտություն</p> <ul style="list-style-type: none"> - կատարել հնքնուրույն եզրակացություններ, համեմատություններ, զուգահեռներ անցկացնի դրանց միջև - ցուցաբերել համապատասխան լեզվամտածողություն - ձեռք բերել ուսուցանվող լեզվով հաղորդակցվելու հմտություններ և կարողություններ <p>Կարողունակություն</p> <ul style="list-style-type: none"> - հանձնառություն սովորողների առաջադիմության և ձեռքբերումների նկատմամբ - ուսուցման ժամանակակից մեթոդները և տեխնոլոգիաները ուսումնասիրելու, ներդնելու կարողություն - առարկայական գիտելիքներին տիրապետելու կարողություն - ժամանակը արդյունավետ օգտագործելու կարողություն <p>մասնագիտական կատարելագործման անհրաժեշտության գիտակցում</p>
<p>Դասընթացի բովանդակությունը</p>	<p><i>Թեմա 1.</i> Unit 1.Work, rest and play. 1A. Life stories. Vocabulary: day to day phrases, question words. Grammar: review of verb forms and questions 1B. Super commuters. Vocabulary: work, questions about travel. Grammar: subject questions. Word stress. 1C.Time to relax. Vocabulary: free time activities; frequency adverbs and expressions. Reading: a newspaper article. Listening: a survey 1D. Speed dating. Review and Progress Portfolio</p> <p><i>Թեմա 2.</i> Unit 2.Beginnings. 2A. Starting small Vocabulary: Irregular verbs: past time phrases Grammar: Past Simple. 2 B. First meetings. Vocabulary; relationships. Grammar: Past Continuous. Week forms (1): was and were 2 C. The 1001 Nights. Vocabulary: connecting words. Reading: A book cover. Reading and listening: a story. Weak forms (2). 2D. Small talk. Reading and Writing: starting and ending conversations Review and Progress Portfolio</p>

Թեմա 3.

Unit 3.

The world of work

3A. Getting qualified

Vocabulary: employment

Grammar:

The Adjective (degrees of comparison)

have to // had to

HwL(Help with Listening): have to & have

3B. Job Hunting

Vocabulary: looking for a job

Grammar: present continuous & present simple; activity and state verbs

3C. Strange jobs

Vocabulary: word building: noun endings

Skills:

Reading: a magazine article

Listening: a radio interview

3D. I'm really sorry!

Real world: apologies, reasons and promises

3.D

.....
Review and Progress Portfolio

Reading and Writing Portfolio

R: a formal letter

W: a curriculum vitae(CV)

Թեմա 4.

Unit 4.

That's entertainment

4A. The silver screen

Vocabulary: types of film

Grammar:

Personal Pronouns

present perfect for life experiences (1): positive and negative

4B. The rhythm of life

Vocabulary: music

Grammar: present perfect for life experiences (2): positive and negative

Do the Facts Support Your Educated Guess? (glossary)

Psychological Methods of Collect data (glossary)

4C. TV or not TV?

Vocabulary: TV nouns and verbs; -ed and -ing adjectives

Skills:

Reading: a newspaper article

Reading & Listening: a magazine quiz

4D. What do you think?

Real world: agreeing, disagreeing and asking for

.....
Review and Progress Portfolio

Reading and Writing Portfolio

R: a film review

W: describing a film

Թեմա 5.

Unit 5

Into the Future.

5A. Man or Machine

5B. Never Too Old

5C. Out of this World

5D. It is for Charity

Specific Professional Vocabulary
Grammar: Future plans and Ambitions: be going to//be planning to, etc
ଅବିଳା 6.

Unit 6

Family and Friends

6A. Life with Teenagers

6B. Roles People Play

6C. Family Business

6D. Call Me Back

Specific Professional Vocabulary

Grammar: Superlatives

ଅବିଳା 7.

Unit 7

You Need a Holiday

7A. 50 Places to Go

7B. What are You Taking?

7C. Wish You were here

7D. I Have got a Problem

Specific Professional Vocabulary

Grammar: Future Cont. for future arrangements

ଅବିଳା 8.

Unit 8

Different Cultures

8A. Home Sweet Home

8B. Meet the Parents

8C. Cultural Differences

8D. What is Edinburgh like?

Specific Professional Vocabulary

Grammar: should; should not; must

ଅବିଳା 9.

Unit 9.

Life isn't perfect

9A. Problems, problems

Vocabulary: everyday problems

Grammar: first conditional; future time clauses with *when, as soon as, before, after, until*

9B. Sleepless nights

Vocabulary: adjectives to describe feelings

Grammar: too, too much, too many, (not) enough

9C. In the neighborhood

Vocabulary: phrasal verbs

Skills:

Reading: a letter to a newspaper

Listening: a news report

9D. Invitations

Real world: invitations and making arrangements

.....
9.

Review and Progress Portfolio

Reading and Writing Portfolio

R: a personal email

W: paragraphs; expressing sympathy and giving advice; an email(2)

Թե՛ւ 10.

Unit 10.

Shop till you drop

10A. Going, going, gone

Vocabulary: verbs often used in the passive

Grammar: present simple passive; past simple passive

10B. Changing trends

Vocabulary: anything, someone, no one, everywhere, etc.

Grammar: used to

HwL: used to

10C. Fashion victims

Vocabulary: use of articles: a, an, the, no article

Skills:

Reading: a magazine article

Reading & Listening: a profile

10D. Can I help you?

Real world: in a shop

Vocabulary: shopping

HwL: what shop assistants say

.....
Review and Progress Portfolio

Reading and Writing Portfolio

R: a letter to a newspaper

W: connecting words(3); giving your opinion

Թե՛ւ 11.

Unit 11.

Gossip and news

11A. Guess what?

Vocabulary: verb-noun collocations(3)

Grammar: present perfect for giving news with *just, yet, already*

11B. Murder mystery

Vocabulary: crime

Grammar: relative clauses with *who, which, that, where*

11C. Here is today's news

Vocabulary: guessing meaning from context

Skills:

Reading: a newspaper article

Listening: the news

11D. Did you?

Review and Progress Portfolio

Reading and Writing Portfolio

R: stories

W: use of verb forms; a narrative

Թե՛ւ 12.

Unit 12.

Achieving your goals

12A. A year off

Vocabulary: money

Grammar: reported speech

12B. Taking chances

Vocabulary: unusual activities

Grammar: second conditional

12C. Men of magic

Vocabulary: connecting words (2): *first, next, then, etc.*

Skills:

Reading: a magazine article

	<p><i>Reading & Listening: a radio interview</i> <u>HwL: linking: review(2)</u> *****</p> <p>12. Review and Progress Portfolio End of Course Review R: an online diary; a posting on a website W: common mistakes; describing your goals in a posting</p>
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	<p>Գնահատումն իրականացվում է «ՎՊՐ ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգ»-ին համապատասխան: https://new.vsu.am/karg/2023/usanoxneri%20giteliqneri%20stugman.pdf</p>
Գրականություն	<p>Պարտադիր՝ Face2face, Pre-intermediate, Cambridge University Press (Student' s book & Workbook Լրացուցիչ՝ Լ.Յամբարձումյան, English in Use, Երևան, 2013 Լ.Յամբարձումյան, English Step by Step, Երևան, 2014 Առցանց տեղեկություններ թեմաներին համապատասխան</p>

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	Պ/Բ-066-Չայոց պատմություն -I			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	2 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	1-ին տարի, 1-ին կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	28	Դասախոսություն	14
			Սեմինար	14
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	
	Ինքնուրույն	32		
	Ընդամենը	60		
Ստուգման ձևը	Ստուգաք			
Դասընթացի նպատակը	Չայոց պատմության հիմնահարցեր առարկայի դասավանդումը նպատակ ունի ուսանողին գիտելիքներ տալ հայոց պատմության հին, միջին և նոր շրջանների ազատագրական պայքարի և հայոց պետականության պատմության վերաբերյալ:			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	<p>Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. Գիտելիք Չայոց պատմության հին, միջին և նոր շրջանների ազատագրական պայքարը, հայոց պետականության պատմությունը, 5-րդ դարի ազատագրական պայքարից մինչև Արևելյան Չայաստանի միացումը Ռուսաստանին:</p> <p>Չմտություն</p> <ul style="list-style-type: none"> • տեղեկությամբ կառավարելու հմտություն (տեղեկությամբ ձեռք բերում, համակարգում, վերլուծում) • սկզբնաղբյուրների հետ աշխատելու հմտություններ • ձեռք բերած տեսական գիտելիքները գործնականում կիրառելու հմտություններ <p>Կարողունակություն</p> <ul style="list-style-type: none"> • առարկայական գիտելիքներին տիրապետելու կարողություն 			

	<ul style="list-style-type: none"> • վերլուծության և համադրության կարողություն • քննադատության և ինքնաքննադատության կարողություն • պատմական փաստերը համադրելու և երևույթները համակողմանի գնահատել կարողություն • պատմական կոնկրետ փաստերն ու երևույթները ընդհանուր տեսությունների, գաղափարների տեսանկյունից բացահայտելու կարողություն
Դասընթացի բովանդակությունը	<p>Թեմա 1. V դ. ազատագրական պայքարը Թեմա 2. VI-VII դդ. ազատագրական պայքարը Թեմա 3. VIII-IX դդ. ազատագրական պայքարը արաբական տիրապետության դեմ Թեմա 4. Հայաստանի ազատագրության ծրագրերը Թեմա 5. Հայ ժողովրդի ազգային ազատագրության որոնումները XVII երկրորդ կեսին և XVIIIդ. առաջին քառորդին Թեմա 6. Յուսուպի Էմինը և Հայաստանի ազատագրության նրա ծրագրերը Թեմա 7. Հայաստանի ազատագրության ծրագրերը XVIII դ. II կեսին Թեմա 8. Ազատագրական պայքարը Արցախում և Սյունիքում Թեմա 9. Արևելյան Հայաստանի միացումը Ռուսաստանին</p>
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	<p>Գնահատումն իրականացվում է «ՎՊՐ ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգ»-ին համապատասխան: https://new.vsu.am/karg/2023/usanoxneri%20giteligneri%20stugman.pdf</p>
Գրականություն	<p>Պարտադիր</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Սիմոնյան Յր. «Հայ ժողովրդի պատմություն, հնագույն ժամանակներից մինչև մեր օրերը», Երևան, 2000թ. 2. Սիմոնյան Յր. Հայոց պատմություն: Հնագույն ժամանակներից մինչև մեր օրերը, Երևան, 2012թ. 3. Մելքոնյան Ա, Միսայան Է. «Հայ ժողովրդի պատմություն, հնագույն ժամանակներից մինչև մեր օրերը», Երևան, 2009թ. 4. Աշոտ Մելքոնյան «Հայոց պատմության ակնարկներ (հնագույն ժամանակներից մինչև XIX դարի վերջ)» Երևան, 2018 5. Էդուարդ Դանիելյան, Աշոտ Մելքոնյան «Հայոց պատմություն: Հնագույն ժամանակներից մինչև մեր օրերը», Երևան, 2015 6. Հայ ժողովրդի պատմություն, հտ. IV–VIII, ՀԽՍՐ ՊԱ հրատ., 1967, 1970, 1972, 1974, 1981: 7. Ժամկոչյան Յ., Գ. Աբրահամյան Ա., Մելիք- Բախշյան Ս. « Հայ ժողովրդի պատմություն», Երևան, 1876: 8. Հայ ժողովրդի պատմություն, հտ. I-IV, ՀՀ ՊԱԱ հրատ., 2018 <p>Լրացուցիչ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Աբրահամյան Ա.Գ., «Իսրայել Օրի», 1978թ. 2. Գալոյան Գ. Հայաստանը մեծ տերությունների աշխարհակալական առճակատումներում, 2004թ. 3. Համբարյան Ա.Ա., «Ազատագրական շարժումները Արևմտյան Հայաստանում», Երևան, 1999: 4. Հայոց պատմություն /խմբ. խորհուրդ՝ Վ. Բարխուդարյան և ուրիշ., Եր., 2014: Զ. 2, Գիրք II: Միջին դարեր: (IX դարի կես-XVII դարի I տասնամյակ): <p>Հայոց պատմություն /խմբ. խորհուրդ՝ Վ. Բարխուդարյան և ուրիշ., Եր., 2010: Զ. 3, Գիրք I: Նոր ժամանակաշրջան (XVII դարի II կես -XIX դարի վերջ):</p>

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	Պ/Բ-067-Յայոց պատմություն -II			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	2 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	1-ին տարի, 2-րդ կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	28	Դասախոսություն	14
			Սեմինար	14
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	
	Ինքնուրույն	32		
	Ընդամենը	60		
Ստուգման ձևը	Ստուգարք			
Դասընթացի նպատակը	Յայոց պատմության հիմնահարցեր առարկայի դասավանդումը նպատակ ունի ուսանողին գիտելիքներ տալ հայոց պատմության հին, միջին և նոր շրջանների ազատագրական պայքարի և հայոց պետականության պատմության վերաբերյալ:			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	<p>Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. Գիտելիք</p> <p>Յայոց պատմության հին, միջին և նոր շրջանների ազատագրական պայքարը, հայոց պետականության պատմությունը, հայ հասարակական-քաղաքական հոսանքների ձևավորումից մինչև Յայաստանի անկախության հռչակագիրը. անկախ պետականության վերականգնումը</p> <p>Յմտություն</p> <ul style="list-style-type: none"> • տեղեկությոն կառավարելու հմտություն (տեղեկությոնի ձեռք բերում, համակարգում, վերլուծում) • սկզբնաղբյուրների հետ աշխատելու հմտություններ • ձեռք բերած տեսական գիտելիքները գործնականում կիրառելու հմտություններ <p>Կարողունակություն</p> <ul style="list-style-type: none"> • առարկայական գիտելիքներին տիրապետելու կարողություն • վերլուծության և համադրության կարողություն • քննադատության և ինքնաքննադատության կարողություն • պատմական փաստերը համադրելու և երևույթները համակողմանի գնահատել կարողություն <p>պատմական կոնկրետ փաստերն ու երևույթները ընդհանուր տեսությունների, գաղափարների տեսանկյունից բացահայտելու կարողություն</p>			
Դասընթացի բովանդակությունը	<p>Թեմա 1. Յայ հասարակական-քաղաքական հոսանքները Թեմա 2. Արևմտահայ ազգային-ազատագրական շարժումների վերելքը XIXդ. 90ական թթ Թեմա 3. Յայկական հարցի ծագումը և նրա միջազգայնացումը Թեմա 4. Յայաստանի ազատագրության ծրագրերը Թեմա 5. Ֆիդայական շարժումը Թեմա 6. Ազատագրական խմբակներն ու կազմակերպությունները Թեմա 7. Ազգային կուսակցությունների առաջացումը Թեմա 8. Յայկական հարցը 1912-1914 թթ Թեմա 9. Յայոց Մեծ եղեռնը Թեմա 10. 1915 թ. ինքնապաշտպանական մարտերը Թեմա 11. 1918 թ. մայիսյան հերոսամարտերը. Յայաստանի</p>			

	<p>հանրապետության հռչակումը Թեմա 11. Հայաստանի Առաջին հանրապետությունը 1918-1820 թթ Թեմա 12. Արցախյան շարժման Նոր փուլը, Հայաստանի անկախության հռչակագիրը. անկախ պետականության վերականգնումը Թեմա 13. ՀՀ պետական խորհրդանիշները, դրոշը, օրհներգը, գինանշանը Թեմա 14. Չանգեզուրի ինքնապաշտպանությունը 1919-1921թթ.: Գարեգին Նժդեհ</p>
<p>Գնահատման մեթոդները և չափանիշները</p>	<p>Գնահատումն իրականացվում է «ՎՊՀ ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգ»-ին համապատասխան: https://new.vsu.am/karg/2023/usanoxneri%20giteliqneri%20stugman.pdf</p>
<p>Գրականություն</p>	<p>Պարտադիր</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Սիմոնյան Հր. «Հայ ժողովրդի պատմություն, հնագույն ժամանակներից մինչև մեր օրերը», Երևան, 2000թ. 2. Սիմոնյան Հր. Հայոց պատմություն: Հնագույն ժամանակներից մինչև մեր օրերը, Երևան, 2012թ. 3. Մելքոնյան Ա, Մինասյան Է. «Հայ ժողովրդի պատմություն, հնագույն ժամանակներից մինչև մեր օրերը», Երևան, 2009թ. 4. Աշոտ Մելքոնյան «Հայոց պատմության ակնարկներ (հնագույն ժամանակներից մինչև XIX դարի վերջը) Երևան, 2018 5. Էդուարդ Դանիելյան, Աշոտ Մելքոնյան «Հայոց պատմություն: Հնագույն ժամանակներից մինչև մեր օրերը», Երևան, 2015 6. Հայ ժողովրդի պատմություն, հտ. IV–VIII, ՀԽՍՀ ԳԱ հրատ., 1967, 1970, 1972, 1974, 1981: 7. Ժամկոչյան Հ., Գ. Աբրահամյան Ա., Մելիք- Բախչյան Ս. « Հայ ժողովրդի պատմություն», Երևան, 1876: 8. Հայ ժողովրդի պատմություն, հտ. I-IV, ՀՀ ԳԱԱ հրատ., 2018 9. Խաչատրյան Կ. «Հայ-ռուսական հարաբերությունները 1920-1922 թթ.», Երևան, 2007: <p>Լրացուցիչ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Գալոյան Գ. Հայաստանը մեծ տերությունների աշխարհակալական առճակատումներում, 2004թ. 2. Համբարյան Ա.Ա., «Ազատագրական շարժումները Արևմտյան Հայաստանում», Երևան, 1999: 3. Հայոց պատմություն /խմբ. խորհուրդ՝ Վ. Բարխուդարյան և ուրիշ., Եր., 2014: Զ. 2, Գիրք II: Միջին դարեր: (I X դարի կես- XVII դարի առաջին տասնամյակ): 4. Հայոց պատմություն /խմբ. խորհուրդ՝ Վ. Բարխուդարյան և ուրիշ., Եր., 2010: Զ. 3, : Գիրք I : Նոր ժամանակաշրջան (XVII դարի երկրորդ կես -XIX դարի վերջ): 5. Ավետիսյան Հ.Ա. «Հայկական հարցը 1918թ.». Երևան, 1997 6. Վրացյան Ս. «Հայաստանի Հանրապետություն», Երևան, 1993 <p>Սիմոնյան Հր. «Անդրանիկի ժամանակը», գիրք 1-2, Երևան, 1996:</p>

<p>Դասընթացի թվանիշը, անվանումը</p>	<p>Պ/Բ-068 - Փիլիսոփայություն</p>
-------------------------------------	-----------------------------------

Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	4 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	2-րդ տարի, 4-րդ կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	56	Դասախոսություն	32
			Մեմինար	24
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	
	Ինքնուրույն	64		
	Ընդամենը	120		
Ստուգման ձևը	Քննություն			
Դասընթացի նպատակը	<p>Փիլիսոփայությունն առարկայի դասավանդումը նպատակ ունի ուսանողին գիտելիքներ տալ աշխարհայացքի, նրա տարատեսակների և ձևերի մասին, բացահայտել իրականության սկզբնապատճառը, զարգացման օրենքներն ու օրինաչափությունները, մեկնաբանել շարժման մեխանիզմը, ձևերը և դրանց դերը զարգացման գործընթացում: Ուսանողները գիտելիքներ են ստանում նաև հասարակության, նրա առանձնահատկությունների և գործառույթների մասին: Դասընթացը ներկայացնում է փիլիսոփայական գիտելիքների պատմականությունը, ուսումնասիրման ընթացքում ուսանողը գաղփար կունենա նորագույն շրջանի փիլիսոփայական տեսությունների և ուղղությունների, հայ փիլիսոփայական մտքի զարգացման շրջանների մասին:</p> <p>Առարկայի ուսումնասիրումը հնարավորություն կտա կատարել ընդհանրացումներ աշխարհայացքի, տարբեր գաղափարական հոսանքների, տեսությունների և հիմնադրույթների վերաբերյալ:</p> <p>Փիլիսոփայությունն առարկայի ուսումնասիրմամբ ուսանողը միաժամանակ կշփվի տրամաբանության, մշակութաբանության, քաղաքագիտության և այլ գիտությունների հետ: Փիլիսոփայությունն առարկան նախատեսված է ներկայացնել բոլոր բաժինների համար, որպեսզի ապագա մասնագետի մոտ ձևավորվի իրականության վերաբերյալ ընդհանրական գիտելիքներից եզրահանգումներ կատարելու հմտություն և կարողություն:</p>			
Դասընթացի	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ			

<p>վերջնարդյունքները</p>	<p>վերջնարդյունք(ներ)ը.</p> <p>Գիտելիք</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ինքնուրույն վերլուծել փիլիսոփայական հիմնախնդիրները 2. տարբերել փիլիսոփայական տարբեր ուղղությունների գաղափարական հիմնավորումները 3. տարբարակել փիլիսոփայության մտքի պատմության հիմնական էտապները, յուրաքանչյուրի հիմնական մոտեցումները 4. Ներկայացնել հասարակական գիտակցությունը ձևերը, դրանց ընդհանրությունն ու տարբերությունը 5. հասկանալ փիլիսոփայական հասկացությունների, կատեգորիաների և օրենքների էությունը, կիրառման բնագավառը <p>Հմտություն</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. գիտելիքները գործնականում կիրառելու կարողություն 2. հետազոտություններ կատարելու ունակություններ 3. սովորելու ունակություն 4. առաջնորդի հատկություններ 5. որակի կարևորության գիտակցում 6. Կիրառել տվյալ առարկային բնորոշ մեթոդները <p>Կարողունակություն</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. վերլուծման և համադրման ունակություն 2. կազմակերպման և պլանավորման ունակություն 3. հենքային և ընդհանուր գիտելիքներ 4. տեղեկատվությունը կառավարելու ունակություն, տարբեր աղբյուրներից տեղեկատվություն գտնելու և վերլուծելու ունակություն 5. քննադատական վերլուծություն և ինքնաքննադատման ունակություն 6. միջառարկայական թիմում աշխատելու ունակություն
<p>Դասընթացի բովանդակությունը</p>	<p>Թեմա 1. Փիլիսոփայությունը որպես գիտություն</p> <p>Թեմա 2. Փիլիսոփայության զարգացման պատմական փուլերը</p> <p>Թեմա 3. Մատերիա և կեցություն</p> <p>Թեմա 4. Հոգևորի / գիտակցության/ պրոբլեմը փիլիսոփայության մեջ</p> <p>Թեմա 5. Զարգացման հիմնախնդիրը/ օրենքները և կատեգորիաները/</p> <p>Թեմա 6. Իմացության տեսություն: Գիտական իմացություն</p> <p>Թեմա 7. Սոցիալական փիլիսոփայություն, հասարակության սոցիալ-տնտեսական համակարգը</p> <p>Թեմա 8. Հասարակության քաղաքական և հոգևոր համակարգը</p> <p>Թեմա 9. Հասարակական գիտակցություն</p> <p>Թեմա 10. Մարդու հիմնախնդիրը փիլիսոփայության մեջ</p>
<p>Գնահատման մեթոդները և չափանիշները</p>	<p>Գնահատումն իրականացվում է «ՎՊՐ ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգ»-ին համապատասխան:</p> <p>https://new.vsu.am/karg/2023/usanoxneri%20gitelighneri%20stugman.pdf</p>
<p>Գրականություն</p>	<p>Պարտադիր</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Մ. Հակոբյան, Փիլիսոփայության դասընթաց, Երևան 2005 2. Մ. Ասատրյան, Փիլիսոփայության ներածություն, Երևան 2004

	<p>3. Վ. Կանկե, Փիլիսոփայություն, Երևան, 2000</p> <p>4. Հ. Շաքարյան, Փիլիսոփայություն, Երևան, 2005</p> <p>5. Փիլիսոփայական բառարան, Երևան, 1975.</p> <p>6. Ս. Չաքարյան, Փիլիսոփայության պատմություն, Երևան 2005</p> <p>Լրացուցիչ</p> <p>1. Իովչուկ, Փիլիսոփայության պատմության համառոտ ակնարկ, Երևան, 1979</p> <p>2. Էդ. Հարությունյան, Քաղաքական համակարգի զարգացման հիմնախնդիրները անցումային հասարակությունում, Երևան, 2005</p> <p>3. И.Т. Фралов, Введение философии</p>
--	---

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	Ո/Բ-064- Մշակութաբանություն			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	2 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	2-րդ տարի, 3-րդ կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	28	Դասախոսություն	14
			Սեմինար	14
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	
	Ինքնուրույն	32		
	Ընդամենը	60		
Ստուգման ձևը	ստուգարք			
Դասընթացի նպատակը	<ul style="list-style-type: none"> Մշակութաբանություն դասընթացի ծրագրային բովանդակության տիրապետումը, մշակույթի, մարդու, հասարակության ու աշխարհի մասին ընդհանուր գիտելիքների յուրացում: աշխարհայացքային կողմնորոշումների հստակեցում մասնագիտական, ընդհանուր գիտական և մշակութաբանական խնդիրների փոխառնչությունների պարզաբանման սկզբունքային մոտեցումների իմացում մասնագիտական գիտելիքների զարգացմանը նպաստող մշակութա-մեթոդաբանական մտածելակերպի տարրերի ձևավորում համաշխարհային և ազգային մշակույթի նվաճումներին հաղորդակից լինելը և մշակութաբանության բարդ հիմնախնդիրների համակարգում ճիշտ կողմնորոշվելը 			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	<p>Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.</p> <p>Գիտելիք</p> <p>Մշակութաբանության որպես ինքնուրույն գիտության ձևավորումը, հետազոտման մեթոդները:</p> <p>Մշակույթ հասկացության մեկնաբանումը և սահմանումները:</p>			

	<p>Մշակույթի գործառնությունները: Մշակույթի դասակարգման հիմնական չափորոշիչները, մշակույթի առանձին տիպերի բնութագիրը, կրոն և մշակույթ, բարոյականություն, արվեստ, գիտություն:</p> <p>Բնությունն իբրև փիլիսոփայական և մշակութաբանական կատեգորիա: Արժեք հասկացության բնորոշումը, մշակույթի և արժեքների կապը, արժեքների դասակարգումը:</p> <p>Քաղաքակրթություն հասկացության բնութագիրը, քաղաքակրթության և մշակույթի ընդհանրություններն ու տարբերությունները;</p> <p>Հմտություն</p> <ul style="list-style-type: none"> • մշակութային երևույթների օրինաչափությունները, կառուցվածքը, տիպաբանությունը, պատճառա-հետևանքային կապերը հասկանալու ունակություն • մշակույթի վերաբերյալ եղած սկզբնաղբյուրների հետ աշխատելու ունակություն • ունեցած ինֆորմացիայի և տեղեկատվության տարբեր ձևերը օգտագործելու հմտություններ • մշակույթի վերաբերյալ ունեցած գիտելիքների համակարգում և վերլուծություն • մասնագիտական գիտելիքները գործնականում կիրառելու հմտություններ • տեղեկատվության հավաքման, պահպանման և մշակման ունակություն, • միջանձնային գործնական հմտություններ <p>Կարողունակություն</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ինքնուրույն աշխատելու ունակություն • Հետազոտություններ կատարելու ունակություն • Անկախ սովորելու ունակություն • Հստակ հաղորդել ստացված հենքային գիտելիքները • Համապատասխան համատեքստում ընկալել և մեկնաբանել նոր տեղեկատվություն, • Հասկանալ և օգտագործել քննադատական վերլուծության տեսությունների զարգացման մեթոդները • Ցուցաբերել ուսումնասիրման ոլորտում հետազոտությունների որակի իմացություն
<p>Դասընթացի բովանդակությունը</p>	<p>Թեմա 1.Մշակութաբանության ուսումնասիրության առարկան, մեթոդները, գործառնությունները</p> <p>Թեմա2 Զանդվածային և էլիտարն մշակույթ</p> <p>Թեմա3. Հոգևոր գործունեության մշակութային ձևերը</p> <p>Թեմա4.Արժեքներ և մշակույթ;</p> <p>Թեմա 5. Քաղաքակրթություն և մշակույթ</p> <p>Թեմա 6 .Բնություն և մշակույթ</p> <p>Թեմա 7.Մշակութային երկխոսություն և գլոբալիզացիա</p>
<p>Գնահատման մեթոդները և</p>	<p>Գնահատումն իրականացվում է «ՎՊՐ ուսանողների գիտելիքների</p>

չափանիշները	ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգ»-ին համապատասխան: ✓ https://new.vsu.am/karg/2023/usanoxneri%20giteliqneri%20stugman.pdf
Գրականություն	<p>Պարտադիր- Մելքումյան Գ.Ա. Մշակութաբանություն, 2001 Գուրևիչ Ս., Մշակութաբանություն, 1996 Բորն Յու.Բ., Գեղագիտություն, 1989 Սարգսյան Ս.Ա., Մշակութաբանություն, 1996</p> <p>Լրացուցիչ- Հովհաննիսյան Ս., Կուլտուրան և բնությունը, Երևան, 1984 Макарян Э.С. , Теория культуры и современная наука, Ереван 1984 Малюра Ю.А. Культурология, Москва, 1999 Лосев А.Д. Философия. Мифология. Культура, Москва, 1991 Культурология. История мировой культуры, Москва, 1995 Розин В.М. Введение в культурологию, Москва, 1994 Швейцер А. Культура и этика, Москва, 1994 Шпенн О. Закат Европы, Москва, 1991 Философский словарь, Москва, 1983 Փիլիսոփայական բառարան</p>

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	Պ/բ- 061-Տրամաբանություն			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	2 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	2-րդ տարի, 3-րդ կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	28	Դասախոսություն	14
			Մեմինար	14
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	
	Ինքնուրույն	32		
Ստուգման ձևը	ստուգարք			
Դասընթացի նպատակը	<p>Դասընթացի նպատակը մտածողության օրենքների և օրինաչափությունների, մտքի քերականության կանոնների յուրացումն է, որի արդյունքը նոր գիտելիքների ստանալն ու յուրացնելն է ոչ միայն մտածողության, այլև իրականության մասին ընդհանրապես:</p> <p>Դասընթացի նպատակն է ցույց տալ, թե ինչպես շաղկապել մտքերը, որպեսզի ճշմարիտ նախադրյալներից ստանանք ճշմարիտ եզրակացություն:</p>			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	<p>Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.</p> <p>Գիտելիք</p> <ul style="list-style-type: none"> Հասկացության էությունը: Հասկացությունների տեսակները, 			

	<p>նրանց հարաբերությունը:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Դատողության էությունը, տեսակետները, իմացաբանական և հաղորդակցային յուրահատկությունները • Միջնորդավորված մտահանգում: Պայմանական և բաժանարար մտահանգումներ: Միլլոգիզմը որպես մտահանգման յուրահատուկ ձև: Մտահանգման դերը ուսուցման գործընթացում: Անմիջական մտահանգումներ: Փոխակերպում և շրջում • Տրամաբանության հիմնական օրենքները: Օրենք-օրինաչափություն-մտածողություն <p>Հմտություն</p> <p>Տրամաբանության օրենքների, կատեգորիալ ապարատի և մեթոդների կիրառման շնորհիվ հանգել նյութականի իդեալականացման, օբյեկտիվը սուբյեկտիվացնելու և սուբյեկտիվն էլ օբյեկտիվացնելու հիմնական սկզբունքներին</p> <p>Կարողունակություն</p> <ul style="list-style-type: none"> • վերլուծելու և սինթեզելու ունակություն, • կազմակերպելու և պլանավորելու ունակություն, • տեղեկատվությունը կառավարելու ունակություն • գիտելիքները գործնականում կիրառելու կարողություն, • առկա փաստերը վերլուծելու, նոր գաղափարներ առաջ քաշելու ունակություն
<p>Դասընթացի բովանդակությունը</p>	<p><u>Թեմա 1.</u> Տրամաբանությունը որպես գիտություն <u>Թեմա 2.</u> Իմացության պրոցեսի ընդհանուր նկարագիրը <u>Թեմա 3.</u> Հասկացությունը որպես մտքի ձև <u>Թեմա 4.</u> Դատողությունը որպես մտքի ձև <u>Թեմա 5.</u> Տրամաբանության օրենքները և մեթոդները <u>Թեմա 6.</u> Մտահանգում: Անհրաժեշտ և ճշմարտանման մտահանգումներ: <u>Թեմա 7.</u> Պարալոգիզմ, սոփեստություն, սրամտություն և պարադոքս <u>Թեմա 8.</u> Միլլոգիզմը որպես մտահանգման յուրահատուկ ձև <u>Թեմա 9.</u> Ապացուցում և հերքում</p>
<p>Գնահատման մեթոդները և չափանիշները</p>	<p>Գնահատումն իրականացվում է «ՎՊՅ ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգ»-ին համապատասխան: https://new.vsu.am/karg/2023/usanoxneri%20gitelighneri%20s tugman.pdf</p>
<p>Գրականություն</p>	<p>Պարտադիր</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Բրուսյան Գ.Ա., Ձևական տրամաբանության դասընթաց, Եր., 1967: 2. Բրուսյան Գ.Ա., Տրամաբանության դասընթաց, Եր., 1976: 3. Հարությունյան Էդ. Շ., Դեդուկտիվ տրամաբանության տեսության հարցեր, Եր., 1972:

	<p>Հրացուցիչ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Кондаков Н.И. Логический словарь - справочник. М., 1975 2. Бочаров В. А., Маркин В. И. Введение в логику. М., 2010 3. Гетманова А. Д. <u>Учебник по логике</u>. М., 1995. 4. <u>Канеман Д. Думай медленно... решай быстро</u>. М., 2013. 5. Кондаков Н. И. <u>Введение в логику. М., 1967</u> 6. Ивлев Ю. В. Учебник логики: Учебник. М., 2003. 7. Бочаров В. А., <u>Маркин В. И.</u> Основы логики: Учебник. М., 2001 8. <u>Горский Д. П. Логика: Учебное пособие для педагогических училищ</u>. Изд. 3-е., М., 1961. 9. <u>Челпанов Г. И. Учебник логики</u>. М., 1994.
--	--

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ՄՅ/բ 058-Սոցիոլոգիա			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	2 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	2-րդ տարի, 1-ին կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	28	Դասախոսություն	14
			Սեմինար	14
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	
	Ինքնուրույն	32		
	Ընդամենը	60		
Ստուգման ձևը	Ստուգարք			
Դասընթացի նպատակը	Ուսանողների մոտ գիտելիքներ ձևավորել սոցիոլոգիայի պատմական անհրաժեշտության, հասարակության ուսումնասիրության համար ունեցած դերի, սոցիոլոգիական աշխարհայացքի բազմազանության և բազմաձևության մասին:			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	<p>Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.</p> <p><i>Գիտելիք</i></p> <p>Հասարակությունն իբրև համակարգ, դրա հիմնական տարրերը, դրանց միջև փոխկախվածության գործընթացները և վերահսկողության մեխանիզմները:</p> <p><i>Չմտություն</i></p> <p>Սոցիոլոգիական տեսությունների հիմնական ձևերին, մեթոդներին, գործիքներին, վերլուծության եղանակներին:</p> <p><i>Կարողունակություն</i></p> <p>Նախագծել սոցիալական որևէ երևույթի ուսումնասիրմանն ուղղված սոցիոլոգիական հետազոտության ծրագիր:</p>			
Դասընթացի բովանդակությունը	<p>Թեմա 1 Սոցիոլոգիայի ձևավորման նախադրյալները. պատմական ակնարկ: Ուսումնասիրության օբյեկտը, առարկան, ֆունկցիաները, կապն այլ գիտությունների հետ:</p> <p>Թեմա 2 Հասարակության կառուցվածքային տարրերը. անհատ, խումբ (տեսակները), կազմակերպություն, ինստիտուտ:</p> <p>Թեմա 3 Հասարակության վերահսկողության մեխանիզմներ. մշակույթ և սոցիալականացում:</p>			

	Թեմա 4 Հասարակության շերտավորում: Թեմա 5 Սոցիոլոգիական հետազոտության մեթոդները:
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	Գնահատումն իրականացվում է «ՎՊՅ ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգ»-ին համապատասխան: https://new.vsu.am/karg/2023/usanoxneri%20giteligneri%20stugman.pdf
Գրականություն	Պարտադիր՝ 1. Կրավչենկո «Սոցիոլոգիա» Եր.2004 2. Մկրտչյան Ե.Ռ., Բալայան Ն.Մ., Սոցիոլոգիա, Երևան 2002 3. Социология, Учебник для студентов вузов, Батурин В.К., 2012 4. Giddens, Anthony, Duneier, Mitchell, Applebaum, Richard. 2007. <i>Introduction to Sociology. Sixth Edition.</i> New York: W.W. Norton and Company. Chapter Լրացուցիչ՝ 1. Социология, Волков Ю.Е., 2012 2. История теоретической социологии, Предыстория социологии, Учебное пособие для вузов, Давыдов Ю.Н., 2010 3. Социология, Курс лекций, Акимова И.А., Багдасарьян Н.Г., 2010 4. Steven Loyal "The Sociology of Anthony Giddens", 2003

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	<u>էիկ/ բ 093 Տնտեսագիտության</u>			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	2 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	2-րդ տարի, 2-րդ կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	28	Դասախոսություն	14
			Սեմինար	14
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	
	Ինքնուրույն	32		
	Ընդամենը	60		
Ստուգման ձևը	ստուգարք			
Դասընթացի նպատակը	Ամեն մի արտադրանգի նպատակը հասարակության և նրա անդամների պահանջմունքների բավարարումն է: Հենց դրան է ուղղված արտադրության գործընթացը, որտեղ լուծվում է տնտեսական երկու հիմնախնդրի միջև առաջացող մշտական հակասությունը: Ներկայումս խառը տիպի տնտեսության պայմաններում , հիմնախնդիրը շուկայական գործընթացի գործողությունը, շուկայական հարաբերությունների զարգացման օրինաչափություններն ու առանձնահատկություններն են: Սահմանափակ ռեսուրսների պայմաններում, ավելի շատ պահանջմունքներ բավարարելու գործում մարդկանց ունեցած վարքագիծը:			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. <i>Գիտելիք</i> • տնտեսական կատեգորիաներն ու օրենքները			

	<ul style="list-style-type: none"> • տնտեսագիտական գիտելիքների դերը և գործառույթները տնտեսության տարբեր ոլորտներում • առարկայի կարևորությունը հասարակական տնտեսական հարաբերությունների բնագավառում • հասարակության զարգացման պատմական փուլերի տնտեսական առանձնահատկությունները <p><i>Հմտություն</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • մեկնաբանել տնտեսական երևույթներն ու տնտեսագիտությունն առարկային, մեթոդներին և խնդիրներին • շուկայական հարաբերությունների օրինաչափություններին այն բոլոր մեթոդներին, որոնք անհրաժեշտ են տնտեսական հավասարակշռություն և համաչափություն պահպանելու համար <p><i>Կարողունակություն</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • մեկնաբանել տնտեսական երևույթներն ու գործընթացները, դրանց պատճառահետևանքային կապերը • կարողանա կատարել ճիշտ եզրահանգումներ • ճիշտ ներկայացնել մարդ-տնտեսություն-տնտեսական քաղաքականություն փոխհարաբերությունը
<p>Դասընթացի բովանդակությունը</p>	<p><u>Թեմա 1</u> Տնտեսագիտության ծագումն ու զարգացումը: Ուսումնասիրման առարկան և մեթոդները: Տնտեսագիտության ծագումն ու զարգացումը: Տնտեսագիտության հիմնական ուղղությունները: Տնտեսագիտությունն առարկան, նպատակները և խնդիրները: Տնտեսական կատեգորիաներ և տնտեսական օրենքներ: Տնտեսագիտությունը որպես մեթոդոլոգիական գիտություն՝ մեթոդոլոգիա և մեթոդ: Տնտեսագիտության միկրո, մեզո, մակրո և մեգա շերտային կառուցվածքը:</p> <p><u>Թեմա 2</u> Ծուկայական տնտեսության ընդհանուր բնութագիրը: Ծուկա, շուկայի հասկացությունը, ծագման պայմանները, սեփականության բազմաձևությունը: Ծուկայի հիմնական տարրերը, ֆունկցիաները, գործունեության սկզբունքները, կառուցվածքը, ենթակառուցվածքները, օբյեկտները, սուբյեկտները: Ծուկայի դասկարգումն ըստ ապրանքային խմբերի, տարածքային հատկանիշների, մրցակցության ձևի, շուկայի սուբյեկտների տեսակների: Ծուկայական տնտեսության դրական և բացասական կողմերը:</p> <p><u>Թեմա 3</u> Տնտեսական համակարգեր: Տիպերը և մոդելները: Տնտեսական համակարգերը: Դրանց կազմակերպման հիմնական ձևերը: Ապրանքային արտադրության բնորոշ գծերը: Տնտեսական համակարգերի տիպերը և մոդելները:</p> <p><u>Թեմա 4</u> Ծահույթ և շահութաբերություն: Ձեռնարկատիրական եկամուտ և աշխատավարձ: Ծահույթ և շահութաբերություն: Ծահույթի եռության և աղբյուրների մեկնաբանությունները: Ծահույթի մեծությունը որոշող գործոնները: Ծահույթի ֆունկցիաները: Ծահույթի տեսակները (հաշվապահական, տնտեսական, ընդհանուր հաշվեկշռային և այլն): Մոնոպոլ շահույթ: Ձեռնարկատիրական եկամուտ: Աշխատավարձի տնտեսական հիմքերը:</p>

	<p>Աշխատավարձի ձևերը, տեսակները ու համակարգերը: Անվանական և իրական աշխատավարձ: Աշխատավարձի կազմակերպման տարիֆային համակարգի Էությունը: <u>Թեմա 5</u> Տնտեսական աճ: Տնտեսական զարգացման փուլայնությունը: Տնտեսական աճի Էությունը: Դրան բնութագրող հիմնական ցուցանիշները: Տնտեսական աճի վրա ազդող գործոնները: Տնտեսական աճի տիպերը (Էքստենսիվ, ինտենսիվ և խառը): Տնտեսական ճգնաժամ: ճգնաժամի տեսակները: <u>Թեմա 6</u> Ինֆլյացիա և գործազրկություն: Ինֆլյացիայի բնորոշումը և հիմնական տեսակները: Առաջացման պատճառները և սոցիալ-տնտեսական հետևանքները: Տնտեսության պարբերական տատանումները և գործազրկությունը: Գործազրկության տեսակները և դրանց վրա ազդող գործոնները: Գործազրկության մակարդակը և ինֆլյացիայի տեմպերը: <u>Թեմա 7</u> Դրամա-վարկային համակարգի Էությունը: Բանկեր: Փող. տեսակները, պահանջարկը և առաջարկը: Հավասարակշռությունը դրամական շուկայում: Տոկոսադրույթի ձևավորումը որպես փողի գին: Դրամաշրջանառություն: Շրջանառության համար անհրաժեշտ փողի քանակության որոշումը: Վարկ. Էությունը, ձևերը և ֆունկցիաները: Բանկային համակարգ: Բանկերի տեսակները: Կենտրոնական Բանկի հիմնական խնդիրները և ֆունկցիաները: Առևտրային բանկերը և դրանց գործարքները:</p>
<p>Գնահատման մեթոդները և չափանիշները</p>	<p>Գնահատումն իրականացվում է «ԿՊՀ ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգ»-ին համապատասխան: https://new.vsu.am/karg/2023/usanoxneri%20giteligneri%20stugman.pdf</p>
<p>Գրականություն</p>	<p>Պարտադիր՝ 1. Գ. Կիրակոսյան 'Տնտեսագիտության տեսություն', 2009թ. 2. Գևորգյան Մ.Ա. „Տնտեսագիտության տեսություն“ Երևան 1998 3. Գոռթևի Դ. Ջեյմս, Ռիչարդ Լ. Ստրոուպ, Ա.Յ.Սթոուդենմունդի, Ռասել Ս. Սոբելի „Տնտեսագիտություն: Մասնավոր և հասարակական ընտրություն:“ Թարգմանություն՝ գլխ. խմբագիր պրոֆ.Գ. Կիրակոսյան Երևան 1999 4. Թովմասյան Ռ.Ա. „Տնտեսագիտության տեսություն“ Երևան 006 5. Խաչատրյան Գ. Յ. „Տնտեսագիտության տեսություն“ Երևան 2007 6. Ղուչչյան Յ. Բ. „Մակրոէկոնոմիկա“ Երևան 1992 7. Մարկոսյան Ա., Սաֆարյան Ռ. „Շուկայական տեսության հիմնախնդիրները“ Երևան 2002 8. “Մենեջմենթ” Յ.Մ, Սուվարյանի խմբ. Երևան 200 9. Войтов А. Г. „Экономика. Общий курс“ (фундаментальная теория экономики). Учебник М. 2003 10. Гугасян Г. М. „ Экономическая теория. Ключевые вопросы.“ Учебник М. 2004 11. Липсиц И.В. . „ Экономика. М.2004 12. Макконелл К.Р. Брю С.Л. Экономикс: Принципы,проблемы и политика. В 2-х томах. М.1996 13. Носова С. С. . „ Экономическая теория Краткий курс. “ М.2001</p>

	<p>14. Носов С. С. „ Основы Экономики.“ Учебник М. 2004</p> <p>15. Основы экономической теории. Курс лекции Под общ. ред. А.А.Кочеткова М.2004</p> <p>16. Райзберг Б. А. „ Основы Экономики.“ Учебник посо ие. М. 2000 Լրացուցիչ`</p> <p>1. Стенлейк Дж.Ф. . „ Экономикс для начинающих. “ М.1994</p> <p>2. Торосян К. М. „ Теория оптимальной цивилизации.“ Гл.12-14 Ереван 2002</p> <p>3. „Экономическая теория.“ Учебник. Под ред. Камаева В. Д. М. 2000</p> <p>4. „ Экономика. .“ А.С.Булатова М.2001</p> <p>5. Янова В.В. „ Экономика. .“ М.2007</p>
--	---

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	Պ/բ-065-Քաղաքագիտություն			
Դասընթացին հասկացվող կրեդիտը	2 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	2-րդ տարի, 4-րդ կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	28	Դասախոսություն	14
			Սեմինար	14
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	
	Ինքնուրույն	32		
Ընդամենը	60			
Ստուգման ձևը	ստուգարք			
Դասընթացի նպատակը	<p>Քաղաքագիտություն առարկայի դասավանդումը նպատակ ունի ուսանողին գիտելիքներ տալ քաղաքական պատմության, գործընթացների և զարգացման փուլերի մասին: Դասընթացի ուսումնասիրման ընթացքում ուսանողը պետք է գաղափար ունենա քաղաքական համակարգի, պետության կառավարման տիպերի և ձևերի, քաղաքական իշխանության, քաղաքական կուլտուրայի, քաղաքական կազմակերպությունների, իշխանության ձևավորման սկզբունքների, միջազգային քաղաքական կազմակերպությունների մասին:</p> <p>Առարկայի ուսումնասիրումը հնարավորություն կտա պատկերացում կազմել հայ ժողովրդի մշակութային նվաճումների մասին, գնահատել գեղեցիկն ու մշակութային արժեքները:</p> <p>Քաղաքագիտություն առարկայի ուսումնասիրմամբ ուսանողը միաժամանակ կշփվի համաշխարհային քաղաքական պատմության, մշակութաբանության, փիլիսոփայության և այլ գիտությունների հետ: Քաղաքագիտություն առարկան նախատեսված է ներկայացնել ոչ մասնագիտական բաժիններին, որպեսզի ապագա մանկավարժը գիտելիքներ ունենա քաղաքական համակարգի և պետական կառավարման մասին</p>			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. Գիտելիք			

	<ol style="list-style-type: none"> 1. ինքնուրույն վերլուծել քաղաքական իրադարձությունները 2. տարբերել քաղաքաքան և քաղաքագիտական սուբյեկտների գործառույթները 3. տարբարակել պետական կառավարման համակարգի տիպերը 4. տարբերակել պետության տիպերն ու ձևերը 5. հասկանալ քաղաքական կոնֆլիկտների տիպերն ու կառուցվածքը, լուծման ուղիները <p>Հմտություն</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. գիտելիքները գործնականում կիրառելու կարողություն 2. հետազոտություններ կատարելու ունակություններ 3. սովորելու ունակություն 4. առաջնորդի հատկություններ 5. որակի կարևորության գիտակցում <p>Կարողունակություն</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. վերլուծման և համադրման ունակություն 2. կազմակերպման և պլանավորման ունակություն 3. հենքային և ընդհանուր գիտելիքներ 4. տեղեկատվությունը կառավարելու ունակություն, տարբեր աղբյուրներից տեղեկատվություն գտնելու և վերլուծելու ունակություն 5. քննադատական վերլուծություն և ինքնաքննադատման ունակություն 6. միջառարկայական թիմում աշխատելու ունակություն
<p>Դասընթացի բովանդակությունը</p>	<p>Թեմա 1. Քաղաքագիտության առարկան, ինդիքները, մեթոդները, կապը հասարակական այլ գիտությունների հետ</p> <p>Թեմա 2. Քաղաքագիտության սուբյեկտները: Հասարակական քաղաքական համակարգ</p> <p>Թեմա 3. Պետություն, տիպերը, ձևերը</p> <p>Թեմա 4. Քաղաքական իշխանություն</p> <p>Թեմա 5. Քաղաքական գործընթացներ և կոնֆլիկտներ: Քաղաքական կուլտուրայի տիպերը</p> <p>Թեմա 6. Մարդու դերը քաղաքականության մեջ</p> <p>Թեմա 7. Անցումային հասարակության քաղաքական համակարգը: Իրավական պետություն</p>
<p>Գնահատման մեթոդները և չափանիշները</p>	<p>Գնահատումն իրականացվում է «ՎՊՐ ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգ»-ին համապատասխան: https://new.vsu.am/karg/2023/usanoxneri%20giteliqneri%20stugman.pdf</p>
<p>Գրականություն</p>	<p>Պարտադիր</p> <ol style="list-style-type: none"> 1 Վ. Թումանյան «Քաղաքագիտություն», 1992թ. 2. Քաղաքագիտության ներածություն, 1994թ. 3. Քաղաքագիտություն ներածություն, Երևան, 1996թ. 4. Ռ. Պետրոսյան, Քաղաքագիտություն, Երևան, 2002թ. 5. ՀՀ Սահմանադրություն, Երևան, 2015թ. <p>Լրացուցիչ</p>

	<p>1. Մանուչարյան «Դրվագներ հայ քաղաքական մտքի պատմության» Երևան, 2002թ.</p> <p>2. Գ. Միրումյան «Քաղաքական ուսմունքների պատմություն» 2006թ</p> <p>3. Зеркин, Основы политологии, 1999г.</p> <p>4. Բ. Խաչատրյան, Քաղաքագիտություն, 2017թ.</p>
--	--

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ՔԿ/բ-156 Էկոլոգիա և բնապահպանության հիմունքներ			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	2 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	1-ին տարի, 1-ին կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	28	Դասախոսություն	14
			Սեմինար	14
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	
	Ինքնուրույն	32		
	Ընդամենը	60		
Ստուգման ձևը	Ստուգարք			
Դասընթացի նպատակը	<p>Տվյալ դասընթացը յուրացնելու համար ուսանողները օգտագործում են կենսաբանությունից, կենդանաբանությունից, բուսաբանությունից և աշխարհագրությունից ունեցած իրենց գիտելիքները, կարողությունները և հմտությունները:</p> <p>Դասընթացի նպատակն է ուսանողների մոտ ձևավորել գիտելիքներ բնության օրինաչափությունների վերաբերյալ: Ուսանողներին ապահովել Էկոլոգիական գործոնների, օրգանիզմների առանձին խմբերի յուրահատուկ վերաբերմունքն արտաքին միջավայրի և որոշ Էկոլոգիական օրինաչափությունների, պոպուլյացիաների կառուցվածքի և հոմեոստազի մեխանիզմների հարմարվողական դերի մասին, կենսահամակեցությունների կառուցվածքի և թվակազմի կարգավորման մեխանիզմների մասին, ներտեսակային և միջտեսակային փոխհարաբերությունների, բնապահպանական հարցերի վերաբերյալ գիտելիքներով:</p>			
Դասընթացի վերջնադրյունները	<p>Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնադրյունք(ներ)ը.</p> <p><i>Գիտելիք</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Էկոլոգիական գործոնների ազդեցությունը կենդանի օրգանիզմների վրա և նրանց միջև ստեղծվող • փոխհարաբերությունների մասին, • անթրոպոգեն գործոնի ազդեցությունը բնության վրա, պոպուլյացիաների և համակեցությունների • կառուցվածքի, նրանցում ընթացող միջտեսակային և ներտեսակային փոխհարաբերությունների մասին: • շրջակա միջավայրի աղտոտվածության և դրանց պահպանության օրինաչափությունների մասին: <p><i>Չմտություն</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Յուրացնելով Էկոլոգիական առանձնահատկությունները իրականացնել բնության պահպանության միջոցառումներ • Էկոլոգիայի և բնապահպանության վերաբերյալ տեսական 			

	<p>գիտելիքներն ու ունակությունները կիրառել պրակտիկ գործունեության մեջ,</p> <ul style="list-style-type: none"> • գնահատել անթրոպոգեն ազդեցությունը շրջակա միջավայրի վրա, հաշվի առնելով բնակլիմայական պայմանների առանձնահատկությունները: <p><i>Կարողունակություն</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Էկոլոգիայի ուսումնասիրման մեթոդներին, • բնության օրինաչափությունների վերլուծությանը: • Էկոլոգիայի և բնապահպանության բնագավառում գործնական հմտություններին: <p>տարրական Էկոլոգիական հետազոտությունների լաբորատոր մեթոդների կատարմանը</p>
<p>Դասընթացի թվանդակությունը</p>	<p>Թեմա 1. Դասընթացի ծրագրի ներկայացում և ուսումնական գործողությունների պլանավորում: Էկոլոգիա կրկնապահպանություն առարկան, խնդիրները, զարգացման պատմությունը, բաժինները: Հասկացողություն Էկոլոգիական գործոնների մասին Լույսը որպես աբիոտիկ Էկոլոգիական գործոն: Լուսապարբերականություն: Կենսաբանական ռիթմեր: Ջերմությունը և խոնավությունը որպես աբիոտիկ գործոն: Թեմա 2. Կյանքի 4 հիմնական միջավայրերը. Բիոտիկ գործոններ: Ներտեսակային և միջտեսակային փոխհարաբերություններ: Թեմա 3. Պոպուլյացիայի կառուցվածքը: Ստաբիլ, աճող և կրճատվող պոպուլյացիաներ: Էկոհամակարգեր: Սնման շղթաներ: Թեմա 4. Անթրոպոգեն ազդեցությունը մթնոլորտի վրա: Մթնոլորտի աղտոտման աղբյուրները և դրանց պահպանությունը: Օզոնային շերտի քայքայում: Թթվային տեղումներ: Թեմա 5. Անթրոպոգեն ազդեցությունը ջրոլորտի վրա: Ջրային պաշարների պահպանությունը աղտոտումից և քայքայումից: Անթրոպոգեն ազդեցությունը երկրակեղևի վրա: Հողային ծածկույթը և դրա պահպանությունը:</p>
<p>Գնահատման մեթոդները և չափանիշները</p>	<p>Գնահատումն իրականացվում է «ՎՊՀ ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգ»-ին համապատասխան: https://new.vsu.am/karg/2023/usanoxneri%20giteliqneri%20stugman.pdf</p>
<p>Գրականություն</p>	<p>Պարտադիր-</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. В.А.Радкевич “Экология” Минск. 1987 2. Н. М. Черпова, А.М.Былова “Экология”, М., 1980 3. А.А. Хван “Экология” М., 2002 4. Մելքումյան- Էկոլոգիայի հիմունքներ՝ 2008 5. Юджин, Одум “Экология”. В 2-х томах.1986 6. Հայրապետյան Է., Հարությունյան Լ.- Բնության պահպանության հիմունքներ՝ 1983 <p>Լրացուցիչ-</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Чернова Н.И., Былова А.М.- “Общая экология”. 2004 2. Հարությունյան Լ. Վ.- Ընդհանուր Էկոլոգիա, 1997 3. Бигон “Экология” М., 1999 4. Կ.Վ. Գրիգորյան, Ա.Յ. Եսայան և ուրիշներ-Էկոլոգիայի և բնության պահպանության հիմունքներ, 2010 5. Է. Հայրապետյան, Վ. Հարությունյան, Լ. Հարությունյան, Ժ. Վարդանյան - <<Բնապահպանության հիմունքներ>>, 2005 6. Ս. Շահինյան, Ն. Թամազյան- <<Էկոլոգիա>>, 2002թ. <p>Մելքումյան- Էկոլոգիա, 2009.</p>

Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	2 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	3-րդ տարի, 1-ին կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	28	Դասախոսություն	14
			Սեմինար	
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	14
	Ինքնուրույն	32		
	Ընդամենը	60		
Ստուգման ձևը	Ստուգարք			
Դասընթացի նպատակը	Դասընթացի նպատակն է՝ ուսանողներին ծանոթացնել քաղաքաշտպանության համակարգին և հիմնական խնդիրներին, ինչպես նաև, արտակարգ իրավիճակներում վարքի կանոններին և բնակչության պաշտպանության հիմնահարցերին:			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	<p>Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.</p> <p><i>Գիտելիք</i></p> <p><i>Ուսանողը պետք է իմանա</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ արտադրական իրավիճակների դասակարգումը, բնութագիրը, կանխարգելման միջոցները, ինչպես նաև բնական, էկոլոգիական, տեխնաժին աղետներից պաշտպանվելու միջոցառումները: ✓ գանգվածային ոչնչացման զենքերի տեսակների, դրանց կիրառման ժամանակ առաջացած հետևանքների, պայքարի ու կանխարգելիչ խնդիրները ✓ բնակչության պաշտպանության միջոցները արտադրական իրավիճակներում և պատերազմի ժամանակ ✓ ապաստարանների, հակաճառագայթային թաքստոցների կառուցվածքները, տարիանման և ապակենտրոնացման կազմակերպման սկզբունքները ✓ ռիսկի գործոնը արտակարգ իրավիճակներում, ճգնաժամային կառավարման մի շարք հարցերի գաղափարները: <p><i>Չմտություն</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ բնակչության պաշտպանությանը անհատական և կոլեկտիվ միջոցներով ✓ հակազգազից օգտվելու կանոններին ✓ շնչառական օրգանների պաշտպանության պարզագույն միջոցներին ✓ մարդասիրական օգնության կազմակերպմանը արտակարգ իրավիճակներում: <p><i>Կարողունակություն</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ դիմակայել բնական, էկոլոգիական, տեխնաժին աղետներին ✓ միջուկային, քիմիական, կենսաբանական զենքերից 			

	<p>պաշտպանվել ապաստարաններում, հակաճառագայթային թաքստոցներում</p> <p>✓ ցուցաբերի առաջին բուժօգնություն տուժածներին</p> <p>աշխատել փրկարարական ջոկատներում:</p>
<p>Դասընթացի բովանդակությունը</p>	<p>Թեմա 1. Արտակարգ իրավիճակներ, առաջացման պատճառները, զարգացման փուլերը և դասակարգումը:</p> <p>Թեմա 2. Տարերային աղետներ, վտանգավոր երևույթներ, առաջացման պատճառները: Տեխնաժին աղետների բնակչության պաշտպանության հրատապ միջոցները:</p> <p>Թեմա 3. Չանգվածային ոչնչացման գեների տեսակները, բնութագիրը և բնակչության պաշտպանությունը նրանից:</p> <p>Թեմա 4. Բնակչության պաշտպանության կազմակերպումը արտակարգ իրավիճակների և պատերազմի ժամանակ:</p> <p>Թեմա 5. Քաղաքացիական պաշտպանությունը, նրա նպատակները և խնդիրները: Քաղաքացիական պաշտպանության պաշտպանական կառույցները:</p> <p>Թեմա 6. Արտակարգ իրավիճակների ռիսկի գնահատումը: Ռիսկի նվազեցման համալիր ծրագիր:</p> <p>Թեմա 7. Փրկարար աշխատանքի կազմակերպումը ԱԻ և պատերազմի ժամանակ:</p>
<p>Գնահատման մեթոդները և չափանիշները</p>	<p>Գնահատումն իրականացվում է «ՎՊՅ ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգ»-ին համապատասխան:</p> <p>https://new.vsu.am/karg/2023/usanoxneri%20giteligneri%20stugman.pdf</p>
<p>Գրականություն</p>	<p>Պարտադիր -Յ.Մ.Գրիգորյան-«Արտակարգ իրավիճակների և քաղաքացիական պաշտպանության հիմնահարցեր», Երևան 2014թ. Ալավերդյան Ռ., Սարաֆյան Կ., «Ձրիեղելներ», Երևան 2000 թ. Ասրյան Յ., Մամիկոնյան Յու., Մաթևոսյան Յ., Սարաֆյան Կ., «Ձեռնարկ ռազմական և արտակարգ իրավիճակներում վարելակերպի կանոնների մասին», Երևան 2001թ. Բալասանյան Ս., «Սեյսմիկ պաշտպանությունը և նրա կազմակերպումը», Գյումրի, Էլդորադո, 200 թ. Մաթևոսյան Յ., Սարաֆյան Կ. և ուրիշներ «Ռազմական և արտակարգ իրավիճակներում վարելակերպի կանոնների մասին», Ձեռնարկ, Երևան 2001թ. Յովհաննիսյան Ս., «Աղետների ռիսկերի նվազեցման կրթություն», Երևան, ՓրինթինՖո 2011թ. Յարությունյան Ս., Արտակարգ իրավիճակների և քաղպաշտպանության հիմունքներ, Երևան, Տնտեսագետ 2003 թ. Լրացուցիչ- Յայաստանի Յանրապետության օրենքը «Արտակարգ իրավիճակներում բնակչության պաշտպանության մասին»1998 թ. 2-ը դեկտեմբերի Յայաստանի Յանրապետության օրենքը «Քաղաքացիական պաշտպանության մասին»,2002 թ. 5-ը մարտի ՅՅ օրենք «Տեղական ինքնակառավարման մասին», Երևան, Նորք-Ֆիրմա ՍՊԸ1996 թ ՅՅ օրենքը «Սեյսմիկ պաշտպանության մասին», Երևան 2007թ. ՅՅ օրենքը «ԱԻ-ում բնակչության պաշտպանության մասին»1998 թ. ՅՅ օրենքը «Քաղաքացիական պաշտպանության մասին» 2002 թ.</p>

անվանումը	պահպանում			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	2 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	3-րդ տարի, 1-ին կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	28	Դասախոսություն	14
			Սեմինար	
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	14
	Ինքնուրույն	32		
	Ընդամենը	60		
Ստուգման ձևը	Ստուգարք			
Դասընթացի նպատակը	<p>«Բժշկագիտության հիմունքներ և առողջության պահպանումն առարկայի հիմնական նպատակն է ուսանողների տալ գիտելիքներ բժշկագիտության հիմունքների, հիվանդությունների դասակարգման, առաջացման պատճառների, ընթացքի, կանխարգելման մասին: Նրանց մոտ զարգացնել անհրաժեշտ հմտություններ աղետների օջախում տուժածներին առաջին և մինչբժշկական օգնություն ցույց տալու համար, պատրաստել նրանց պրակտիկ աշխատանքի բժշկական օգնություն ցուցաբերելու համար արտակարգ իրավիճակների պայմաններում: Ուսանողների մոտ արմատավորել հմտություններ և կարողություններ կատարելու վիրակապություն, դնել բեկակալ, չափել հիվանդի կամ տուժվածի զարկերակային ճնշումը, որոշել պուլսը, շնչառության հաճախականությունը, չափել մարմնի առավելագույն ջերմությունը, վերահսկել տուժվածի վիճակը, կանխել վնասվածքային շոկի առաջացումը, կազմակերպել ճիշտ օգնություն վնասվածքների ժամանակ, կատարել ճիշտ տեղափոխություն: Գաղափար կազմել առողջ ապրելակերպի, սեռական դաստիարակության մասին:</p> <p>Ծրագրով նախատեսված են դասախոսություններ և գործնական պարապմունքներ լսարաններում և կաբինետներում, իսկ կլինիկային հատկացված ժամերը անց են կացվում հիվանդանոցում և պոլիկլինիկայում:</p>			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	<p>Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.</p> <p><i>Գիտելիք</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Հիվանդությունը (ոչ վարակիչ և վարակիչ): • Հիվանդի (վարակիչ և ոչ վարակիչ) հետազոտությունը և ախտորոշումը: • Հիվանդի խնամքը՝ սիրտ-անոթային, շնչառության, մարսողության, Էնդոկրին, միզազատական և վարակիչ հիվանդությունների ժամանակ: • Սիրտ-անոթային օրգանների հիվանդություններ: • Սիրտ անոթավորող արյունատար անոթում արյան հոսքի նվազման պատճառը, ախտանշանները, ախտորոշումը, առաջին բուժօգնությունը: • Սիրտ անոթավորող արյունատար անոթում արյան հոսքի կանգի պատճառը, ախտանշանները, ախտորոշումը, առաջին բուժօգնությունը: • Արյան գերճնման պատճառը, ախտանշանները, ախտորոշումը, առաջին բուժօգնությունը: • Բրոնխների բորբոքումը՝ պատճառը, ախտանշանները, ախտորոշումը, բուժումը: • Բրոնխների ասթման՝ պատճառը, ախտանշանները, ախտորոշումը, առաջին բուժօգնությունը: 			

- Թոքերի բորբոքումը՝ պատճառը, ախտանշանները, ախտորոշումը, առաջին բուժօգնությունը:
 - Մարսողության օրգանների հիվանդությունները՝
 - Ստամոքսի բորբոքումը՝ պատճառը, ախտանշանները, ախտորոշումը, առաջին բուժօգնությունը:
 - Խոցային հիվանդություն՝ պատճառը, ախտանշանները, ախտորոշումը, առաջին բուժօգնությունը:
 - Էնդեմիկ խայիպ՝ պատճառը, ախտանշանները, ախտորոշումը, առաջին բուժօգնությունը:
 - Շաքարախտը՝ պատճառը, ախտանշանները, ախտորոշումը, առաջին բուժօգնությունը:
 - Երիկամի բորբոքում՝ պատճառը, ախտանշանները, ախտորոշումը, առաջին բուժօգնությունը:
 - Մեզահեռացնող ուղու բորբոքումը՝ պատճառը, ախտանշանները, ախտորոշումը, առաջին բուժօգնությունը:
 - Վարակիչ հիվանդությունների (անվանախմբավորումները, պատճառները):
 - Դիզենտերիա՝ պատճառը, ախտանշանները, ախտորոշումը, բուժումը, կանխարգելումը:
 - Լյարդի բորբոքում՝ պատճառը, ախտանշանները, ախտորոշումը, բուժումը:
 - Ջրծաղիկ՝ պատճառը, ախտանշանները, ախտորոշումը, բուժումը, կանխարգելումը:
 - Դիֆտերիա՝ պատճառը, ախտանշանները, ախտորոշումը, բուժումը, կանխարգելումը:
 - Էպիդեմիկ պարոտիտ՝ պատճառը, ախտանշանները, ախտորոշումը, բուժումը, կանխարգելումը:
 - Բժավոր տիֆ՝ պատճառը, ախտանշանները, ախտորոշումը, բուժումը, կանխարգելումը:
 - Բրուցելյոզ՝ պատճառը, ախտանշանները, ախտորոշումը, բուժումը, կանխարգելումը:
 - Սիբիրախտ՝ պատճառը, ախտանշանները, ախտորոշումը, բուժումը, կանխարգելումը:
 - Իմունիտետը: Պատվաստումը:
 - Անոթազարկի հաճախականությունը չափելը:
 - Մեխանիկական ճնշումաչափիչով և հնչյունալսիչով արյան ճնշման չափելը:
 - Մեխանիկական ճնշումաչափիչով առանց հնչյունալսիչով արյան ճնշման չափելը:
 - Շնչառության շարժումների հաճախականությունը չափելը:
 - Դեղանոթից դեղանյութի գետեղումը ներարկիչի մեջ:
 - Դեղանյութի ենթամաշկային ներարկումը:
 - Դեղանյութի ներմկանային ներարկումը:
 - Դեղանյութի ներանոթային ներարկումը:
 - Դեղանյութի ներմուծումը ականջի մեջ:
 - Դեղանյութի ներմուծումը քթի խոռոչ:
 - Մարմնի ջերմաստիճան չափելը:
 - Արյան տեղային արյունահորդություն առաջացնող միջոց դնելը:
- Չմտություն*
- Ձեռք բերված տեսական և գործնական գիտելիքների կիրառում:
 - անոթազարկի հաճախականությունը չափելը:
 - մեխանիկական ճնշումաչափիչով և հնչյունալսիչով արյան ճնշման չափելը:
 - շնչառության շարժումների հաճախականությունը չափելը:

	<ul style="list-style-type: none"> • դեղանոթից դեղանյութ գետեղել ներարկիչի մեջ: • մարմին ենթամաշկային ներարկել դեղանյութ • մարմին ներմկանային ներարկել դեղանյութ • մարմին ներանոթային ներարկել դեղանյութ • Դեղանյութ ներմուծել ականջի մեջ: • Դեղանյութ ներմուծել քթի խոռոչ: • Մարմնի ջերմություն չափել: • Արյան տեղային արյունահոսողություն առաջացնող միջոց դնել <i>Կարողունակություն</i> • Հիվանդի հետազոտության մեթոդներին և առաջին բուժօգնությունն ցուցաբերելուն • անձնական հիգիենայի կանոններին • հիվանդի խնամքի կազմակերպմանը • առողջությունը պայմանավորող բաղադրիչների ճիշտ կիրառումը
<p>Դասընթացի բովանդակությունը</p>	<p>Թեմա 1. Բժշկագիտության հիմունքներ և առողջության պահպանում առարկայի նպատակը, խնդիրները, առանձնահատկությունները և հետազոտության մեթոդները: Հիվանդություն (ոչ վարակիչ, վարակիչ), հիվանդի (ոչ վարակիչ, վարակիչ) հետազոտությունը և ախտորոշումը:</p> <p>Թեմա 2. Սիրտ-անոթային օրգանների հիվանդություններ՝ սիրտը անոթավորող արյունատար անոթում արյան հոսքի նվազում՝ առաջին բուժօգնությունը, սիրտը անոթավորող արյունատար անոթում արյան հոսքի կանգ՝ առաջին բուժօգնությունը, արյան գերճնշում:</p> <p>Թեմա 3. Շնչառության օրգանների հիվանդություններ՝ բրոնխի բորբոքում (բրոնխաբորբ), բրոնխների ասթմա (բրոնխադժվարաշնչառություն), թոքի բորբոքում (թոքաբորբ):</p> <p>Թեմա 4 . Մարսողության օրգանների հիվանդություններ՝ ստամոքսի բորբոքում (ստամոքսաբորբ), բարակ աղու խոց: Ներզատիչ օրգանների հիվանդություններ՝ շաքարախտ, Էնդեմիկ խալիպ: Դիզենտերիա (Աղիքամանրեախտ): Լյարդի բորբոքում: Իմունիտետ: Ջրծաղիկ, կարմրուկ, Էպիդեմիկ պարոտիտ:</p> <p>Թեմա 5. Մեզագոյացնող և մեզ հեռացնող օրգանների հիվանդություններ՝ երիկամի բորբոքում (երիկամաբորբ), մեզահեռացնող ուղու բորբոքում (մեզաուղաբորբ): Վարակիչ հիվանդություններ: Դիֆտերիա, բժավոր տիֆ, բրուցելոզ, սիբիրախտ, դաբաղ:</p> <p>Թեմա 6. Բժշկագիտության հիմունքներ և առողջության պահպանում առարկայի նպատակը, խնդիրները, առանձնահատկությունները և հետազոտության մեթոդները: Հիվանդություն (ոչ վարակիչ, վարակիչ), հիվանդի (ոչ վարակիչ, վարակիչ) հետազոտությունը և ախտորոշումը: Անոթազարկի հաճախականության չափումը: Արյան ճնշման չափումը:</p> <p>Թեմա 7. Սիրտ-անոթային օրգանների հիվանդություններ՝ սիրտը անոթավորող արյունատար անոթում արյան հոսքի նվազում՝ առաջին բուժօգնությունը, սիրտը անոթավորող արյունատար անոթում արյան հոսքի կանգ՝ առաջին բուժօգնությունը, արյան գերճնշում: Դեղանյութի գետեղումը դեղանոթից ներարկիչի մեջ, դեղանյութի ենթամաշկային ներարկումը, դեղանյութի ներմկանային ներարկումը, դեղանյութի ներանոթային ներարկումը:</p> <p>Թեմա 8. Շնչառության օրգանների հիվանդություններ՝ բրոնխի բորբոքում (բրոնխաբորբ), բրոնխների ասթմա (բրոնխադժվարաշնչառություն), թոքի բորբոքում (թոքաբորբ): Շնչառության շարժումների հաճախականության չափումը: Հիվանդի</p>

անհատական հիգիենան և պահպանման կանոնները:
 Թեմա 9. Մարտոդության օրգանների հիվանդություններ՝ ստամոքսի բորբոքում (ստամոքսաբորբ), բարակ աղու խոց: Ներզատիչ օրգանների հիվանդություններ՝ շաքարախտ, Էնդեմիկ խափա: Արյան տեղային արյունահորդում: Ստամոքսի լվացում:
 Թեմա 10. Մեզագոյացող և մեզ հեռացող օրգանների հիվանդություններ՝ երիկամի բորբոքում (երիկամաբորբ), մեզահեռացող ուղու բորբոքում (մեզաուղաբորբ): Վարակիչ հիվանդություններ: Իմունիտետ, պատվաստում: Դիզենտերիա (Աղիքամանրեախտ): Լյարդի բորբոքում: Ջրծաղիկ: Յոզանների տեսակները և դրան տեխնիկան:
 Թեմա 11. Դիֆտերիա, Էպիդեմիկ պարոտիտ, կարմրուկ, բծավոր տիֆ: Բուժական սնունդ և դիետիկ սեղաններ:
 Թեմա 12. Բրուցելոզ, սիբիրախտ, դաբաղ: Բնական, խառը և արհեստական սնուցում:

Գնահատման մեթոդները և չափանիշները
 Գնահատումն իրականացվում է «ՎՊՅ ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգ»-ին համապատասխան:
<https://new.vsu.am/karg/2023/usanoxneri%20giteligneri%20stugman.pdf>

Գրականություն

Պարտադիր-

- Ն. Ավետիսյան , "Ներքին հիվանդություններ", 2004
- Վ. Աստվածատրյան , "Կլինիկական մանկաբուժություն " , 2000
- В.И.Покровский. Популярная медицинская энциклопедия. 1989
- А. Воробьева. Учебное пособие для подготовки медицинский сестер. 2001
- Ա. Ն. Մուրատով , Կիրաբուժություն և հիվանդների խնամքը , 1989
- Գ. Ստամբուլցյան , " Ներքին հիվանդություններ " , 2000
- Ս. Մինասյան, Առողջագիտություն , 2008
- Օ. Ջուհարյան , Կենսագործունեության անվտանգություն , 2005
- А. Воробьева. Справочник практического врача. 2000
- Վ. Ս. Մադոյան, Լ. Վ. Եդոյան, Մեթոդական ցուցումներ բժշկագիտության հիմունքներ և առողջության պահպանում ու արտակարգ իրավիճակներում առաջին բուժօգնություն առարկաների գործնական պարապմունքների վերաբերյալ, 2018

Լրացուցիչ-

- Винакмен. Инфекционные болезни. 2000
- Կարմիր խաչ, Առաջին օգնության հիմունքներ, 1999
- Վ. Մադոյան , "Մեթոդական ցուցումներ բժշկագիտության հիմունքներ առարկայից " , 2000
- Е.А.Федина. Справочник провизора – консультанта. 2005
- Է. Ս.Գաբրիելյան , Ֆարմակոլոգիա, 1998
- Վ. Ա. Աբովյան , Առաջին օգնություն / հանրամատչելի ձեռնարկ/, 2012

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ՔԿ/Բ-184 Արտակարգ իրավիճակներում առաջին բուժօգնություն			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	2 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	3-րդ տարի, 1-ին կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	28	Դասախոսություն	14
			Սեմինար	
			Լաբորատոր աշխատանք	

		Գործնական աշխատանք	14
	Ինքնուրույն	32	
	Ընդամենը	60	
Ստուգման ձևը	Ստուգարք		
Դասընթացի նպատակը	<p>«Արտակարգ իրավիճակներում առաջին բուժ. օգնությունն Ե առարկայի հիմնական նպատակն է ուսանողների տալ գիտելիքներ արտակարգ և մարտական իրավիճակներում տուժվածի կամ հիվանդի վիճակի գնահատման, համակարգված և պրակտիկ թերապևտիկ օգնության ձևերի, պաթոլոգիկ պրոցեսների ուսումնասիրության, պրոֆիլակտիկայի և բուժման, մասնագիտական գործունեության ընթացքում զարգացած հիվանդությունների (անբարենպաստ պայմաններ, տարբեր թունավոր գործոնների ազդեցություն և այլն) առաջացման պատճառների, կանխարգելման, բուժօգնության կազմակերպման նորմայից շեղվածքի վիճակների ծագման և զարգացման վերաբերյալ, բժշկական Էվակուացիայի, հիվանդների և վիրավորների հետազոտության հաջորդականության, տարահանման տարբեր փուլերի, մարտի դաշտում և տարբեր տիպի զանգվածային բնաջնջման զենքի կիրառման ժամանակաբարձր մասնագիտական թերապևտիկ օգնության վերաբերյալ:</p> <p>Ծրագրով նախատեսված են դասախոսություններ և գործնական պարապմունքներ լսարաններում և կաբինետներում, իսկ կլինիկային հատկացված ժամերը անց են կացվում հիվանդանոցում և պոլիկլինիկայում:</p>		
Դասընթացի վերջնարդյունքները	<p>Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.</p> <p><i>Գիտելիք</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Հիվանդությունը (վնասվածքը, թունավորումը): • Հիվանդի (վնասվածքով, թունավորված) հետազոտությունը, ախտորոշումը: • Արյունահոսությունը, ձևերը, պատճառները, ախտանշանները, առաջին բուժօգնությունը: • Բազուկի վնասվածքի տեսքերը, պատճառները, ախտանշանները, առաջին բուժօգնությունը: • Նախաբազուկի վնասվածքի տեսքերը, պատճառները, ախտանշանները, առաջին բուժօգնությունը: • Ձեռնաթաթի վնասվածքի տեսքերը, պատճառները, ախտանշանները, առաջին բուժօգնությունը: • Ազդրի վնասվածքի տեսքերը, պատճառները, ախտանշանները, առաջին բուժօգնությունը: • Սրունքի վնասվածքի տեսքերը, պատճառները, ախտանշանները, առաջին բուժօգնությունը: • Ոտնաթաթի վնասվածքի տեսքերը, պատճառները, ախտանշանները, առաջին բուժօգնությունը: • Գլխի վնասվածքի տեսքերը, պատճառները, ախտանշանները, առաջին բուժօգնությունը: • Ողնաշարի վնասվածքի տեսքերը, պատճառները, ախտանշանները, առաջին բուժօգնությունը: • Կոնքի վնասվածքի տեսքերը, պատճառները, ախտանշանները, առաջին բուժօգնությունը: • Կրծքավանդակի վնասվածքի տեսքերը, պատճառները, ախտանշանները, առաջին բուժօգնությունը: • Որովայնի վնասվածքի տեսքերը, պատճառները, ախտանշանները, առաջին բուժօգնությունը: • Բազուկ-թիակ-անրակային հոդապնակախտը, պատճառը, ախտանշանները, առաջին բուժօգնությունը: 		

- Տարբերամարմնամասանույնատեսքի վնասվածքը, առաջին բուժօգնությունը:
 - Տարբերամարմնամասատարբերատեսքի վնասվածքը, առաջին բուժօգնությունը:
 - Թունավորման ուղիները, ախտանշանները, առաջին բուժօգնությունը:
 - Անոթագարկի հաճախականությունը չափելը:
 - Մեխանիկական ճնշումաչափիչով և հնչյունալսիչով արյան ճնշում չափելը:
 - Մեխանիկական ճնշումաչափիչով արյան ճնշում չափելը:
 - Գլխի վերքակապումը:
 - Շնչառության շարժումների հաճախականությունը չափելը:
 - Կրծքավանդակ վերքակապելը:
 - Որովայնի վերքակապելը:
 - Արյան տեղային հոսունությունը նվազեցնող միջոց դնելը:
 - Բազուկի վերքակապումը:
 - Նախաբազուկի վերքակապումը:
 - Ձեռնաթաթի վերքակապումը:
 - Բազուկ-նախաբազուկային հողի վերքակապումը:
 - Բազուկ-թիակ-անրակային հողի վերքակապումը:
 - Ազդրի վերքակապումը:
 - Սրունքի վերքակապումը:
 - Կոնք-ազդրային հողի վերքակապումը:
 - Ազդր-սրունքային հողի վերքակապումը:
 - Սրունք-ոտնաթաթային հողի վերքակապումը:
 - Ոտնաթաթի վերքակապումը:
 - Արյան տեղային արյունահորդություն առաջացնող միջոց դնելը:
 - Դեղանյութի զետեղումը ներարկիչի մեջ:
 - Դեղանյութի ենթամաշկային ներարկումը:
 - Դեղանյութի ներմկանային ներարկումը:
 - Դեղանյութի ներանոթային ներարկումը:
- Չմտություն*
- Ձեռք բերված տեսական և գործնական գիտելիքների կիրառում:
 - անոթագարկի հաճախականությունը չափել
 - մեխանիկական ճնշումաչափիչով և հնչյունալսիչով արյան ճնշումը չափել
 - մեխանիկական ճնշումաչափիչով և առանց հնչյունալսիչի արյան ճնշումը չափել
 - գլխի վնասվածք վերքակապել
 - շնչառության շարժումների հաճախականությունը չափել
 - կրծքավանդակի վնասվածք վերքակապել
 - որովայնի վնասվածք վերքակապել
 - արյան տեղային հոսունությունը նվազեցնող միջոց դնել
 - արյան տեղային արյունահորդում առաջացնող միջոց դնել
 - բազուկի վնասվածք վերքակապել
 - նախաբազուկի վնասվածք վերքակապել
 - ձեռնաթաթի վնասվածք վերքակապել
 - բազուկ-նախաբազուկային հողի (շուրջբուրի) վնասվածք վերքակապել
 - բազուկ-թիակ-անրակային հողի (շուրջբուրի) վնասվածք վերքակապել
 - ազդրի վնասվածք վերքակապել
 - սրունքի վնասվածք վերքակապել

	<ul style="list-style-type: none"> • ազդր-սրունքային հողի (շուրջբուլորի) վնասվածք վերքակապել • ոտնաթաթի վնասվածք վերքակապել • կոնք-ազդրային հողի (շուրջբուլորի) վնասվածք վերքակապել • արյան տեղային արյունահորդություն առաջացնող միջոց դնել • արհեստական շնչառություն և սրտի անուղղակի սեղմում կատարել • դեղանոթից դեղանյութ գեղտեղել ներարկիչի մեջ • մարմին ենթամաշկային ներարկել դեղանյութ • մարմին ներմկանային ներարկել դեղանյութ • մարմին ներանոթային ներարկել դեղանյութ: <p><i>Կարողունակություն</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Հիվանդի (վնասվածքով, թունավորված) հետազոտության մեթոդներին և առաջին բուժօգնություն ցուցաբերելուն • անձնական հիգիենայի կանոններին • հիվանդի (վնասվածքով, թունավորված) խնամքի կազմակերպմանը <p>առողջությունը պայմանավորող բաղադրիչների ճիշտ կիրառումը</p>
<p>Դասընթացի բովանդակությունը</p>	<p>Թեմա 1. Արտակարգ իրավիճակներում առաջին բուժօգնություն առարկայի նպատակը, խնդիրները, առանձնահատկությունները և հետազոտության մեթոդները: Հիվանդություն (վնասվածք, թունավորում): Հիվանդի (վնասվածքով, թունավորված) հետազոտությունը և ախտորոշումը: Արյունահոսություն, առաջին բուժօգնությունը</p> <p>Թեմա 2. Բազուկի վնասվածք, առաջին բուժօգնությունը: Նախաբազուկի վնասվածք, առաջին բուժօգնությունը: Ձեռնաթաթի վնասվածք, առաջին բուժօգնությունը: Բազուկ-թիակ-անրակային հոդապնկում (հոդապնկախտ)</p> <p>Թեմա 3. Ազդրի վնասվածք, առաջին բուժօգնությունը: Սրունքի վնասվածք, առաջին բուժօգնությունը: Ոտնաթաթի վնասվածք, առաջին բուժօգնությունը:</p> <p>Թեմա 4 . Գլխի վնասվածք, առաջին բուժօգնությունը: Կրծքավանդակի վնասվածք, առաջին բուժօգնությունը: Որովայնի վնասվածք, առաջին բուժօգնությունը:</p> <p>Թեմա 5. Տարբերամարմնամասանունատեսքի վնասվածք, առաջին բուժօգնությունը: Տարբերամարմնամասատարբերատեսքի վնասվածք, առաջին բուժօգնությունը:</p> <p>Թեմա 6. Արտակարգ իրավիճակներում առաջին բուժօգնություն առարկայի նպատակը, խնդիրները, առանձնահատկությունները և հետազոտության մեթոդները: Հիվանդություն (վնասվածք, թունավորում): Անոթազարկի հաճախականության չափումը: Արյան ճնշման չափումը:</p> <p>Թեմա 7. Հիվանդի (վնասվածքով, թունավորված) հետազոտությունը և ախտորոշումը: Արյունահոսություն, առաջին բուժօգնությունը: Արյան տեղային արյունահորդում: Դեղանյութի գեղտեղումը դեղանոթից ներարկիչի մեջ: Դեղանյութի ենթամաշկային ներարկումը: Դեղանյութի ներմկանային ներարկումը: Դեղանյութի ներանոթային ներարկումը:</p> <p>Թեմա 8. Բազուկի վնասվածք, առաջին բուժօգնությունը: Նախաբազուկի վնասվածք, առաջին բուժօգնությունը: Ձեռնաթաթի վնասվածք, առաջին բուժօգնությունը: Բազուկ-թիակ-անրակային հոդապնկում (հոդապնկախտ): Բազուկի վերքակապումը: Նախաբազուկի վերքակապումը: Ձեռնաթաթի վերքակապումը:</p> <p>Թեմա 9. Ազդրի վնասվածք, առաջին բուժօգնությունը: Սրունքի վնասվածք, առաջին բուժօգնությունը: Ոտնաթաթի վնասվածք,</p>

	<p>առաջին բուժօգնությունը: Ազդրի վերքակապումը: Սրունքի վերքակապումը: Ոտնաթաթի վերքակապումը:</p> <p>Թեմա 10. Գլխի վնասվածք, առաջին բուժօգնությունը: Կրծքավանդակի վնասվածք, առաջին բուժօգնությունը: Որովայնի վնասվածք, առաջին բուժօգնությունը: Գլխի վերքակապումը: Կրծքավանդակի վերքակապում: Որովայնի վերքակապումը:</p> <p>Թեմա 11. Ողնաշարի վնասվածք, առաջին բուժօգնությունը: Կոնքի վնասվածք, առաջին բուժօգնությունը: Թունավորում, առաջին բուժօգնությունը:</p> <p>Թեմա 12. Տարբերամարմնամասանույնատեսքի վնասվածք, առաջին բուժօգնությունը: Տարբերամարմնամասատարբերատեսքի վնասվածք, առաջին բուժօգնությունը: Բազուկ-թիակ-անրակային հոդի վերքակապումը, բազուկ-նախաբազուկային հոդի վերքակապումը, նախաբազուկ-ձեռնաթաթային հոդի վերքակապումը: Կոնք-ազդրային հոդի վերքակապումը, ազդր-սրունքային հոդի վերքակապումը, սրունք-ոտնաթաթային հոդի վերքակապումը, մարմնի ջերմաստիճանի չափում:</p>
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	<p>Գնահատումն իրականացվում է «ՎՊՅ ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգ»-ին համապատասխան:</p> <p>https://new.vsu.am/karg/2023/usanoxneri%20giteliqneri%20stugman.pdf</p>
Գրականություն	<p>Պարտադիր-</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. В.И.Покровский. Популярная медицинская энциклопедия. 1989 2. А. Воробьева. Учебное пособие для подготовки медицинский сестер. 2001 3. Ա. Ն. Մուրատով . Վիրաբուժություն և հիվանդների խնամքը , 1989 4. Գ. Ստամբուլցյան , " Ներքին հիվանդություններ " , 2000 5. Ս. Մինասյան , Առողջագիտություն , 2008 6. Օ. Զուհարյան , Կենսագործունեության անվտանգություն , 2005 7. А. Воробьева. Справочник практического врача. 2000 8. Վ. Ս. Մադոյան, Լ. Վ. Եդոյան, Մեթոդական ցուցումներ բժշկագիտության հիմունքներ և առողջության պահպանում ու արտակարգ իրավիճակներում առաջին բուժօգնություն առարկաների գործնական պարապմունքների վերաբերյալ, 2018 <p>Լրացուցիչ-</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Կարմիր խաչ, Առաջին օգնության հիմունքներ, 1999 2. Վ. Մադոյան , "Մեթոդական ցուցումներ բժշկագիտության հիմունքներ առարկայից " , 2000 3. Е.А.Федина. Справочник провизора – консультанта. 2005 4. Է. Ս.Գաբրիելյան , Ֆարմակոլոգիա, 1998 Վ. Ա. Աբովյան , Առաջին օգնություն / հանրամատչելի ձեռնար/, 2012

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ՕԼԳ/Բ-044 Օտար լեզու /անգլերեն/-3, ՕԼԳ/Բ-059 Օտար լեզու /անգլերեն/-4		
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	3 կրեդիտ / 3 կրեդիտ		
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	2-րդ տարի, 1-ին կիսամյակ 2-րդ տարի, 2-րդ կիսամյակ		
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	Դասախոսություն	

		Սեմինար	
		Լաբորատոր աշխատանք	
		Գործնական աշխատանք	42/42
	Ինքնուրույն	48/48	
	Ընդամենը	90/90	
Ստուգման ձևը	Ստուգարք/ստուգարք		
Դասընթացի նպատակը	<p>Առարկայի ուսումնասիրությունը ներառում է ուսուցանվող լեզվի զարգացման հիմնական հեռանկարային ուղղությունները, պահանջվող ուսումնական նյութի յուրացման համար անհրաժեշտ մեթոդներն ու տեխնոլոգիաները, հմտությունների և կարողությունների այն ծավալը և բովանդակությունը, որոնց պետք է տիրապետի ուսանողը որպես կրթության ակնկալվող վերջնարդյունք՝ գլխավորապես շեշտադրելով լեզվի որպես հաղոնդակցման միջոցի դերը և զարգացնելով ուսանողների հաղորդակցման իրազեկությունը:</p>		
Դասընթացի վերջնարդյունքները	<p>Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ուսանողները պետք է ունենան ճշգրիտ գիտելիքներ անգլերեն լեզվի չորս ասպեկտների մասին. <p>Առարկայի ուսուցման արդյունքում ուսանողը պետք է տիրապետի.</p> <ul style="list-style-type: none"> • լեզվի հմտությունների ռազմավարությանը • դասընթացի ընթացքում ձեռք բերած տեսական գիտելիքները գործնականում կիրառելու հմտություններին <p>Առարկայի ուսուցման արդյունքում ուսանողը պետք է կարողանա կատարել ինքնուրույն եզրակացություններ, համեմատություններ, զուգահեռներ</p> <ul style="list-style-type: none"> • դասընթացում ձեռք բերած հմտությունները կիրառել քանավոր և գրավոր խոսքում: 		
Դասընթացի բովանդակությունը	<p>Թեմա 1-Անհատականություն Թեմա 2-Աշխատանք Թեմա 3-Լեզու Թեմա 4-Գովազդ Թեմա 5-Կրթություն Թեմա 6-Բիզնես Թեմա 7-Հանցանք</p>		
Գնահատման մեթոդները և	<p>Գնահատումն իրականացվում է «ՎՊՅ ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգ»-ին համապատասխան:</p>		

չափանիշները	https://new.vsu.am/karg/2023/usanoxneri%20giteliqneri%20stugman.pdf
Գրականություն	Պարսադիր-New Language Leader, intermediate,CB,David Cotton,David Falvey,Simon Kent Լրացուցիչ-English vocabulary in use,upper-intermediate and advance,Michael McCarthy,Felicilt O'Dell

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ՕԼԳ/Բ-060 Օտար լեզու /անգլերեն/-5 ՕԼԳ/Բ-061 Օտար լեզու /անգլերեն/-6		
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	3 կրեդիտ /3 կրեդիտ		
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	3-րդ տարի, 1-ին կիսամյակ 3-րդ տարի, 2-րդ կիսամյակ		
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	42/42	Դասախոսություն
			Սեմինար
			Լաբորատոր աշխատանք
			Գործնական աշխատանք
	Ինքնուրույն	48/48	
	Ընդամենը	90/90	
Ստուգման ձևը	Ստուգարք/ստուգարք		
Դասընթացի նպատակը	<p>«Անգլերեն լեզու» դասընթացը նպատակ ունի ձևավորելու ընդհանուր գիտելիքներ անգլերեն լեզվից՝ բանավոր և գրավոր խոսքում: Դասընթացի նպատակն է նաև խորացնել ուսանողների քերականական գիտելիքները և հարստացնել թեմատիկ բառապաշարը, զարգացնել ուսանողների արտասանական հմտությունները, նպաստել հնչյունների ճիշտ արտաբերմանը, արտահայտությունների և նախադասությունների ճիշտ շեշտադրմանը, միաժամանակ տալ տեսական գիտելիքներ հնչյունների, վանկերի տեսակների մասին:</p> <p>Առարկայի նպատակներից է նաև կատարելագործել ուսանողների հաղորդակցման հմտությունները՝ բազմապիսի երկխոսությունների, առօրյա կյանքից վերցված իրավիճակների դերախաղերի միջոցով՝ օգտագործելով ձայնագրություններ, տեսաֆիլմեր՝ ընդլայնելով այն թեմաների շրջանակը, որոնց վերաբերյալ ուսանողները կարող են անցկացնել քննարկումներ, արտահայտել իրենց կարծիքը:</p>		
Դասընթացի վերջնարդյունքները	<p>Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.</p> <p><i>Գիտելիք</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Համապատասխան մակարդակի քերականություն, բառապաշար, հնչյունաբանություն <p><i>Հմտություն</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Ուսանողը պետք է տիրապետի այն հմտություններին և 		

	<p><i>ռագմավարություններին, որոնք համապատասխանում են լեզուների իմացության համաեվրոպական համակարգի համապատասխան մակարդակին:</i></p> <p><i>Կարողունակություն</i> <i>ուսանողը պետք է կարողանա.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • հասկանալ խոսակցական, բնիկ խոսողների կողմից հնչող համեմատաբար բարդ անգլերենը, • ճիշտ օգտագործել ձևեր, բերած քերականական, բառապաշարային և հնչյունաբանական գիտելիքները՝ արդյունավետ հաղորդակցվելու համար, • կարդալ, հասկանալ և քննարկել բազմապիսի անգլերեն տեքստեր, կռահել անձանոթ բառերի ու արտահայտությունների իմաստը կոնտեքստից, կատարել բառարանային աշխատանք
<p>Դասընթացի բովանդակությունը</p>	<p>Unit 1 Communication The continuous aspect (1.2) The perfect aspect (1.3) Phrasal verbs (1.1) Scientific Study (1.1) Idioms (1.2) Collocations (1.3) Article about six degrees of separation; reacting to the text (1.1) Leaflet about communication course (1.2) Extract from You Just Don't Understand; identifying stylistic devices (1.3) Five people talking about communication habits (1.1) Radio programme about gender conversation styles (1.3) Conversation between two student counsellors (1.4) Discussing communication (1.1) Discussing non-verbal communication (1.1) Talking about current trends considering consequences (1.2) Thinking of advice for men/women (1.3) Key language: outlining problems, offering solutions, reacting to suggestions Task: solving communication problems Scenario: flat sharing Writing a list of advice for communicating in your country (1.1) Study skills: Note-taking from listening to a talk structure of talks note-taking Writing skills: Writing and checking written communication register peer-checking Study Skills video: James Hammond gives a lecture about public speaking</p>
	<p>Unit 2 Environment Present perfect simple & continuous (2.2) Indirect questions (2.3) Local environment collocations (2.1) Environment (2.2) Adverbs (2.3) Newspaper article about noisy neighbors; identifying similarities and differences (2.1) Article about climate change;</p>

	<p>Identifying sources (2.2) Short extract from <i>A Short History of Nearly Everything</i> (2.3) 3 People talking about their local area (2.1) Lecture about volcanoes (2.3) Phone conversation about a proposed wind farm (2.4) Conversation with a lecturer about questionnaires (2.5) Collocations (2.1) Discussing solutions to problems (2.1) Discussing the environment (2.2) Talking about volcanoes (2.3) Making a short presentation; presenting (2.3) Key language: agreeing and disagreeing politely, polite questions Task: Attending a formal meeting Scenario: Sparrow Hill Wind Farm Writing a short summary to a solution (2.1) Study skills: Designing a Questionnaire question types Writing skills: Writing a questionnaire Meet the expert: an interview with Dr. Andrew McConigle about active volcanoes.</p>
	<p>Unit 3 Sport Quantifiers (3.2) Definite and zero articles (3.3) Idioms (3.1) Prefix self-, Abstract nouns (3.2) Article about Charles Miller; justifying opinions (3.1) Leaflet about a karate club; reacting to the topic (3.2) Article about being a top athlete; inferring (3.3) Interview with a karate teacher (3.2) Presentation about Yuna Kim (3.4) Lecturer answering questions about essay writing (3.5) Weak forms of the (3.3) Using idioms to talk about experiences (3.1) Ranking characteristics (3.3) Key language: Using emphasis and comparison Task: giving a presentation Scenario: Who is the Greatest? Study skills: Understanding Essay Questions; understanding key words, essay writing Writing skills: A For and Against Essay: introductions, formal expressions Meet the expert: an interview with Dr Elizabeth Pummell about the science of sports Psychology</p>
	<p>Unit 4 Medicine Future continuous, <i>going to</i>, present continuous (4.2) Future perfect simple, future simple (4.3) Personality adjectives (4.1) Medical terms (4.1) Illness and medicine (4.2) Dependent prepositions (4.3) Four articles about medical breakthrough (jigsaw); ranking by importance (4.1) Facts/news article about malaria: reacting to the topic (4.2) News article about bionic eye; retelling a story (4.3) Doctor talking about her work (4.1) A professor talking about malaria (4.2) Six doctors talking about future medical developments (4.3)</p>

	<p>Business consultant talking about using the internet (4.5) Lecturer advising students about internet resources (4.5) Stressed syllables (4.1) Discussing medicine and the medical profession (4.1) Planning a fund-raising day (4.2) Talking about hopes for the future (4.3) Key language: discussing implications Task: making difficult decisions Scenario: Medical dilemmas Study skills: Evaluating resources on the internet Writing skills: A short report; making recommendations Meet the expert: an interview with Dr Tina Chowdhury, about medical bionics.</p>
	<p>Unit 5 Transport Modal verbs and ways of expressing ability, possibility and obligation (past and future) (5.2) Transport (5.1). Safety features (5.1) Collocations (5.2) Words from the text (5.3) Article about road safety analysing arguments (5.1) Article about future transport (jigsaw); evaluating projects, evaluating arguments (5.2) Article about great railway journeys; identifying attitude (5.3) People talking about transport (5.1) News report on transport . of the future (5.2) Discussion on transport problems (5.4) Discussing road safety (5.1) Making future predictions (5.2) Describing a memorable journey (5.3) Key language: the language of meetings - summarizing Task: Evaluating proposals Scenario: Beauciel Writing a short report on road safety (5.1) Study skills: Graphs, charts and tables Writing skills: Describing information in a table; comparison and contrast Meet the expert: interview with Monisha Rajesh about her Indian train journey (5.3)</p>
	<p>Unit 6 Literature and film Narrative tenses (6.2) Used to, would, get used to (6.3) Genres (6.1) Literature and film (6.1) Adjectives (6.1) Idiomatic expressions (6.1) Words from the text (6.3) Article about books and films; inferring opinion (6.1) Extract from The Great Gatsby referencing (6.2) Online report on gender and reading; identifying facts and opinions (6.3) Discussion about a book (6.1) Hour people talking about books (6.2) Five people talking about reading habits (6.3) Conversation about a film proposal (6.4) Five people describing a memorable presentation (6.5) <i>Used to</i> (6.3) Describing a book or film (6.1) Discussing influential books (6.2) Talking about childhood (6.3)</p>

	<p>Key language: persuading Task: making a persuasive presentation Scenario: the new film project Study skills: making an effective presentation, rhetorical techniques Writing skills: An online review; adjectives, adverbs Study skills video: a presentation about <i>The Girl with the Dragon Tattoo</i></p>
	<p>Unit 7 Architecture The passive (7.2, 7.3) Describing buildings (7.1) Idioms (7.3) Prefixes (7.3) Article about famous buildings interpreting ideas (7.1) Article about unusual buildings; evaluating (7.2) Article about famous bridges; comparing features (7.3) Architect answering questions (7.2) Three architects discussing hotel design (7.4) Word stress (7.1) Describing a building (7.1) Discussing the issue of young people living at home (7.2) Sharing information on bridges (7.3) Key language: talking about requirements Task: deciding on facilities in a hotel Scenario: on the horizon Describing a well-known building (7.1) Study skills: identifying fact and opinion Writing skills: an opinion led essay; avoiding repetition Meet the Expert: an interview with Laura Mark about innovative design.</p>
	<p>Unit 8 Globalization Verb patterns (8.2) Causatives (8.3) Globalisation (8.1) Collocations (8.1) Abstract nouns (8.2) Online discussion about globalization (8.1) Article about culture mistakes; drawing conclusions (8.2) Article about international cooperation; summarizing (8.3) Five people talking about globalization (8.1) Radio program about working internationally (8.2) Radio interview about supermarket expansion (8.4) Discussing globalisation; Assessing results and consequences (8.1) Sharing information about global projects (8.3) Key language: clarifying Task: taking part in a debate Scenario: supermarket superpower Writing your opinion on globalization (8.1) Study skills: Summarizing; topic sentences, paraphrasing Writing skills: a summary Meet the Expert: an interview with Richard Cook about working in a global workplace (8.1)</p>
	<p>Unit 9 Art Ungradable adjectives (9.2) Position of adverbs (9.3)</p>

	<p>Art and artists (9.1) Adverb-adjective collocations (9.2) Order of adjectives (9.3) Online discussion about art; justifying opinions (9.1) Article about photography identifying arguments (9.2) Article about three contemporary sculptors (9.3) Three people talking about art (9.1) Conversation about an art gallery (9.4) Lecture about writing a blog (9.5) Discussing what is art; justifying opinions (9.1) Describing a work of art (9.1) Describing a photo (9.2) Discussing public art (9.3) Key language: discussing implications, offering counter-arguments Task: deciding on an action plan Scenario: The Russell Drake Gallery Study skills: Expanding your vocabulary; collocations Writing skills: An online review Meet the Expert: an interview with Yulia Podolskaya about her work as a sculptor</p>
	<p>Unit 10 Psychology Relative clauses (10.2) Reduced relative clauses (10.3) Personality adjectives (10.1) Phrasal verbs (10.1) Word formation (10.2) Idioms with mind (10.2) Words from the text (10.3) Webpage about the Belbin model; evaluating ideas (10.1) Webpage about peer pressure; evaluating effectiveness (10.2) Article-about criminal profiling; summarizing (10.3) Lecture about group dynamics (10.1) Radio advice phone-in (10.4) Stress patterns (10.1) Planning a newspaper (10.1) Discussing peer pressure (10.2) Talking about famous criminals (10.3) Key language: giving and reacting to advice Task: an advice phone-in Scenario: What's on your mind? Summarizing an article (10.3) Study skills: writing a bibliography, referencing Writing skills: An advantages and disadvantages essay; complex sentences, conclusions Meet the Expert: an interview with Dr Jack Lewis, a neuroscientist, about psychological profiling (10.3)</p>
	<p>Unit 11 Culture Reported speech (11.2) Reporting verbs (11.3) Culture (11.1) Adjectives (11.2) University webpage on what is culture; reflecting on the topic (11.1) Article about culture shock (11.2) Two articles about cultural difference; recognizing features of register (11.3)</p>

	<p>Six people talking about what they miss about their culture (11.1) Radio discussion about culture shock; (11.2) Two people talking about cultural mistakes (11.3) Presentation about Toronto 11.4) Radio lecture about reading (11.5) Deciding what to put in a time capsule (11.1) Discussing culture shock; justifying answers (11.2) Describing a person (11.2) Discussing cultural issues (11.3) Key language: creating impact in a presentation Task: giving a formal presentation Scenario: Kaleidoscope World Describing a person in culture shock (11.2) Study skills: Improving reading skills; reading and chunking, guessing unknown words, reading linkers Writing skills: Formal correspondence; letter layout, formulaic language Meet the Expert: an interview with Anna Colquhoun, about the cultural importance of food. (11.3)</p>
	<p>Unit 12 Technology Conditionals: first and second (12.2) Conditionals: third and mixed (12.3) Technology (12.1) Opposites (prefixes) (12.2) Words from the text (12.3) Article about failed inventors; reflecting on the topic (12.1) Webpage about the Amish; summarizing (12.2) Article about CM food; identifying arguments (12.3) Three people talking about gadgets (12.1) Conversation between two workers (12.4) Conversation between two managers (12.4) Discussing technology (12.1) Discussing living without technology (12.2) Debating technology (12.3) Key language: persuading, making a case for something Task: conducting a problem-solving meeting Scenario: conducting a problem-solving meeting Writing your opinion (12.1) Study skills: Plagiarism - what it is and how to avoid it Writing skills: An opinion article; stylistic features Study skills video: a lecture about plagiarism</p>
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	<p>Գնահատումն իրականացվում է «ՎՊՅ ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգ»-ին համապատասխան: https://new.vsu.am/karg/2023/usanoxneri%20giteliqneri%20stugman.pdf</p>

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ՄԻ/բ-225 Կիրառական տեղեկատվական համակարգեր իրավագիտության մեջ										
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	2 կրեդիտ										
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	1-ին տարի, 1-ին կիսամյակ										
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	28	<table border="1"> <tr> <td>Դասախոսություն</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Սեմինար</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Լաբորատոր աշխատանք</td> <td>28</td> </tr> <tr> <td>Գործնական աշխատանք</td> <td></td> </tr> </table>	Դասախոսություն		Սեմինար		Լաբորատոր աշխատանք	28	Գործնական աշխատանք	
Դասախոսություն											
Սեմինար											
Լաբորատոր աշխատանք	28										
Գործնական աշխատանք											

	հնքնուրույն	32
	Ընդամենը	60
Ստուգման ձևը	Քննություն	
Դասընթացի նպատակը	Ուսանողներին տալ տեղեկատվական տեխնոլոգիաների մասին տեսական և գործնական գիտելիքներ, ինչպես նաև ձևավորել հմտություններ SS գործիքներով մասնագիտական ոլորտի տարաբնույթ խնդիրների լուծման համար	
Դասընթացի վերջնարդյունքները	<p>Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.</p> <p>Գիտելիք</p> <ul style="list-style-type: none"> Տեղեկատվական տեխնոլոգիաների հնարավորությունների կիրառումը մասնագիտական ոլորտում <p>Չմտություն</p> <ul style="list-style-type: none"> Տեղեկատվական տեխնոլոգիաների ապարատային և ծրագրային միջոցների կիրառությունը մասնագիտական բնույթի խնդիրների լուծման և կատարման արդյունքների վերլուծության համար <p>Կարողունակություն</p> <p>Տեղեկատվական տեխնոլոգիաների հնարավորությունների կիրառումը մասնագիտական ցանկացած ոլորտի աշխատանքներում</p>	
Դասընթացի բովանդակությունը	<p>Թեմա 1. Տվյալների մշակման և վերամշակման տեղեկատվական տեխնոլոգիաներ MS Office ծրագրային փաթեթի միջավայրում:</p> <p>Տեքստային տվյալների մշակման խմբագրիչներ փոխանցում:</p> <p>Թեմա 2. MS Excel ծրագրային փաթեթի հնարավորությունների կիրառությունը մասնագիտական բնույթի ինֆորմացիայի մշակման համար:</p> <p>Թեմա 3 Տեղեկատվական համակարգեր: Տվյալների հենք: Տվյալների հենքի ղեկավարման համակարգեր: Մասնագիտական բնույթի տվյալների հենքի ձևավորում և վերլուծություն: Մասնագիտական բնույթի տեղեկատվական համակարգերի բնութագրումն ու կառուցվածքը, տեսակները, ֆունկցիոնալ ենթահամակարգերը:</p> <p>Թեմա 4 Ընտրահանդեսների պատրաստման խմբագրիչներ: Մասնագիտական բնույթի ինֆորմացիայի ձևավորման, ներկայացման համար շնորհանդեսների ձևավորման հմտություններ:</p> <p>Թեմա 5 Չեռահաղորդակցական տեղեկատվական տեխնոլոգիաներ: Ինֆորմացիայի որոնում, հեռուստա կոնֆերանսներ, հեռուստա սեմինարներ (վեբինարներ)</p>	
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	<p>Գնահատումն իրականացվում է «ՎՊՅ ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգ»-ին համապատասխան:</p> <p>https://new.vsu.am/karg/2023/usanoxneri%20giteligneri%20stugman.pdf</p>	
Գրականություն	<p>Շ.Դ.Չամբարձումյան, Ինֆորմացիոն համակարգեր և տեխնոլոգիաներ, Երևան, 2003</p> <p>Ս. Գյուլումյան, Մ.Պողոսյան Տեղեկատվական համակարգեր և տեխնոլոգիաներ, ուսումնական ձեռնարկ, Երևան.2016</p> <p>Ս.Է.Կոստյան, Ա.ժ. Սմբատյան, Ինֆորմատիկա և տեղեկատվական տեխնոլոգիաների հիմունքներ, Երևան, 2013</p>	

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ԷԻԿ/բ-112 Հայաստանի պետության և իրավունքի պատմություն			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	5 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	1-ին տարի, 1-ին կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	70	Դասախոսություն	36
			Սեմինար	34
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	
	Ինքնուրույն	80		
	Ընդամենը	150		
Ստուգման ձևը	Քննություն			
Դասընթացի նպատակը	<p>1. Ուսանողներին զինել գիտելիքներով Հայաստանի պետաիրավական մարմինների ծագման, զարգացման, կառուցվածքի զարգացման մասին:</p> <p>2. Խորացնել և ընդլայնել ուսանողների ընդհանուր տեսական,իրավագիտական և պատմական գիտելիքները:</p> <p>3. Ուսանողներին գաղափար տալ Հայաստանի պետության և իրավունքի ֆունկցիաների, պետության ձևերի, իրավունքի աղբյուրների մասին:</p>			
Դասընթացի վերջնադրյունքները	<p>Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնադրյունք(ներ)ը.</p> <p><i>Գիտելիք</i></p> <p>Հայաստանի պետության և իրավունքի պատմության վերաբերյալ համապարփակ գիտելիքներ, կարողանա համեմատել իրավաբանական մյուս գիտությունների հետ, հստակեցնել դասընթացի տեղն ու դերը իրավաբանական գիտությունների շրջանակում:</p> <p><i>Հմտություն</i></p> <p>Հայաստանի պետության և իրավունքի պատմության կարևորագույն խնդիրներին, առարկայի նպատակներին , նրա տեղին ու դերին բուհում իրավագիտական կրթության կազմակերպման ժամանակակից մոտեցումներին և առանձնահատկություններին բուն մասնագիտական գործնական կարողությունների գնահատման գործիքներ կիրառելու հմտություն:</p> <p><i>Կարողունակություն</i></p> <p>Հստակորեն պարբերացնել պատմական ժամանակաշրջանները, հասարակական հարաբերությունները, կատարել վերլուծություններ, համեմատություններ Հայաստանի պետության և իրավունքի պատմության բոլոր հարցերի վերաբերյալ</p>			
Դասընթացի բովանդակությունը	<p>Թեմա 1. Հայաստանի պետության և իրավունքի պատմությունը որպես գիտություն և դասընթաց</p> <p>Թեմա 2. Հայկական ցեղային միությունները և հայ ժողովրդի կազմավորումը</p> <p>Թեմա 3. Պետությունը և իրավունքը Հայաստանում ստրկատիրության ժամանակ:</p> <p>Թեմա 4.Արշակունիների թագավորությունը: Հասարակական կարգը, պետական կարգը և իրավունքը: Հայաստանի քաղաքական կացությունը 5-8-րդ դարերում:</p> <p>Թեմա 5. Հասարակական-պետական կարգերը և իրավունքը</p>			

	<p>Հայաստանում 9-10 դարերում Թեմա 6. Կիլիկյան Հայաստանի հասարակական-պետական կարգերը և իրավունքը Թեմա 7. Քաղաքական, հասարակական-տնտեսական կարգերը և իրավունքը Հայաստանում 12-րդ-ից 18-րդ դարերում Թեմա 8. Հայաստանի կացությունը Թուրքիայի և Ռուսաստանի կազմում / 19-րդ դարում, 1918թ./ Թեմա 9. Սոցիալիստական պետության և իրավունքի ստեղծումը Հայաստանում / 1920-1921թթ./ Թեմա 10. Սոցիալիստական պետությունը և իրավունքը Հայաստանում ՆԷՊ-ի տարիներին /1922-1929 թթ./ Թեմա 11. Սոցիալիստական պետությունը և իրավունքը Հայաստանում սոցիալիզմի «ամբողջ ճակատով հարձակման» ժամանակաշրջանում /1930 – 1941 թթ./</p>
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	<p>Գնահատումն իրականացվում է «ՎՊՅ ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգ»-ին համապատասխան: https://new.vsu.am/karg/2023/usanoxneri%20giteligneri%20stugman.pdf</p>
Գրականություն	<p>Պարտադիր` 1. Խ. Սամուելյան, Հին հայ իրավունքի պատմություն, հ. 1. Երևան, 1939: 2. Հայ ժողովրդի պատմություն. հատ 1-3, 7, Երևան, 1963-1983 թթ.: 3. Ա.Ա. Թովմասյան, Հին և միջնադարյան հայ քրեական իրավունք, Երևան, 1962: 4. А.Г. Сукиасян Общественно-политический строй и право Армении в эпоху раннего феодализма, Ереван, 1963.</p> <p>Լրացուցիչ` 1. А.Г. Сукиасян История Киликийского армянского государства и права, Ереван, 1969. 6. Х.А. Торосян Суд и процесс в Армении 10-13 вв., Ереван, 1985: 2. История государства и права Армении, Т. 1, Ереван 1974. 3. История государства и права Армении, Т. 2, Ереван, 1978.</p>

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ԷԻԿ/Բ-115 Արտասահմանյան երկրների պետության և իրավունքի պատմություն -1			ԷԻԿ/Բ-116 Արտասահմանյան երկրների պետության և իրավունքի պատմություն -2		
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	10 կրեդիտ					
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	1-ին տարի, 1-ին կիսամյակ, 1-ին տարի, 2-րդ կիսամյակ					
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	70/70	Դասախոսություն	36/36		
			Սեմինար	34/34		
			Լաբորատոր աշխատանք			
			Գործնական աշխատանք			
	Ինքնուրույն	80/80				
	Ընդամենը	150/150				
Ստուգման ձևը	Քննություն /քննություն					
Դասընթացի նպատակը	Դասընթացի նպատակն ուսանողներին գինել գիտելիքներով պետաիրավական մարմինների ծագման, զարգացման, կառուցվածքի զարգացման մասին, խորացնել և ընդլայնել ուսանողների ընդհանուր տեսական,իրավագիտական և պատմական գիտելիքները, ուսանողներին գաղափար տալ պետության և իրավունքի					

	<p>Ֆունկցիաների, պետության ձևերի, իրավունքի աղբյուրների մասին:</p>
<p>Դասընթացի վերջնադրյունքները</p>	<p>Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնադրյունք(ներ)ը.</p> <p><i>Գիտելիք</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • կիմանա արտասահմանյան երկրների պետության և իրավունքի պատմության վերաբերյալ համապարփակ գիտելիքներ • կիմանա միջին, նոր և նորագույն դարաշրջանների պետաիրավական մշակույթում մեծ ներդրում կատարած երկրների պետաիրավական պատմությունը, <p><i>Չմտություն</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • ձեռք կբերի արդի պետաիրավական իրականության ավելի խոր, բազմակողմանի ճանաչման հմտություն, դրա կատարելագործման ճանապարհները որոշելու գիտելիքներ <p><i>Կարողունակություն</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • կկարողանա համեմատել իրավաբանական մյուս գիտությունների հետ, հստակեցնել դասընթացի տեղն ու դերը իրավաբանական գիտությունների շրջանակում
<p>Դասընթացի բովանդակությունը</p>	<p><i>1-ին կիսամյակ</i></p> <p>Թեմա 1 Պետության և իրավունքի ընդհանուր պատմության առարկան, մեթոդը, պարբերացումը</p> <p>Թեմա 2 Տոհմատիրական կարգերի քայքայումը և պետության առաջացումը</p> <p>Թեմա 3 Հին եգիպտոսի պետությունը և</p> <p>Թեմա 4 Հին Բաբելոնի պետությունը և իրավունքը</p> <p>Թեմա 5 Հին Հնդկաստանի պետությունը և իրավունքը</p> <p>Թեմա 6 Հին Չինաստանի պետությունը և իրավունքը</p> <p>Թեմա 7 Հին Հունաստանի պետությունը և իրավունքը</p> <p>Թեմա 8 Հին Հռոմի պետությունը և իրավունքը</p> <p>Թեմա 9 Ֆրանկների պետությունը և իրավունքը)</p> <p>Թեմա 10 Արաբական խալիֆաթը և մուսուլմանական <u>իրավունքը</u></p> <p><i>2-րդ կիսամյակ</i></p> <p>Թեմա 1 Բուրժուական իրավունքի հիմնական սկզբունքները</p> <p>Թեմա 2 Անգլիայի պետությունը և իրավունքը</p> <p>Թեմա 3 Ֆրանսիայի պետությունը և իրավունքը</p> <p>Թեմա 4 Գերմանիայի պետությունը և իրավունքը</p> <p>Թեմա 5 ԱՄՆ-ի պետությունը և իրավունքը</p> <p>Թեմա 6 Լատինական Ամերիկայի պետությունն ու իրավունքը</p> <p>Թեմա 7 Ճապոնիայի պետությունը և իրավունքը)</p> <p>Թեմա 8 Չինաստանի պետությունը ու իրավունքը</p>
<p>Գնահատման մեթոդները և չափանիշները</p>	<p>Գնահատումն իրականացվում է «ՎՊՅ ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգ»-ին համապատասխան:</p> <p>https://new.vsu.am/karg/2023/usanoxneri%20gitelinqneri%20stugman.pdf</p>
<p>Գրականություն</p>	<p>Պարտադիր`</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ա. Արշակյան «Արտասահմանյան երկրների պետության և իրավունքի պատմություն» Երևան 2003թ. 2. Всемирная история, Т.5, М 1958 3. Батыр К. И., «Всеобщая история государства и права», М. 2000 4. Պետրոսյան Շ., Արտասահմանյան երկրների պետության և իրավունքի պատմություն,, Երևան 1986թ.

	<p>Լրացուցիչ՝</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Խրոպանյուկ Վ., «Պետության և իրավունքի տեսություն» Երևան 1997թ. 2. Խաչատրյան Ջ., «Ամերիկայի Միացյալ Նահանգների Սահմանադրությունը», Երևան 1991թ. 3. Ապիյան Ն., «Անգլիական բուրժուական հեղափոխության դասերը», Երևան 1998թ. 4. Եսայան Է., «Ազատությունների մեծ խարտիայի ընդունման սոցիալ-տնտեսական նախադրյալները», Երևան 1975թ.
--	---

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ԷԿԿ/Բ-137 Հողային իրավունք										
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	4 կրեդիտ										
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	3-րդ տարի, 1-ին կիսամյակ										
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	56	<table border="1"> <tr> <td>Դասախոսություն</td> <td>32</td> </tr> <tr> <td>Սեմինար</td> <td>24</td> </tr> <tr> <td>Լաբորատոր աշխատանք</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Գործնական աշխատանք</td> <td></td> </tr> </table>	Դասախոսություն	32	Սեմինար	24	Լաբորատոր աշխատանք		Գործնական աշխատանք	
Դասախոսություն	32										
Սեմինար	24										
Լաբորատոր աշխատանք											
Գործնական աշխատանք											
	Ինքնուրույն	64									
	Ընդամենը	120									
Ստուգման ձևը	ստուգաք										
Դասընթացի նպատակը	<p>Դասընթացի նպատակն է ուսանողին գիտելիքներ տալ իրավունքի այդ ճյուղի առարկայի, հիմնական հատկանիշների ու առանձնահատկությունների, սկզբունքների ու մեթոդների, ինչպես նաև հողային իրավունքի համակարգի մասին: Դասավանդման ընթացքում ուսանողները գիտելիքներ են ստանում նաև հողային իրավունքի աղբյուրների, դրանց աստիճանակարգության, իրավահարաբերությունների, հողօգտագործման իրավական ձևերի, հողի սեփականության իրավունքի ու հողային ֆոնդի պետական կառավարման ընդհանրական հարցերի մասին:</p>										
Դասընթացի վերջնարդյունքները	<p>Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.</p> <p><i>Գիտելիք</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Առարկայի ուսումնասիրումը հնարավորություն կտա ուսանողներին պատկերացում կազմել հողային իրավական հարաբերությունների բնույթի, դրանց իրացման ընթացակարգերի, հողային իրավունքի աղբյուրների, սեփականության բազմաձևության և իրավական հավասարության, հողօգտագործման ձևերի և նմանատիպ այլ հարցերի մասին: <p><i>Հմտություն</i></p> <p><i>Ուսանողը կտիրապետի</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Հողային իրավունքի կարևորագույն խնդիրներին, առարկայի նպատակներին, նրա տեղին ու դերին • դպրոցում իրավագիտական կրթության կազմակերպման ժամանակակից մոտեցումներին և առանձնահատկություններին • բուն մասնագիտական գործնական կարողությունների • գնահատման գործիքներ կիրառելու հմտությանը <p><i>Կարողունակություն</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Օգտագործել նախապես ստացած տեսական գիտելիքները գործնականում, վերլուծել հասարակական հարաբերությունների այս ոլորտը, համեմատի իրավաբանական, ինչպես նաև այլ ոչ 										

	<p>իրավական կամ հասարակական այլ գիտությունների հետ, կարողանա հմուտ մատուցել այն աշակերտներին, առաջ քաշի նոր գաղափարներ:</p>
<p>Դասընթացի բովանդակությունը</p>	<p>ՀՀ հողային իրավունքի հասկացությունը</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Հողային իրավունքի հասկացությունը և առարկան: 2. Հողային իրավահարաբերությունների կարգավորման մեթոդները: 3. Հողային իրավունքի համակարգը: 4. Հողային իրավունքի հիմնական սկզբունքները: 5. Հողային իրավունքի տեղն իրավունքի համակարգում և հարաբերակցությունն իրավունքի մյուս ճյուղերի հետ: <p>Հողային իրավունքի աղբյուրները</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Հողային իրավունքի աղբյուրների հասկացությունը և դրանց դասակարգումը: 2. ՀՀ Սահմանադրությունը՝ որպես հողային իրավունքի աղբյուր: 3. ՀՀ միջազգային պայմանագրերը՝ որպես հողային իրավունքի աղբյուր: 4. ՀՀ օրենքները՝ որպես հողային իրավունքի աղբյուր: 5. Ենթաօրենսդրական ակտերը՝ որպես հողային իրավունքի աղբյուր: <p>Հողային իրավունքի նորմերը և հողային իրավահարաբերությունները</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Հողային իրավունքի նորմերի հասկացությունը, տեսակները և դրանց առանձնահատկությունները: 2. Հողային իրավահարաբերությունների հասկացությունը, դրանց սուբյեկտները, օբյեկտները և բովանդակությունը: 3. Հողամասը՝ որպես հողային իրավահարաբերությունների օբյեկտ: 4. Հողային իրավահարաբերությունների ծագման, փոփոխման և դադարման հիմքերը: <p>Հողային ֆոնդի պետական կառավարումը</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Հողային ֆոնդի պետական կառավարման հասկացությունը և բովանդակությունը: 2. Օրագրավորումը՝ որպես հողային ֆոնդի պետական կառավարման գործառույթ: 3. Հողերի մոնիթորինգը և հողային կադաստրի վարումը: 4. Հողաշինարարության հասկացությունը, նպատակները, տեսակները, հիմքերը և կարգը: 5. Քաղաքաշինական և հողաշինարարական փաստաթղթեր: <p>Հողի նկատմամբ սեփականության իրավունք</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Հողամասի նկատմամբ սեփականության իրավունքի սուբյեկտները, օբյեկտները և բովանդակությունը: 2. Հողամասի նկատմամբ պետության և համայնքի սեփականության իրավունքի առանձնահատկությունները: 3. Հողամասի նկատմամբ իրավաբանական անձանց և քաղաքացիների սեփականության իրավունքի

առանձնահատկությունները:

4. Հողամասի նկատմամբ սեփականության իրավունք ձեռք բերելու եղանակները:

Պետությանը և համայնքներին սեփականության իրավունքով պատկանող

հողամասերը սեփականության իրավունքով տրամադրելը

1. Հողի մասնավորեցման իրավական կարգավորումը. նպատակները, խնդիրները և սկզբունքները:

2. Մասնավորեցման ոչ ենթակա հողեր:

3. Պետությանը և համայնքներին սեփականության իրավունքով պատկանող հողամասերի մասնավորեցման ընդհանուր պայմանները:

4. Պետությանը և համայնքներին սեփականության իրավունքով պատկանող հողամասերը սեփականության իրավունքով տրամադրելու հասկացությունը և եղանակները:

5. Պետությանը և համայնքներին սեփականության իրավունքով պատկանող հողամասերի անհատույց տրամադրումը:

6. Պետությանը և համայնքներին սեփականության իրավունքով պատկանող հողամասերի օտարումն աճուրդով և ուղղակի վաճառքով

Հողամասի նկատմամբ սեփականության իրավունքի դադարման հիմքերը

1. Հողամասի նկատմամբ քաղաքացիների և իրավաբանական անձանց սեփականության իրավունքի դադարման հիմքերի ընդհանուր բնութագիրը:

2. Հողամասի նկատմամբ քաղաքացիների և իրավաբանական անձանց սեփականության իրավունքի հարկադիր դադարման հիմքերը:

3. Հողամասի նկատմամբ քաղաքացիների և իրավաբանական անձանց սեփականության իրավունքի ոչ հարկադիր դադարման հիմքերը:

Հողօգտագործման իրավունք

1. Հողօգտագործման իրավունքի հասկացությունը և տեսակները:

2. Հողամասի մշտական (անհատույց) օգտագործման իրավունք:

3. Հողամասի վարձակալության իրավունք:

4. Հողամասի կառուցապատման իրավունք:

5. Հողամասի սերվիտուտ (օգտակալություն):

6. Հողօգտագործողների իրավունքները և պարտականությունները և հողօգտագործման սահմանափակումները:

7. Պետությանը և համայնքներին սեփականության իրավունքով պատկանող հողամասերն օգտագործման տրամադրելու հասկացությունը և կարգը:

8. Պետությանը և համայնքներին սեփականության իրավունքով

պատկանող հողամասերը օգտագործման իրավունքով տրամադրելու եղանակները:

9. Պետությանը և համայնքներին սեփականության իրավունքով պատկանող հողամասերի վարձակալության առանձնահատկությունները:

10. Հողի օգտագործման իրավունքի դադարման հիմքերը և կարգը:

Պետական հողային կադաստր

1. Պետական հողային կադաստրի հասկացությունը, նշանակությունը և իրավական հիմքերը:

2. Հողային կադաստրի ծագումը և ձևավորումը:

3. Հողային կադաստրի բովանդակությունը (գրանցման ենթական տեղեկությունները և փաստաթղթերը):

4. Հողամասի նկատմամբ իրավունքների պետական գրանցման հասկացությունը, նշանակությունը և կարգը:

5. Հողամասի կադաստրային արժեքը և շուկայական արժեքը:

Հողային վճարների իրավական կարգավորումը

1. Հողօգտագործման վճարովիությունը և հողային վճարների տեսակները:

2. Հողի հարկի իրավական կարգավորումը:

Հողամասերի սեփականատերերի և հողամասի նկատմամբ այլ գույքային իրավունքներ ունեցող իրավունքների պաշտպանությունը

1. Հողամասերի սեփականատերերի և հողամասի նկատմամբ այլ գույքային իրավունքներ ունեցող անձանց իրավունքների պաշտպանության իրավական ձևերը, եղանակները և նշանակությունը:

2. Հողամասերի սեփականատերերի և հողամասի նկատմամբ այլ գույքային իրավունքներ ունեցող անձանց իրավունքների դատական պաշտպանության առանձնահատկությունները:

3. Գյուղատնտեսական և անտառտնտեսական արտադրության կորուստների փոխհատուցումը:

4. Հողային վեճեր, դրանց քննարկման և լուծման կարգն ու առանձնահատկությունները:

Հողերի պահպանությունը

1. Հողերի պահպանության հասկացությունը, նպատակները և բովանդակությունը:

2. Հողերի պահպանության էկելոգիական պահանջները,

3. Գյուղատնտեսական և անտառտնտեսական արտադրության կորուստների փոխհատուցումը:

Իրավաբանական պատասխանատվությունը հողային և շրջակա միջավայրի օրենսդրության պահանջների խախտումների համար

1. Հողային և շրջակա միջավայրի օրենսդրության պահանջների խախտումների համար իրավաբանական պատասխանատվության հասկացությունը և տեսակները:

	2. Վարչական, քրեական, քաղաքացիաիրավական և կարգապահական պատասխանատվությունը հողային և շրջակա միջավայրի օրենսդրության պահանջների խախտումների համար:
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	Գնահատումն իրականացվում է «ՎՊՅ ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգ»-ին համապատասխան: https://new.vsu.am/karg/2023/usanoxneri%20giteliqneri%20stugman.pdf
Գրականություն	Պարտադիր՝ 1. Բարսեղյան Տ. Կ. Քաղաքացիական իրավունք, 2004 Լրացուցիչ՝ 1. ՀՀ սահմանադրություն 2. ՀՀ հողային օրենսգիրք 3. ՀՀ քաղաքացիական օրենսգիրք 4. ՀՀ դատական օրենսգիրք 5. ՀՀ ընդերքի մասին օրենսգիրք 6. Բնության հատուկ պահպանվող տարածքների մասին ՀՀ օրենք 7. Տեղական ինքնակառավարման մասին ՀՀ օրենք

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ԷԿԿ/Բ-119 Մուևիցիպալ իրավունք			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	3 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	4-րդ տարի, 2-րդ կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	42	Դասախոսություն	28
			Սեմինար	14
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	
	Ինքնուրույն	48		
	Ընդամենը	90		
Ստուգման ձևը	Ստուգարք			
Դասընթացի նպատակը	Առարկայի նպատակն է. Դասընթացի ուսումնասիրման արդյունքում ուսանողը պետք է գիտենա, թե՝ 1) ինչպես են առաջ գալիս մուևիցիպալ իրավական հարաբերությունները և որոնք են դրանց սուբյեկտները, 2) տարածքային կառավարում հասկացությունը, 3) տարածքային կառավարման սկզբունքները, 4) տարածքային կառավարման մարմինների ձևավորումը, գործունեության կարգը, 5) մարզպետի լիազորությունները և այլն: Նաև՝ 1) «Տեղական ինքնակառավարում» հասկացությունը, 2) տեղական ինքնակառավարումը բնակչության կողմից տեղական նշանակության հարցերի լուծման իրավունք է, 3) այն ժողովրդաիշխանության ձև է, տեղական ինքնակառավարման մարմինների համակարգը, համայնքի ղեկավարի, ավագանու ընտրությունները, լիազորությունները և այլն:			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. <i>Գիտելիք</i> Դասընթացի ուսումնասիրման արդյունքում ուսանողը պետք է			

	<p>գիտենա, թե՝</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ինչպես են առաջ գալիս մունիցիպալ իրավական հարաբերությունները և որոնք են դրանց սուբյեկտները, 2. տարածքային կառավարում հասկացությունը, 3. տարածքային կառավարման սկզբունքները, 4. տարածքային կառավարման մարմինների ձևավորումը, գործունեության կարգը, 5. մարզպետի լիազորությունները և այլն: <p>Նաև՝</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. «Տեղական ինքնակառավարում» հասկացությունը, 2. տեղական ինքնակառավարումը բնակչության կողմից տեղական նշանակության հարցերի լուծման իրավունք է, 3. այն ժողովրդաիշխանության ձև է, 4. տեղական ինքնակառավարման մարմինների համակարգը, համայնքի ղեկավարի, ավագանու ընտրությունները, լիազորությունները և այլն: <p>Դասընթացի ուսումնասիրությունն ուսանողներին նաև հնարավորություն է տալիս հետազայում այդ համակարգում աշխատելիս հեշտությամբ դիմակայել դժվարություններին:</p> <p><i>Յմտություն</i></p> <p>Մունիցիպալ իրավունքի ուսումնասիրման արդյունքում ուսանողները պետք է տիրապետի</p> <ul style="list-style-type: none"> • մունիցիպալ իրավունքի կարևորագույն խնդիրներին, առարկայի նպատակներին, նրա տեղին ու դերին • բուհում իրավագիտական կրթության կազմակերպման ժամանակակից մոտեցումներին և առանձնահատկություններին • բուն մասնագիտական գործնական կարողությունների գնահատման գործիքներ կիրառելու հմտությանը <p><i>Կարողունակություն</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • կարողանան ձեռք բերած տեսական գիտելիքները կիրառել գործնականում, • տիրապետեն մունիցիպալ իրավական նորմերին, • կարողանան հանգել որոշակի ինքնուրույն եզրահանգումների, • կարողանան տարբերակել մունիցիպալ իրավունքի՝ որպես ՀՀ-ում իրավունքի նոր ճյուղի առանձնահատկությունները:
<p>Դասընթացի բովանդակությունը</p>	<p>Թեմա 1 Մունիցիպալ իրավունքը որպես իրավունքի ճյուղ ա/ մունիցիպալ իրավունքի հասկացությունը, առարկան, բ/ համակարգը, գ/ նրա աղբյուրը:</p> <p>Թեմա 2 Մունիցիպալ-իրավական նորմերը և ինստիտուտները: Մունիցիպալ –իրավական հարաբերությունները և դրանց սուբյեկտները:</p> <p>Թեմա 3 Տարածքային կառավարումը ՀՀ մունիցիպալ իրավունքի համակարգում:</p> <p>Տարածքային կառավարման հասկացությունը:</p> <p>Տարածքային կառավարման սկզբունքները:</p> <p>Թեմա 4 Տարածքային կառավարման մարմինների խնդիրները, գործառույթները:</p> <p>Թեմա 5 Տարածքային կառավարման մարմինների գործունեության կարգը և ձևավորումը:</p> <p>ա/ Մարզպետը՝ մարզում կենտրոնի ներկայացուցիչ:</p> <p>բ/ Մարզպետը և մարզպետարանը:</p>

	<p>Թեմա 6 Տարածքային կառավարման սկզբունքները:</p> <p>Թեմա 7 Տեղական ինքնակառավարումը ՀՀ մունիցիպալ իրավունքի համակարգում: Տեղական ինքնակառավարում հասկացությունը:</p> <p>ա/ Այն որպես սահմանադրական կարգի հիմունքներ,</p> <p>բ/ Որպես բնակչության կողմից տեղական նշանակության հարցերի ինքնուրույն լուծման իրավունք:</p> <p>գ/ որպես ժողովրդաիշխանության ձև:</p> <p>Թեմա 8 Տեղական ինքնակառավարման հիմնական սկզբունքները:</p> <p>Թեմա 9 Տեղական ինքնակառավարման մարմինների գործառույթները, հասկացությունը:</p> <p>Թեմա 10 Տեղական ինքնակառավարման հիմնական տեսությունները:</p> <p>Թեմա 11 Տեղական ինքնակառավարման մարմինների գործունեության իրավական հիմունքները:</p> <p>Թեմա 12 Տեղական նշանակության հարցերի լուծմանը տեղական բնակչության մասնակցության ապահովումը:</p> <p>Համայնքային սեփականության և ֆինանսական միջոցների կառավարումը:</p> <p>Թեմա 13 Տեղական ինքնակառավարման համակարգը, հասկացությունը, նրա տարրերը:</p> <p>Թեմա 14 Տեղական ինքնակառավարման մարմինների ընտրությունները: Նրանց իրավական վիճակը, լիազորությունները:</p> <p>Թեմա 15 Համայնքի ավագանու իրավական վիճակը, իրավասությունները</p> <p>Թեմա 16 Համայնքի ղեկավարի իրավական վիճակը, լիազորությունները: Աշխատակազմը:</p> <p>Թեմա 17 Համայնքի ղեկավարի իրավասությունները: Տեղական ինքնակառավարման երաշխիքները:</p>
--	---

Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	<p>Գնահատումն իրականացվում է «ՎՊՀ ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգ»-ին համապատասխան:</p> <p>https://new.vsu.am/karg/2023/usanoxneri%20giteligneri%20stugman.pdf</p>
--	---

Գրականություն	<p>Պարտադիր`</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ա.Հարությունյան - Մունիցիպալ իրավունք, բուհական դասագիրք, Երևան, 2005: 2. ՀՀ կառավարման դպրոց - Տեղական ինքնակառավարման հիմունքներ, ուսումնական ձեռնարկ, խմբագիր Է.Յ. Օրդյան, Երևան, 2000: 3. ՀՀ օրենքը «Տեղական ինքնակառավարման մասին»: 4. ՀՀ Սահմանադրությունը: <p>Լրացուցիչ`</p> <p>www.yandex.ru</p> <p>www.google.ru</p> <p>www.lib.ru</p> <p>www.books.ru</p>
----------------------	--

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ԷԻԿ/Բ-111, ՀՀ արդարադատության համակարգը			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	5 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	2-րդ տարի, 2-րդ կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	70	Դասախոսություն	36
			Սեմինար	34
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	

	Ինքնուրույն	80
	Ընդամենը	150
Ստուգման ձևը	Քննություն	
Դասընթացի նպատակը	<p>1. Դասընթացի նպատակն է Ուսանողներին ծանոթացնել ՀՀ դատական և իրավապահպան մարմինների կազմակերպման և գործունեության հետ:</p> <p>2. Լուսաբանել դատարանների, դատախազության, ոստիկանության, հետաքննության և նախաքննության մարմինների, արդարադատության նախարարության, Նոտարիատի, ազգային անվտանգության մարմինների, մաքսային և հարկային մարմինների, փաստաբանների պալատի կազմակերպման և գործունեության հարցերը:</p> <p>3. ՀՀ Արդարադատության համակարգը» դասընթացի ուսումնասիրումն ունի արդիական նշանակություն:</p>	
Դասընթացի վերջնարդյունքները	<p>Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.</p> <p>Գիտելիք</p> <p>Դատարանների, դատախազության, ոստիկանության, հետաքննության և նախաքննության մարմինների, արդարադատության նախարարության, Նոտարիատի, ազգային անվտանգության մարմինների, մաքսային և հարկային մարմինների, փաստաբանների պալատի կազմակերպման և գործունեության մասին:</p> <p>Յմտություն</p> <p>Գիտելիքները գործնականում կիրառելուկարողություն,հետազոտություններ կատարելու ունակություններ,սովորելու ունակություն , նոր իրավիճակներին հարմարվելու ունակություն , նոր գաղափարներ առաջ քաշելու ունակություն, ինքնուրույն աշխատալու ունակություն</p> <p>Կարողունակություն</p> <p>Կարող է օրինական մեթոդներով որոնել և գտնել վերաբերելի դատական և իրավական այլ ակտեր կամ այլ տեղեկություններ, օգտագործել դրանք մասնագիտական ոլորտում խնդրի լուծման համար, ինչպես նաև՝ հետևել իրավական ակտերի փոփոխություններին: Կարող է հետևել մասնագիտական բարեվարքության (էթիկայի) կանոններին՝ պատասխանատվությամբ իրականացնելով իր մասնագիտական գործառույթները</p> <p>Կարող է դրսևորել քննական և փաստարկված վերլուծական մոտեցում՝ իրավական խնդիրները բացահայտելու և դրանց լուծման ուղիները մշակելու համար:</p> <p>Կարող է մասնագիտական խնդիրները բացահայտելիս և լուծումներ</p>	

	առաջադրելիս ցուցաբերել նախաձեռնողականություն և ստեղծագործական մոտեցում:
Դասընթացի բովանդակությունը	Թեմա 1 ՀՀ Արդարադատության համակարգը» դասընթացի առարկան, համակարգը աղբյուրները Թեմա 2 Դատական իշխանություն Թեմա 3 Արդարադատության ժողովրդավարական սկզբունքները Թեմա 4 ՀՀ Դատական համակարգը Թեմա 5 ՀՀ Դատախազությունը Թեմա 6 ՀՀ Ոստիկանությունը Թեմա 7 Ազգային Անվտանգության մարմինները Թեմա 8 ՀՀ Նոտարիատը Թեմա 9 ՀՀ Հարկային և մաքսային մարմինները Թեմա 10 Փաստաբանությունը ՀՀ-ում
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	Գնահատումն իրականացվում է «ՎՊՀ ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգ»-ին համապատասխան: https://new.vsu.am/karg/2023/usanoxneri%20giteligneri%20stugman.pdf
Գրականություն	Պարտադիր՝ 1. ՀՀ դատարանակազմությունը և իրավապահ մարմինները, Երևան, 2014 2. Դիլբանդյան, Հարությունյան, Ղազինյան, Ղուկասյան, ՀՀ Դատարանակազմությունը և իրավապահական մարմինները, ԵՊՀ Երևան-2008թ, 2009թ 3. В.И Швецова, „Судоустройство и правоохранительные органы,, ПФ, М.1996, М.1997 4. Басаков В.И, „Курс прокурорского надзора,, М.1998 5. ՀՀ Սահմանադրություն Լրացուցիչ՝ 1. «Դատարանակազմության մասին» ՀՀ օրենքը 2. «Դատախազության մասին» ՀՀ օրենքը 3. «Ոստիկանության մասին» ՀՀ օրենքը 4. «Ազգային անվտանգության մարմինների մասին» ՀՀ օրենքը 5. «Նոտարիատի մասին» ՀՀ օրենքը 6. ՀՀ Դատական օրենսգիրքը 7. «Փաստաբանության մասին» ՀՀ օրենքը

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ԷԻԿ/Բ-126 Քրեական դատավարություն 1 ԷԻԿ/Բ- 127 Քրեական դատավարություն 2			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	4/5 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	3-րդ տարի, 2-րդ կիսամյակ 4-րդ տարի, 1-ին կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	56/70	Դասախոսություն	32/36
			Սեմինար	24/34
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	
	Ինքնուրույն	64/80		
	Ընդամենը	120/150		
Ստուգման ձևը	Քննություն/քննություն			
Դասընթացի նպատակը	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. Գիտելիք			

	<p>1. քրեական վարույթի առանձնահատկությունների</p> <p>2. Քննչական գործողությունների</p> <p>3. Մինչդատական վարույթի դատական երաշխիքների</p> <p>4. Առանձին անձանց նկատմամբ իրականացվող վարույթների</p> <p>5. Առանձին տեսակի վարույթների իրականացման երաշխիքների մասին</p> <p>Յմտություն</p> <p>Գիտելիքները գործնականում կիրառելու կարողություն, հետազոտություններ կատարելու ունակություններ, սովորելու ունակություն , նոր իրավիճակներին հարմարվելու ունակություն , նոր գաղափարներ առաջ քաշելու ունակություն, ինքնուրույն աշխատալու ունակություն:</p> <p>Կարողունակություն</p> <p>Պետք է կարողանա</p> <p>Օգտագործել դատական պրոցեսի վերաբերյալ տեսական նյութը գործնականում</p> <p>Ձևավորել քրական դատավարության վերաբերյալ հստակ գիտելիքներ</p> <p>Ուսումնասիրելով դատական պրակտիկան նոր եզրահանգումներ կատարել</p>
<p>Դասընթացի վերջնարդյունքները</p>	<p>Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.</p> <p><i>Գիտելիք</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • քրեական դատավարության իրավունքի կարևորագույն խնդիրների, առարկայի նպատակների, նրա տեղի ու դերի վերաբերյալ <p><i>Յմտություն</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • գնահատման գործիքներ կիրառելու հմտությանը <p><i>Կարողունակություն</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • բուն մասնագիտական գործնական կարողությունների
<p>Դասընթացի բովանդակությունը</p>	<p><u>Թեմա-1</u> Քրեական վարույթ նախաձեռնելը</p> <p><u>Թեմա-2</u> Մինչդատական վարույթի ընդհանուր պայմանները</p> <p><u>Թեմա-3</u> Հանրային քրեական հետապնդումը</p> <p><u>Թեմա-4</u> Նախաքննության ավարտը</p> <p><u>Թեմա-5</u> Քննչական գործողությունների կատարման ընդհանուր կանոնները</p> <p><u>Թեմա-6</u> Քննչական գործողությունները</p> <p><u>Թեմա-7</u> Գաղտնի քննչական գործողությունների կատարման ընդհանուր կանոնները</p> <p><u>Թեմա-8</u> Փորձաքննությունը</p> <p><u>Թեմա-9</u> Դատական վարույթի կարգին վերաբերող պայմանները</p> <p><u>Թեմա-10</u> Դատական վարույթի մասնակիցներին</p>

	<p>վերաբերող պայմանները</p> <p><u>Թեմա-11</u> Դատական վարույթի այլ պայմաններ</p> <p><u>Թեմա-12</u> Խափանման միջոցների կիրառման դատական երաշխիքները</p> <p><u>Թեմա-13</u> Ապացուցողական գործողությունների կատարման դատական երաշխիքները</p> <p><u>Թեմա-14</u> Սեփականության իրավունքի սահմանափակման դատական երաշխիքները</p> <p><u>Թեմա-15</u> Հանրային մասնակիցների վարույթային ակտերի իրավաչափության դատական երաշխիքները</p> <p><u>Թեմա-16</u> Ցուցմունքի դատական դեպոնացումը</p> <p><u>Թեմա-17</u> Նախնական դատալսումները</p> <p><u>Թեմա-18</u> Հիմնական դատալսումները</p> <p><u>Թեմա-19</u> Լրացուցիչ դատալսումները և դատավճիռ կայացնելը</p> <p><u>Թեմա-20</u> Դատական վերանայման ընդհանուր պայմանները</p> <p><u>Թեմա -21</u> Վերաքննությունը</p> <p><u>Թեմա-22</u> Վճռաբեկությունը</p> <p><u>Թեմա-23</u> Հատուկ վերանայումը , բացառիկ վերանայումը</p> <p><u>Թեմա-24</u> Անչափահասին վերագրվող հանցանքի վերաբերյալ վարույթը</p> <p><u>Թեմա-25</u> Բժշկական բնույթի հարկադրանքի միջոցների կիրառելու վերաբերյալ վարույթը</p> <p><u>Թեմա-26</u> Միջազգային պայմանագրերով սահմանված անձեռնմխելիությունից և արտոնություններից օգտվող անձանց վերաբերյալ վարույթը</p> <p><u>Թեմա -27</u> Իրավաբանական անձի վերաբերյալ վարույթը</p> <p><u>Թեմա-28</u> Առանձին տեսակների վարույթների իրականացման առանձնահատկությունները</p>
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	<p>Գնահատումն իրականացվում է «ՎՊՀ ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգ»-ին համապատասխան:</p> <p>https://new.vsu.am/karg/2023/usanoxneri%20giteligneri%20stugman.pdf</p>
Գրականություն	<p>Պարտադիր՝</p> <p>ՀՀ Քրեական դատավարության օրենսգիրք, 2022թ. հուլիսի 1</p> <p>ՀՀ Քրեական դատավարության նոր օրենսգրքում տեղ գտած հայեցակարգային մոտեցումների եվ նոր ինստիտուտների մեկնաբանման ուղեցույց, Եվրոպայի խորհուրդ, հուլիս, 2022 թ.</p>

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ԷԻԿ/Բ-132 Քաղաքացիական դատավարություն-1			
	ԷԻԿ/Բ-133 Քաղաքացիական դատավարություն-2			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	4/5 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	3-րդ տարի, 1-ին կիսամյակ, 3-րդ տարի, 2-րդ կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	56/70	Դասախոսություն	32/36
			Սեմինար	24/34
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	
	Ինքնուրույն	64/80		
	Ընդամենը	120/150		
Ստուգման ձևը	Քննություն/քննություն			

<p>Դասընթացի նպատակը</p>	<p>Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին զինել գիտելիքներով քաղաքացիական նորմերը ճիշտ կիրառելու վերաբերյալ, խորացնել և ընդլայնել ուսանողների ընդհանուր տեսական գիտելիքների պաշարը, գաղափար տալ հայցադիմումին ներկայացվող պահանջների, ապացույցների, դատական ընդդատության, ենթակայության, վճռի բողոքարկման վերաբերյալ, օգնել ուսանողներին՝ տեսական գիտելիքները օգտագործել գործնականում, հիմք ստեղծել իրավունքի մյուս ճյուղերից ստացված գիտելիքների կենսագործման համար:</p>
<p>Դասընթացի վերջնարդյունքները</p>	<p>Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.</p> <p><i>Գիտելիք</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • կիսականա քաղաքացիական դատավարության իրավունքի և քաղաքացիադատավարական օրենքի առանձնահատկությունները • կիմանա դատավարական օրենսդրության կիրառման տեխնիկան <p><i>Չմտություն</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Ունակ է՝ պարբերաբար ուսումնասիրելու օրենսդրությունը և իրավակիրառ պրակտիկան, մասնագիտական գրականությունը և ինտեգրվելու հարափոփոխ բազմամշակութային աշխատանքային միջավայրին: <p><i>Կարողունակություն</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • կկարողանա համակարգել ու ընդհանրացնել քաղաքացիադատավարական նորմերը և օգտագործել դրանք գործնական խնդիրների լուծման համար:
<p>Դասընթացի բովանդակությունը</p>	<p><u>Թեմա-1</u> Քաղաքացիական դատավարության իրավունքի առարկան և համակարգը:</p> <p><u>Թեմա- 2</u> Քաղաքացիական դատավարության իրավունքի սկզբունքները:</p> <p><u>Թեմա -3</u> Քաղաքացիական դատավարական իրավահարաբերություններ:</p> <p><u>Թեմա -4</u> Կողմերը քաղաքացիական դատավարությունում:</p> <p><u>Թեմա- 5</u> Երրորդ անձինք քաղաքացիական դատավարությունում:</p> <p><u>Թեմա-6</u> Դատախազի մասնակցությունը քաղաքացիական դատավարությանը:</p> <p><u>Թեմա-7</u> Այլ անձանց իրավունքների, ազատությունների և օրինական շահերի պաշտպանությամբ հանդես գալու իրավասություն ունեցող անձանց մասնակցությունը քաղաքացիական դատավարությանը:</p> <p><u>Թեմա- 1</u> Դատական ներկայացուցչություն:</p> <p><u>Թեմա-2</u> Քաղաքացիական գործերի ենթակայությունը:</p> <p><u>Թեմա-3</u> Քաղաքացիական գործերի ընդդատությունը:</p> <p><u>Թեմա-4</u> Դատավարական ժամկետներ:</p> <p><u>Թեմա-5</u> Դատական ծախսեր:</p> <p><u>Թեմա-6</u> Չայց:</p> <p><u>Թեմա-7</u> Ապացուցում և ապացույցներ: Ընդհանուր ուսմունք ապացույցների մասին:</p>
<p>Գնահատման մեթոդները և</p>	<p>Գնահատումն իրականացվում է «ՎՊՅ ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգ»-ին</p>

չափանիշները	համապատասխան: https://new.vsu.am/karg/2023/usanoxneri%20giteliqneri%20stugman.pdf			
Գրականություն	Պարտադիր՝ 1. ՀՀ Սահմանադրություն 2. Ռ. Պետրոսյան «Հայաստանի Հանրապետության Քաղաքացիական դատավարությունը» Երևան 2007թ. 3. Քաղաքացիական դատավարության օրենսգիրք, Երևան 1998թ. հունիսի 17 Լրացուցիչ՝ 1. Քաղաքացիական օրենսգիրք 2. Քրեական դատավարության օրենսգիրք			
Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ԷԻԿ/Բ-138, Դատավարական Էթիկա			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	4 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	4-րդ տարի, 2-րդ կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	56	Դասախոսություն	32
			Սեմինար	24
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	
	Ինքնուրույն	64		
	Ընդամենը	120		
Ստուգման ձևը	Քննություն			
Դասընթացի նպատակը	Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին ծանոթացնել քրեադատավարական գործունեության բարոյական հիմքերին, դատարանի և քրեական վարույթի մասնակիցների գործունեությանը ներկայացվող Էթիկական պահանջներին, քրեադատավարական կուլտուրայի և Էթիկետի կանոններին:			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. Գիտելիք 1. քրեական դատավարությունում ձևավորվող բարոյական հարաբերությունների բովանդակությունից, 2. քրեադատավարական ապացուցման էթիկական հիմքերից, 3. քրեական արդարադատության իրականացման էթիկական պահանջներից: Հմտություն 1. քննարկումներ և բանավեճեր անցկացնել քրեական վարույթի ընթացքում, 2. իրավական և բարոյական հարաբերությունների կանոնակարգման շուրջ, 3. վեր հանել քրեական արդարադատության իրականացման հիմքում ընկած հիմնական բարոյական արժեքները Կարողունակություն Կարող է հետևել մասնագիտական բարեվարքության (էթիկայի) կանոններին՝ պատասխանատվությամբ իրականացնելով իր			

	<p>մասնագիտական գործառույթները</p> <p>Կարող է դրսևորել քննական և փաստարկված վերլուծական մոտեցում՝ իրավական խնդիրները բացահայտելու և դրանց լուծման ուղիները մշակելու համար:</p> <p>Կարող է մասնագիտական խնդիրները բացահայտելիս և լուծումներ առաջադրելիս ցուցաբերել նախաձեռնողականություն և ստեղծագործական մոտեցում:</p>
Դասընթացի բովանդակությունը	<p>Թեմա 1- Բարոյականություն և էթիկա,</p> <p>Թեմա 2- Էթիկայի հիմնական կատեգորիաները (բաղադրիչները),</p> <p>Թեմա 3- Իրավաբանական էթիկան որպես պրոֆեսիոնալ(մասնագիտական) էթիկայի տեսակ,</p> <p>Թեմա 4- Բարոյականություն և էթիկա,</p> <p>Թեմա 5- Էթիկայի հիմնական կատեգորիաները (բաղադրիչները),</p> <p>Թեմա 6- Իրավաբանական էթիկան որպես պրոֆեսիոնալ(մասնագիտական) էթիկայի տեսակ,</p> <p>Թեմա 7- Քրեադատավարական օրենսդրության բարոյական հիմքերը,</p> <p>Թեմա 8- Քրեական արդարադատության իրականացման էթիկական հիմքերը,</p> <p>Թեմա 9- Քրեադատավարական գործունեության կուլտուրան (մշակույթ):</p>
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	<p>Գնահատումն իրականացվում է «ՎՊՅ ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգ»-ին համապատասխան:</p> <p>https://new.vsu.am/karg/2023/usanoxneri%20giteligneri%20stugman.pdf</p>
Գրականություն	<p>Պարտադիր՝</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Горский Г. Ф., Кокорев Л. Д., Котов Д. П. Судебная этика: Некоторые проблемы нравственных начал советского уголовного процесса. Воронеж. 1973. 3. Строгович М. С., Кореневский Ю. В., Зайцев Е. А., Киселёв Я. С. Проблемы судебной этики / Под ред. М. С. Строговича. — М.:Наука, 1974 4. Морозова Л. А. Всесоюзное совещание по проблемам юридической психологии, профессиональной этики юриста и юридической деонтологии // Советское государство и право. — 1989 5. Кокорев Л. Д., Котов Д. П. Этика уголовного процесса: Учебное пособие. — Воронеж: Издательство ВГУ, 1993 <p>Լրացուցիչ՝</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Кобликов А. С. Юридическая этика: Учебник. — М.: Норма, Инфра-М, 1999 2. Закомлистов А. Ф. Судебная этика. — СПб.: Юридический центр Пресс, 2002 3. Мораль и догма юриста: профессиональная юридическая этика. Сборник научных статей / Под общ. ред.: Трунов И. Л. — М.: Эксмо, 2008.

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ԷԿԿ/բ-185- Կրիմինալիստիկա			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	3 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	3-րդ տարի, 2-րդ կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	42	Դասախոսություն	28
			Սեմինար	14

			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	
	Ինքնուրույն	48		
	Ընդամենը	90		
Ստուգման ձևը	Ստուգարք			
Դասընթացի նպատակը	Կրիմինալիստիկա դասընթացը նպատակ ունի ուսանողներին գինել գիտելիքներով հանցավորության և դրա հետ կապված հարաբերությունների մասին, ընդլայնել ուսանողների ընդհանուր տեսական, իրավագիտական աշխարհայացքը, նախապատրաստել ուսանողներին ուսումնասիրված նյութի գործնական կիրառմանը, խորացնել ընդհանուր իրավագիտական գիտությունների առարկայաչափի ուսումնասիրությունը:			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	<p>Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.</p> <p>Գիտելիք</p> <p>Չանցավորության և դրա հետ կապված հարաբերությունների մասին, քրեաբանության կարևորագույն խնդիրների, առարկայի նպատակների, նրա տեղի ու դերի մասին, իրավունքի ընկալման հիմնական հայեցակարգերի, իրավաստեղծման, իրավաբանական տեխնիկայի և տեսությունների վերաբերյալ հիմնարար գիտելիք:</p> <p>Չմտություն</p> <p>Վերլուծելու և սինթեզելու ունակություն, բուն մասնագիտական գործնական կարողություններ, գնահատման գործիքներ կիրառելու հմտություն</p> <p>Կարողունակություն</p> <p>Կարող է արագ կողմնորոշվել իրավական խնդիրներ (այդ թվում՝ անկանխատեսելի) լուծելիս և դրանց վերաբերյալ ներկայացնել իր փաստարկված դիրքորոշումը, այդ թվում՝ առաջ քաշելով հակափաստարկներ, կարող է դրսևորել քննական և փաստարկված վերլուծական մոտեցում՝ իրավական խնդիրները բացահայտելու և դրանց լուծման ուղիները մշակելու համար:</p> <p>Կարող է մասնագիտական խնդիրները բացահայտելիս և լուծումներ առաջադրելիս ցուցաբերել նախաձեռնողականություն և ստեղծագործական մոտեցում:</p>			
Դասընթացի բովանդակությունը	<p><i>Կրիմինալիստիկական մեթոդաբանություն</i></p> <p>Թեմա 1 Կրիմինալիստիկական տեխնիկա</p> <p>Կրիմինալիստիկական լուսանկարչություն</p> <p>Թեմա 2 Կրիմինալիստիկական հետքաբանություն</p> <p>Թեմա 3 Կրիմինալիստիկական հրեզանագիտություն</p> <p>Թեմա 4 Գրի կրիմինալիստիկական հետազոտում</p> <p>Թեմա 5 Փաստաթղթերի տեխնիկա-կրիմինալիստիկական հետազոտման արառկան</p> <p>Թեմա 6 Քննիչի իդենտիֆիկացման գործողությունները</p> <p>Թեմա 7 Կրիմինալիստիկական հաբիտոսկոպիա</p> <p>Թեմա 8 Կրիմինալիստիկական տեխնիկայի նորագույն ճյուղերը</p>			

Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	Գնահատումն իրականացվում է «ՎՊՅ ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգ»-ին համապատասխան: https://new.vsu.am/karg/2023/usanoxneri%20giteligneri%20stugman.pdf
Գրականություն	Պարտադիր՝ 1. Օհանյան Լ.Պ. , Կրիմիալիստիկա, 512 էջ: Լրացուցիչ՝ 1. Օհանյան Լ.Պ. , Կրիմիալիստիկական ֆոնոսկոպիա

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ԷԻԿ/Բ-151 Վարչական դատավարություն			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	4 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	3-րդ տարի, 2-րդ կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	56	Դասախոսություն	32
			Սեմինար	24
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	
	Ինքնուրույն	64		
	Ընդամենը	120		
Ստուգման ձևը	Քննություն			
Դասընթացի նպատակը	<p>Դասընթացի նպատակն է ուսանողին մատուցել մեթոդաբանական գիտելիքներ հանրային իրավունքի կառուցվածքային մասը կազմող այնպիսի ինստիտուտների վերաբերյալ, ինչպիսիք են <<վարչական դատավարությունը>> և <<վարչական վարույթը>>: Դասընթացի նպատակն է նաև ուսանողներին իրազեկել իրավակիրառական ոլորտում և գիտական շրջանակներում նշված ինստիտուտների նշանակության մասին:</p> <p>Դասընթացի խնդիրներն են՝</p> <ul style="list-style-type: none"> • Վարչական դատավարության էական հատկանիշների վերաբերյալ ուսանողի մոտ մեթոդաբանական կայուն գիտելիքների ապահովումը. • Վարչական վարույթը այլ իրավագործ (իրավական) գործընթացներից, վարչական մարմիններին այլ իշխանական լիազորություններով օժտված մարմիններից տարանջատելու վերաբերյալ ուսանողի իմացության ապահովումը. • Ուսանողի մոտ վարչական դատավարությանը և վարչական վարույթին վերաբերող հիմնախնդիրների նկատմամբ վերլուծական և կառուցողական մոտեցման կատարելագործումը: 			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	<p>Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.</p> <p><i>Գիտելիք</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • տիրապետել կառավարման մեթոդներին, <p><i>Չմտություն</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • կարողանալ որոշ տեսական հարցերի վերաբերյալ կատարել ինքնուրույն եզրահանգումներ, տիրապետել կառավարման մեթոդներին, ինքնուրույն վերլուծել վարչական իրավահարաբերությունների հետ կապված խնդիրները, տարբերել վարչական իրավահարաբերություններն այլ իրավահարաբերություններից, <p><i>Կարողունակություն</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Մշտադիտարկման ենթարկել ոլորտին վերաբերվող 			

	օրենքները և դրանցում կատարվող փոփոխությունները և լրացումները, ինչպես նաև այլ իրավական ակտերը:
Դասընթացի բովանդակությունը	<p>Թեմա 1 Վարչական դատավարության հասկացությունը եվ գործառույթները</p> <p>Թեմա 2 Ենթակայությունը հի վարչական դատավարությունում</p> <p>Թեմա 3 Վարչական հայցը</p> <p>Թեմա 4 Գործերի քննության կարգը ՀՀ վարչական դատարանում</p> <p>Թեմա 5 Վերաքննությունը հի վարչական դատավարությունում</p> <p>Թեմա 6 Վճռաբեկությունը հի վարչական դատավարությունում</p> <p>Թեմա 7 Հատուկ վարույթները հի վարչական դատավարությունում</p> <p>Թեմա 8 Վարչադատավարական սուբյեկտների դերը վարչադատական գործընթացում</p> <p>Թեմա 9 Վարչարարության հասկացությունը, վարչարարության հիմնարար սկզբունքները</p> <p>Թեմա 10 Վարչական վարույթի համակարգը</p> <p>Թեմա 11 Վարչական ակտը, դրա տեսակները եվ ձեվերը</p> <p>Թեմա 12 Վարչական ակտերի իրավաչափությունը</p> <p>Թեմա 13 Բողոքարկման վարույթը: վարչական ակտի հարկադիր կատարումը</p> <p>Թեմա 14 Պատասխանատվությունը վարչարարությամբ պատճառված վնասի համար</p>
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	<p>Գնահատումն իրականացվում է «ՎՊՀ ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգ»-ին համապատասխան:</p> <p>https://new.vsu.am/karg/2023/usanoxneri%20giteligneri%20stugman.pdf</p>
Գրականություն	<p>Պարտադիր՝</p> <ol style="list-style-type: none"> Գ.Մուղնեցյան, Վարչական դատավարության ընթացակարգային առանձնահատկությունները ՀՀ-ում // իրավաբանական գիտությունների թեկնածուի գիտական աստիճանի հայցման ատենախոսություն, Եր, 2011.- 171 էջ: Գ.Դանիելյան, Վարչական վարույթ և դատավարություն: Ուսումնական ձեռնարկ/Եր.: <<Տիգրան Մեծ>> հրատ., 2011.- 384 էջ: ՀՀ վարչական դատավարության օրենսգիրք: Барак А. Судейское усмотрение. Перевод с английского.- М.: Изд. НОРМА, 1999.- 376 էջ: Россинский Б.В., Стариков Ю.Н. Административное право: учебник 4-е изд., М.: Норма: Инфра-М, 210.-928 с. <<Վարչարարության հիմունքների և վարչական վարույթի մասին>> ՀՀ օրենք

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ԷԻԿ/Բ-186 Հոմմեական իրավունք			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	3 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	2-րդ տարի, 1-ին կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	42	Դասախոսություն	22
			Սեմինար	20
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	
	Ինքնուրույն	48		
	Ընդամենը	90		
Ստուգման ձևը	Ստուգարք			
Դասընթացի	Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին զինել գիտելիքներով Հին			

Նպատակը	Չոմի պետաիրավական մարմինների ծագման, զարգացման, կառուցվածքի զարգացման մասին, խորացնել և ընդլայնել ուսանողների ընդհանուր տեսական,իրավագիտական և պատմական գիտելիքները, գաղափար տալ Չին Չոմի պետության և իրավունքի ֆունկցիաների, պետության ձևերի, իրավունքի աղբյուրների մասին:
Դասընթացի վերջնարդյունքները	<p>Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.</p> <p><i>Գիտելիք</i> Չին Չոմի պատմության և իրավունքի ծագման վերաբերյալ ընդհանուր տեղեկություններ, Չին Չոմի՝ որպես անտիկ աշխարհի առավել զարգացած իրավական համակարգի մասին</p> <p><i>Յմտություն</i> Չին Չոմի իրավունքի պատմությանը, հանրային և մասնավոր իրավական համակարգերին, հիմնական հասկացություններին և հռոմեական իրավունքի ռեցեպցիային:</p> <p><i>Կարողունակություն</i> Վերլուծել, մեկնաբանել Չին Չոմի իրավունքի հանրային և մասնավոր իրավական համակարգերը, բացատրել դրանց միջև եղած էական տարբերությունները, ինչպես նաև հասկանալ Չին Չոմի իրավունքի էական ազդեցությունը արդի իրավական համակարգերի վրա:</p>
Դասընթացի բովանդակությունը	<p><u>Թեմա-1</u> Չոմեական իրավունքի առարկան, մեթոդները:</p> <p><u>Թեմա-2</u> Չոմեական իրավունքի համակարգը և զարգացման հիմնական փուլերը:</p> <p><u>Թեմա-3</u> Չոմեական իրավունքի աղբյուրները:</p> <p><u>Թեմա-4</u> Չոմեական իրավաբանների գործունեությունը:</p> <p><u>Թեմա-5</u> Չոմեական իրավունքի համակարգումը (կրդիֆիկացիան):</p> <p><u>Թեմա-6</u> Չանրային իշխանության կազմակերպման իրավական ձևերը Չին Չոմում:</p> <p><u>Թեմա-7</u> Քրեական իրավունքի և քրեական դատավարության հիմնական գծերը:</p> <p><u>Թեմա-8</u> Իրավունքի պաշտպանությունը (հայցեր), քաղաքացիական դատավարության բնորոշ գծերը:</p> <p><u>Թեմա-9</u> Մասնավոր իրավունքի սյուբեկտները, քաղաքացիների իրավունակությունը:</p> <p><u>Թեմա-10</u> Ընտանեկան իրավունք:</p> <p><u>Թեմա-11</u> Գույքային իրավունք:</p>
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	<p>Գնահատումն իրականացվում է «ՎՊՉ ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգ»-ին համապատասխան:</p> <p>https://new.vsu.am/karg/2023/usanoxneri%20giteligneri%20stugman.pdf</p>
Գրականություն	<p>Պարտադիր՝</p> <ol style="list-style-type: none"> 6. Ապյան Ն., «Չոմեական իրավունք», Երևան 2001թ. 7. Բաբալյան Լև, «Չոմեական մասնավոր իրավունք» Երևան, 2004թ. 8. Ապիյան Ն. Սաֆարյան Գ., «Չոմեական իրավունք» Երևան 2001թ 9. Хвостов В. М., "История римского права", М.1910 10. Бартошек М., "Римское право", М.1986 <p>Լրացուցիչ՝</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Кофанов "Обязательственное право в архаическом Риме" Л. Москва, 1994г.

	2. Новицкий С. "Основы Римского гражданского права" Москва, 1993г. Моммзен Т. "История Рима" Т.I-IV Москва, 1993г 3. Косарев А.И "Римское право" Москва, 1986г 4. Омельченко О.А. "Римское право" Учебник Москва-2000г.
--	---

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ԷԻԿ/բ-147 Քրեակատարողական իրավունք			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	3 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	3-րդ տարի, 1-ին կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	42	Դասախոսություն	22
			Սեմինար	20
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	
	Ինքնուրույն	48		
	Ընդամենը	90		
Ստուգման ձևը	Ստուգարք			
Դասընթացի նպատակը	<p>Դասընթացի նպատակն է ՀՀ քրեական օրենսդրությամբ նախատեսված բոլոր պատժատեսակների կատարման և կրման իրավական կարգավորման խնդիրների ուսումնասիրությունը: Ուսանողներին զինել գիտելիքներով հանցավորության և դրա հետ կապված հարաբերությունների մասին, ընդլայնել ուսանողների ընդհանուր տեսական, մասնագիտական աշխարհայացքը, նախապատրաստել ուսանողներին ուսումնասիրված նյութի գործնական կիրառմանը, խորացնել ընդհանուր իրավագիտական գիտությունների առարկայաչափի ուսումնասիրությունը;</p>			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	<p>Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. <i>Գիտելիք</i></p> <p>Հանցավորության և դրա հետ կապված հարաբերությունների մասին, համալիր մասնագիտական գիտելիքներ իրավագիտությունից, իրավունքի ընկալման հիմնական հայեցակարգերի, իրավաստեղծման, իրավաբանական տեխնիկայի և տեսությունների վերաբերյալ հիմնարար գիտելիք: <i>Հմտություն</i></p> <p>Գիտելիքները գործնականում կիրառելու կարողություն, հետազոտություններ կատարելու ունակություններ, սովորելու ունակություն, նոր իրավիճակներին հարմարվելու ունակություն, նոր գաղափարներ առաջ քաշելու ունակություն, ինքնուրույն աշխատելու ունակություն:</p> <p><i>Կարողունակություն</i></p> <p>Կարող է ինքնուրույն կազմել և մշակել իրավական փաստաթղթեր, տալ իրավաբանական եզրակացություններ, տրամադրել իրավաբանական խորհրդատվություն:</p> <p>Կարող է օրինական մեթոդներով որոնել և գտնել վերաբերելի դատական և իրավական այլ ակտեր կամ այլ տեղեկություններ, օգտագործել դրանք մասնագիտական ոլորտում խնդրի լուծման</p>			

	<p>համար, ինչպես նաև՝ հետևել իրավական ակտերի փոփոխություններին: Կարող է հետևել մասնագիտական բարեվարքության (Էթիկայի) կանոններին՝ պատասխանատվությամբ իրականացնելով իր մասնագիտական գործառույթները</p> <p>Կարող է դրսևորել քննական և փաստարկված վերլուծական մոտեցում՝ իրավական խնդիրները բացահայտելու և դրանց լուծման ուղիները մշակելու համար:</p> <p>Կարող է մասնագիտական խնդիրները բացահայտելիս և լուծումներ առաջադրելիս ցուցաբերել նախաձեռնողականություն և ստեղծագործական մոտեցում:</p>
<p>Դասընթացի բովանդակությունը</p>	<p>Թեմա 1 Քրեակատարողական իրավունքի հասկացությունը, Թեմա 2 Քրեակատարողական իրավունքի օրենսդրությունը, Թեմա 3 Քրեակատարողական իրավունքի պատմությունը, Թեմա 4 Քրեակատարողական իրավունքի քրեական պատիժների դատապարտված անձանց իրավական վիճակը, Թեմա 5 Քրեակատարողական իրավունքի վերահսկողությունն Թեմա 6 Քրեակատարողական իրավունքի հսկողությունը պատիժներ կատարող հիմնարկների և մարմինների գործունեության նկատմամբ: Թեմա 7 Ազատությունից զրկելու հետ չկապված պատիժների կատարման կարգը և պայմանները, Թեմա 8 Ազատությունից զրկելու հետ կապված պատիժների կատարման կարգը և պայմանները: Թեմա 9 Պատժից ազատելու իրավական կարգավորումը Թեմա 10 Կասկածյալներին և մեղադրյալներին ձերբակալման և կալանավորման վայրերում պահելու իրավական կարգավորումը: Թեմա 11 Քրեական պատիժների կատարման միջազգային իրավական տեսանկյունը:</p>
<p>Գնահատման մեթոդները և չափանիշները</p>	<p>Գնահատումն իրականացվում է «ՎՊՅ ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգ»-ին համապատասխան: https://new.vsu.am/karg/2023/usanoxneri%20giteligneri%20stugman.pdf</p>
<p>Գրականություն</p>	<p>Պարտադիր՝</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Հայաստանի Հանրապետության օրենքը քրեակատարողական ծառայության մասին 2. Կոնվենցիա մարդու իրավունքների եվ հիմնարար ազատությունների պաշտպանության մասին՝ փոփոխված 11-րդ արձանագրությամբ 3. Կոնվենցիա խոշտանգումների եվ այլ դաժան, անմարդկային կամ նվաստացնող վերաբերմունքի ու պատժի դեմ 4. Եվրոպական կոնվենցիա խոշտանգումների եվ անմարդկային կամ արժանապատվությունը նվաստացնող վերաբերմունքի կամ պատժի կանխարգելման մասին 5. Բանտարկյալների հետ վարվեցողության նվազագույն ստանդարտ կանոններ որեվէ ձեվով ձերբակալվող կամ կալանավորվող անձանց պաշտպանության սկզբունքների ժողովածու 6. Անդամ պետություններին հասցեագրված նախարարների կոմիտեի առաջարկություն թիվ r(2006) 2 եվրոպական բանտային կանոնների մասին

	<p>Լրացուցիչ՝</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ՄԱԿ-ի նվազագույն ստանդարտ կանոնները անչափահասների նկատմամբ արդարադատություն իրականացնելու վերաբերյալ («պեկինյան կանոններ») իրավակարգը պաշտպանող պաշտոնատար անձանց վարվելակերպի կանոնագիրք 2. Ղեկավար սկզբունքներ իրավակարգը պաշտպանող պաշտոնատար անձանց վարվելակերպի կանոնագրքի արդյունավետ իրականացման համար 3. ՀՀ քրեակատարողական օրենսգիրք 4. ՀՀ օրենքը ձերբակալված եվ կալանավորված անձանց պահելու մասին 5. ՀՀ օրենքը քրեակատարողական ծառայության մասին 6. ՀՀ օրենքը մարդու իրավունքների պաշտպանի մասին 7. ՀՀ օրենքը զինծառայողների եվ նրանց ընտանիքների անդամների սոցիալական ապահովության մասին 8. ՀՀ կառավարության որոշումը հի արդարադատության նախարարության քրեակատարողական ծառայության՝ կալանավորվածներին պահելու վայրերի եվ ուղղիչ հիմնարկների ներքին կանոնակարգը հաստատելու մասին
--	--

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ԷԻԿ/բ-187 Փաստաբանական գործ			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	3 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	3-րդ տարի, 1-ին կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	42	Դասախոսություն	22
			Սեմինար	20
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	
	Ինքնուրույն	48		
	Ընդամենը	90		
Ստուգման ձևը	Ստուգարք			
Դասընթացի նպատակը	Դասընթացի նպատակն է ուսանողին ծանոթացնել փաստաբանական գործունեություն իրականացնելու և փաստաբանների մասնագիտական միավորում կազմակերպելու հիմունքներին ու այդ գործունեության իրականացման կարգին: Ներկայացնել, որ փաստաբանությունը համարվելով քաղաքացիական հասարակության ինստիտուտ, չի մտնում ինչպես պետական, այնպես էլ տեղական ինքնակառավարման մարմինների համակարգի մեջ:			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	<p>Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.</p> <p><i>Գիտելիք</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • ՀՀ իրավական համակարգի կարևոր նորմատիվ իրավական ակտերը • Անհատի և հասարակության հարաբերությունները կարգավորող իրավական նորմերի կիրառման ընթացակարգերը • ՀՀ իրավունքի միասնական համակարգը, դրա առանձին ճյուղերը, դրանցից յուրաքանչյուրի կարևորությունը <p>Հմտություն</p>			

	<ul style="list-style-type: none"> • Համոզիչ և փաստարկված բանավոր խոսք • Հետագա մասնագիտական գործունեության համար անհրաժեշտ կազմակերպչական հմտություններ <p><i>Կարողունակություն</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Տրամաբանորեն ճիշտ ձևակերպած գրավոր և բանավոր խոսք, իր աշխատանքը հմտորեն կազմակերպելու կարողություն
Դասընթացի բովանդակությունը	<p><u>Թեմա-1</u> Փաստաբանության հասկացությունը և խնդիրները:</p> <p><u>Թեմա-2</u> Փաստաբանության հասկացությունը, դերն ու նշանակությունը:</p> <p><u>Թեմա-3</u> Փաստաբանության զարգացման պատմությունը / ինքնուրույն աշխատանք/:</p> <p><u>Թեմա-4</u> Փաստաբանության մասին օրենսդրությունը:</p> <p><u>Թեմա-5</u> Փաստաբանության գործունեության հասկացությունն ու բովանդակությունը:</p> <p><u>Թեմա-6</u> Փաստաբանը և նրա գործունեությունը:</p> <p><u>Թեմա-7</u> Փաստաբանական գործունեության արտոնագրումը:</p> <p><u>Թեմա-8</u> Փաստաբանի պատասխանատվությունը:</p> <p><u>Թեմա-9</u> Հանրային պաշտպանությունը և հանրային պաշտպանի գրասենյակը:</p>
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	<p>Գնահատումն իրականացվում է «ՎՊՀ ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգ»-ին համապատասխան:</p> <p>https://new.vsu.am/karg/2023/usanoxneri%20giteligneri%20stugman.pdf</p>
Գրականություն	<p>Պարտադիր`</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. «Փաստաբանության մասին » ՀՀ օրենքը: 2. Մարդու իրավունքների համընդհանուր հռչակագիրը: 3. ՀՀ քրեական դատավարության օրենսգիրք: 4. ՀՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգիրք: <p>Լրացուցիչ`</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ՀՀ Սահմանադրություն:

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ԷԻԿ/Բ-152 Վարչական պատասխանատվությունը ՀՀ-ում			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	4 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	4-րդ տարի, 2-րդ կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	56	Դասախոսություն	32
			Սեմինար	24
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	
	Ինքնուրույն	64		
	Ընդամենը	120		
Ստուգման ձևը	Քննություն			
Դասընթացի նպատակը	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ուսանողներին զինել գիտելիքներով պետական կառավարման ապարատի գործունեության մասին: 2. Խորացնել և ընդլայնել ուսանողների ընդհանուր տեսական, իրավագիտական աշխարհայացքը: 3. Նախապատրաստել ուսանողներին ուսումնասիրված նյութի գործնական կիրառմանը: 4. Խորացնել ընդհանուր իրավագիտական գիտությունների 			

<p>Դասընթացի վերջնարդյունքները</p>	<p>առարկայաչափի ուսումնասիրությունը:</p> <p>Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.</p> <p><i>Գիտելիք</i></p> <ul style="list-style-type: none"> կարողանան որոշ տեսական հարցերի վերաբերյալ կատարել ինքնուրույն եզրահանգումներ: մշտադիտարկաման ենթարկել ոլորտին վերաբերվող օրենքները և դրանցում կատարվող փոփոխությունները և լրացումները, ինչպես նաև այլ իրավական ակտերը: <p><i>Յմտություն</i></p> <ul style="list-style-type: none"> տիրապետեն կառավարման մեթոդներին, վերլուծության մեթոդներին <p><i>Կարողունակություն</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ինքնուրույն վերլուծել վարչական իրավահարաբերությունների հետ կապված խնդիրները, տարբերել վարչական իրավահարաբերություններն այլ իրավահարաբերություններից,
<p>Դասընթացի բովանդակությունը</p>	<p>Թեմա 1 Վարչական պատասխանատվություն հատուկ դասընթացի Թեմա 2 Վարչական հարկադրանք Թեմա 3 Վարչական իրավախախտման հասկացությունը եվ Եուրոյունը Թեմա 4 Վարչական պատասխանատվություն Եուրոյունը եվ խնդիրները Թեմա 5 Վարչական տույժեր</p>
<p>Գնահատման մեթոդները և չափանիշները</p>	<p>Գնահատումն իրականացվում է «ՎՊՅ ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգ»-ին համապատասխան: https://new.vsu.am/karg/2023/usanoxneri%20giteligneri%20stugman.pdf</p>
<p>Գրականություն</p>	<p>Պարտադիր`</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Վարչական պատասխանատվությունը Հայաստանի Հանրապետությունում-Եր.: ԱՌՏ,2007.-248 էջ: 2. ՀՀ վարչական իրավունք: Ուսումնական ձեռնարկ / Ընդհանուր խմբագրությամբ Գ.Դանիելյանի. Երևանիպետ. համալս.-ԵՊՀ. Հրատ., 2012.-704 էջ: 3. Գ.Դանիելյան, Վարչական վարույթ և դատավարություն: Ուսումնական ձեռնարկ/Եր.:<<ՏիգրանՄեծ>>հրատ., 2011.-384 էջ: 4. Հայաստանի Հանրապետությանը ընդհանուր վարչական իրավունք: Ուսումնական ձեռնարկ/ ԸնդհանուրխմբագրությամբՎ.Պողոսյանի, Ռ.Ռուբելի, Եր. <<Բավիղ>> հրատ.,2011.-424 էջ: 5. Брэбан Г. Французское административное право. Перевод с французского, под ред. и соавт. доктором юридических наук С. В. Боботова, М., ПРОГРЕСС, 1988.-488с. 6. Россинский Б.В., Стариков Ю.Н. Административное право: учебник 4-е изд., М.: Норма:Инфра-М, 2010.-928 с.ԻՐԱՎԱԿԱՆ ԱԿՏԵՐ 7. ՀՀ Սահմանադրություն (ընդունվել է հանրաքվեով 1995 թվականի հուլիսի 5-ին, փոփոխվել է հանրաքվեով 2005 թվականի նոյեմբերի 27-ին). 8. Վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ ՀՀ օրենսգիրք (ընդունվել է 1985թ.դեկտեմբերի 6-ին). 9. Հայաստանի Հանրապետության վարչական դատավարության օրենսգիրք (ընդունվել է 2007թ. նոյեմբերի 28-ին). 10. Հայաստանի Հանրապետության դատական օրենսգիրք (ընդունվել է 2007թ. նոյեմբերի 28-ին).

- Ե 2007թ. փետրվարի 21-ին).
11. Հայաստանի Հանրապետության մաքսային օրենսգիրք (ընդունվել է 2000թ. հուլիսի 6-ին).
 12. Հայաստանի Հանրապետության քրեական օրենսգիրք (ընդունվել է 2003թ. ապրիլի 18-ին).
 13. Հայաստանի Հանրապետության ընտրական օրենսգիրք (ընդունվել է 1999թ. փետրվարի 5-ին).
 14. <<Վարչարարության հիմունքների և վարչական վարույթի մասին>> ՀՀ օրենք (ընդունվել է
 15. 2004 թվականի փետրվարի 18-ին).
 16. <<Քաղաքացիական ծառայության մասին>> ՀՀ օրենք (ընդունվել է 2001թ. դեկտեմբերի 4-ին).
 17. <<Տեղական ինքնակառավարման մասին>> ՀՀ օրենք (ընդունվել է 2002թ. մայիսի 7-ին).
 18. <<Դատական ակտերի հարկադիր կատարման մասին>> ՀՀ օրենք (ընդունվել է 1998թ. մայիսի 5-ին).
 19. <<Դատական ակտերի հարկադիր կատարումն ապահովող ծառայության մասին>> ՀՀ օրենք (2006թ. փետրվարի 18-ին).
 20. <<Չինվորական ծառայություն անցնելու մասին>> ՀՀ օրենք (ընդունվել է 2002թ. հուլիսի 3-ին).
 21. <<Այլընտրանքային ծառայության մասին>> ՀՀ օրենք (ընդունվել է 2003թ. դեկտեմբերի 17-ին).
 22. <<Օտարերկրացիների մասին>> ՀՀ օրենք (ընդունվել է 2006թ. դեկտեմբերի 25-ին).
 23. <<Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիության մասին>> ՀՀ օրենքը (ընդունվել է 1995թ. նոյեմբերի 16-ին).
 24. <<Արտակարգ իրավիճակներում բնակչության պաշտպանության մասին>> ՀՀ օրենքը (ընդունվել է 1998թ. դեկտեմբերի 2-ին):

Լրացուցիչ՝

4. ՀՀ սահմանադրական դատարանի 2009 թվականի հոկտեմբերի 27-ի ՍԴՈ 836 որոշում:
5. ՀՀ սահմանադրական դատարանի 2009 թվականի նոյեմբերի 24-ի ՍԴՈ 839 որոշում:
6. ՀՀ սահմանադրական դատարանի 2010 թվականի փետրվարի 5-ի ՍԴՈ 864 որոշում:
7. ՀՀ սահմանադրական դատարանի 2010 թվականի հոկտեմբերի 12-ի ՍԴՈ 920 որոշում:
8. ՀՀ սահմանադրական դատարանի 2010 թվականի հոկտեմբերի 16-ի ՍԴՈ 924 որոշում:
9. ՀՀ սահմանադրական դատարանի 2012 թվականի սեպտեմբերի 19-ի ՍԴՈ 1048 որոշում:
10. ՀՀ սահմանադրական դատարանի 2012 թվականի հոկտեմբերի 30-ի ՍԴՈ 1054 որոշում:
11. ՀՀ սահմանադրական դատարանի 2012 թվականի նոյեմբերի 23-ի ՍԴՈ 1059 որոշում:
12. ՀՀ վճռաբեկ դատարանի 2008 թվականի նոյեմբերի 28-ի ՎԴ/0348/05/08 որոշում:
13. ՀՀ վճռաբեկ դատարանի 2009 թվականի մայիսի 27-ի ՎԴ/0073/05/08 որոշում:
14. ՀՀ վճռաբեկ դատարանի 2009 թվականի հունիսի 26-ի ՎԴ/5569/05/08 որոշում:
15. ՀՀ վճռաբեկ դատարանի 2010 թվականի հոկտեմբերի 1-ի ՎԴ/0936/05/10 որոշում:
16. ՀՀ վճռաբեկ դատարանի 2010 թվականի հոկտեմբերի 29-ի

	<p>ՎԴ/1364/05/10 որոշում:</p> <p>17. ՀՀ վճռաբեկ դատարանի 2010 թվականի դեկտեմբերի 3-ի ՎԴ/0705/05/10 որոշում:</p> <p>18. ՀՀ վճռաբեկ դատարանի 2010 թվականի դեկտեմբերի 3-ի ՎԴ/0735/05/10 որոշում:</p> <p>19. ՀՀ վճռաբեկ դատարանի 2011 թվականի հուլիսի 1-ի ՎԴ/0930/05/10/ որոշում</p> <p>20. ՀՀ վճռաբեկ դատարանի 2011 թվականի մարտի 4-ի ՎԴ6/0365/05/08 որոշում:</p> <p>21. ՀՀ վճռաբեկ դատարանի 2012 թվականի հունիսի 29-ի ՎԴ3/0161/05/11 որոշում:</p> <p>22. ՀՀ վարչական դատարանի 2012 թվականի հուլիսի 14-ի ՎԴ /5409/05/11 վճիռ:</p>
--	--

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ԷԻԿ/Բ-141 Մաքսային իրավունք			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	4 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	4-րդ տարի, 2-րդ կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	56	Դասախոսություն	32
			Սեմինար	24
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	
	Ինքնուրույն	64		
	Ընդամենը	120		
Ստուգման ձևը	Ստուգարք			
Դասընթացի նպատակը	<p>Առարկայի ուսումնասիրման նպատակն է՝</p> <p>✓ Ձևավորել ուսանողների մոտ գիտելիքներ մաքսատուրքերի և մաքսավճարների վերաբերյալ</p> <p>Առարկայի խնդիրն է՝</p> <p>Խորությամբ ուսումնասիրել մաքսային արժեքի բովանդակությունը և նրա որոշման մեթոդները:</p>			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	<p>Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.</p> <p><i>Գիտելիք</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Մաքսային վճարների հաշվարկման կարգը ✓ Մաքսատուրքերի դասակարգման սկզբունքները ✓ Մաքսային մարմինների հիմնական խնդիրները <p><i>Չմտություն</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Գրագետ ձևով կիրառել գործնականում տեսական գիտելիքները մաքսային օրենսդրության վերաբերյալ, ✓ Բացատրել մաքսային վերահսկողության էությունը <p><i>Կարողունակություն</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Մաքսային արժեքի որոշման մեթոդներին ✓ Մաքսային ռեժիմների կարգավորման գործընթացին 			
Դասընթացի բովանդակությունը	<p>Թեմա 1 Մաքսային ծառայության պատմություն</p> <p>Թեմա 2 Մաքսավճարներ</p> <p>Թեմա 3 Մաքսային արժեք</p> <p>Թեմա 4 Մաքսատուրքերի դասակարգումը</p> <p>Թեմա 5 Մաքսային գործի կազմակերպման գործընթացը</p> <p>Թեմա 6 Մաքսային ռեժիմներ</p>			

	Թեմա 7 Մաքսային գործի հետ կապված լիցենզավորման ենթակա գործունեության տեսակները Թեմա 8 Մաքսային միջնորդական գործունեություն
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	Գնահատումն իրականացվում է «ՎՊՅ ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգ»-ին համապատասխան: https://new.vsu.am/karg/2023/usanoxneri%20giteliqneri%20stugman.pdf
Գրականություն	Պարտադիր՝ 11. Լ. Յ. Բաղանյան, <<Ֆինանսներ և վարկ>>, Երևան, 2003 12. “Օείάϊñû, äáíáæíïá íáðàðáíèÿ è èðááèò”, ìä. ðää. Ä.Ä. Äðíáíçèèéé, ìñêää, 2000 13. ՀՀ օրենքը <<Հարկերի մասին>> 14. “Íáùàÿ ðáíðèÿ ðèíáíñíá” ìä. ðää. Äðíáíçèèéé, 1995ã. Լրացուցիչ՝ 23. Орехов С. А. и др. – Управление финансами корпорации М. 2004. 24. Асаул А. Н. Менеджмент корпорации и корпоративное управление М. 2006 25. Брейли Р., Майерс С. – Принципы корпоративных финансов. М. 2007 26. Ван Харн Дж К. Основы финансового менеджмента М. 2007 27. Черезов АБ. Корпорации. Корпоративное управление М. 2006

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ԷԻԿ/Բ-188 Միջազգային մասնավոր իրավունք				
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	3 կրեդիտ				
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	2-րդ տարի, 2-րդ կիսամյակ				
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	42	Դասախոսություն	22	
				Սեմինար	20
				Լաբորատոր աշխատանք	
				Գործնական աշխատանք	
	Ինքնուրույն	48			
Ընդամենը	90				
Ստուգման ձևը	Ստուգարք				
Դասընթացի նպատակը	Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին զինել գիտելիքներով Միջազգային մասնավոր իրավունքի և նրա խնդիրների մասին, գաղափար տալ Միջազգային մասնավոր իրավունքի էության, միջազգային հարաբերությունների համակարգում նրա տեղի ու դերի, օրինաչափությունների ու առանձնահատկությունների մասին, խորացնել և ընդլայնել ուսանողների իրավաբանական ընդհանուր տեսական և մեթոդական գիտելիքները, օգնել ուսանողներին՝ տեսական գիտելիքներն օգտագործել գործնականում:				
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. <i>Գիտելիք</i> <ul style="list-style-type: none"> Իրավական ակտերի վերլուծության և կիրառման մեթոդները <i>Չմտություն</i> <ul style="list-style-type: none"> Չետազա մասնագիտական գործունեության համար 				

	անհրաժեշտ կազմակերպչական հմտություններ <i>Կարողունակություն</i> • Վերհանել ու վերլուծել միջազգային և ներպետական օրենսդրության զարգացման օրինաչափությունները և առանձնահատկությունները
Դասընթացի բովանդակությունը	<u>Թեմա-1</u> Միջազգային մասնավոր իրավունքի հասկացությունը: <u>Թեմա-2</u> Միջազգային մասնավոր իրավունքի աղբյուրները: <u>Թեմա-3</u> Կոլիզիոն նորմերի հասկացությունը: <u>Թեմա-4</u> Կամքի ինքնավարությունը միջազգային մասնավոր հարաբերություններում: <u>Թեմա-5</u> Կոլիզիոն նորմերի կիրառումը: <u>Թեմա-6</u> Միջազգային մասնավոր իրավունքի սուբյեկտները: <u>Թեմա-7</u> Միջազգային քաղաքացիական դատավարություն: <u>Թեմա-8</u> Պայմանագրային հարաբերությունները միջազգային մասնավոր շրջանառությունում: <u>Թեմա-9</u> Մտավոր սեփականության միջազգային իրավական պաշտպանությունը: <u>Թեմա-10</u> Ընտանեկան հարաբերությունները միջազգային մասնավոր իրավունքում: <u>Թեմա-11</u> Միջազգային փոխադրումների իրավական կարգավորումը: <u>Թեմա-12</u> Աշխատանքային հարաբերությունները միջազգային մասնավոր իրավունքում:
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	Գնահատումն իրականացվում է «ՎՊՐ ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգ»-ին համապատասխան: https://new.vsu.am/karg/2023/usanoxneri%20giteliqneri%20stugman.pdf
Գրականություն	Պարտադիր` 15. Հայկյանց Ա. Մ. Միջազգային մասնավոր իրավունք (ուսումնական ձեռնարկ) 16. Богдаcлавский М.М. Международное частное право. Учебник, 4-е, изд., М. 2001 Լրացուցիչ` 1. Международное частное право. Учебник (Л.П. Ануфриева, К.А. Бекляшев, Г.К. Дмитриева и др.) 2-е изд. М., 2004

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ԷԻԿ/Բ-142 Ֆինանսական իրավունք			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	3 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	2-րդ տարի, 2-րդ կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	42	Դասախոսություն	22
			Սեմինար	20
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	
	Ինքնուրույն	48		
	Ընդամենը	90		
Ստուգման ձևը	Ստուգարք			
Դասընթացի նպատակը	Տնօրենական խորհրդի կողմից հաստատված «ՎՊՐ ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգ»-ին համապատասխան: Տնօրենական խորհրդի կողմից հաստատված խնդիրներ: 1. Հասկանալ միջազգային մասնավոր իրավունքի հասկացությունը, աղբյուրները, կիրառումը, սուբյեկտները, քաղաքացիական դատավարությունը, պայմանագրային հարաբերությունները, միջազգային մասնավոր շրջանառությունում, մտավոր սեփականության միջազգային իրավական պաշտպանությունը, ընտանեկան հարաբերությունները, փոխադրումների իրավական կարգավորումը, աշխատանքային հարաբերությունները միջազգային մասնավոր իրավունքում:			

<p>Դասընթացի վերջնառդյուևքները</p>	<p><i>Գիտելիք</i></p> <p>Գիտելիք և իմացություն</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Իրավունքի ընկալման հիմնական հայեցակարգերի, իրավաստեղծման, իրավաբանական տեխնիկայի և տեսությունների վերաբերյալ հիմնարար գիտելիք: 2. Մասնագիտական գործառնությունների իրականացման համար անհրաժեշտ հարակից ոլորտների, ինչպես նաև մասնագիտական բարեվարքության (էթիկայի) կանոնների և կոռուպցիային հակազդման վերաբերյալ գիտելիք: <p><i>Հմտություն</i></p> <p>Գիտելիքի և իմացության կիրառում</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Կարող է կիրառել մասնագիտական գիտելիքներն առավել հաճախ հանդիպող իրավական խնդիրների լուծման համար: 2) Կարող է իրավունքի մեկնաբանման կանոնների կիրառմամբ պարզաբանել իրավական նորմերը և պայմանագրերը: <p><i>Կարողություն</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Ունակ է ինքնուրույն կամ համապատասխան ղեկավարման ներքո ծավալելու լիարժեք մասնագիտական գործունեություն: 2) Ունակ է անձնական օրինակով նպաստելու իրավական պետության և քաղաքացիական հասարակության կայացմանը, ազգային և համամարդկային արժեքների տարածմանը:
<p>Դասընթացի բովանդակությունը</p>	<p><u>Ձ</u>Ձ³ 1 üÇY³Yë³j³Y Çñ³iáõYù ³é³ñ³j³Y üÇY³Yë³j³Y Çñ³iáõYù ³é³ñ³j³Y áñå»è Çñ³iáõYùÇ ÇYùYáõñåõÜY ×ÙáõÕ: Æñ³iáõYùÇ Ñ³Ù³j³ñ·Ç ÛÇ³èYáõÃÙáõYÁ: üÇY³Yë³j³Y Çñ³iáõYùÁ áñå»è Çñ³j³YáñÙ»ñÇ Ñ³Ù³j³iáõÃÙáõY:</p> <p><u>Ձ</u>Ձ³ 2 üÇY³Yë³Çñ³j³j³Y YáñÙ»ñ " Ñ³ñ³µ»ñáõÃÙáõYÝ»ñ üÇY³Yë³Çñ³j³j³Y YáñÙ»ñÇ Ñ³Ù³j³iáõÃÙáõYÁ: üÇY³Yë³j³Y Çñ³j³j³Y Ñ³ñ³µ»ñáõÃÙáõYÝ»ñÁ, Yñ³Yó ³é³YÓY³Ñ³j³iáõÃÙáõYÝ»ñÁ:</p> <p><u>Ձ</u>Ձ³ 3 üÇY³Yë³Y»ñ Ñ³è³óáõÃÙáõYÁ " ýÇ³Yë³j³Y Ñ³Ù³j³ñ·Á: üÇY³Yë³Y»ñÇ ½³ñ·³óÙ³Y Y³È³ñÛ³ÉY»ñÁ, ýÇY³Yë³j³Y Ñ³Ù³j³ñ·Ç ¿áõÃÙáõYÁ " ì³éáõóí³úÁ</p> <p><u>Ձ</u>Ձ³ 4 ä»iáõÃÙ³Y ýÇY³Yë³j³Y ·áñiáõY»áõÃÙáõYÁ " Yñ³ Çñ³j³Y³óÙ³Y Û»Ãá¹Y»ñÁ: üÇY³Yë³j³Y ·áñiáõY»áõÃÙáõY Çñ³j³Y³óYáÕ ä»i³j³Y Û³ñÛÇYÝ»ñÇ íÇ×³iÁ " ýáõYíóÇ³Y»ñÁ:</p> <p><u>Ձ</u>Ձ³ 5 üÇY³Yë³j³Y í»ñ³ÑèiáÕáõÃÙáõYÁ ÐÐ-áõÙ üÇY³Yë³j³Y í»ñ³ÑèiáÕáõÃÙáõY Ñ³Ù³j³iáõÃÙáõYÁ " " " " " " " Ý³Y³iáõÃÙáõYÁ: üÇY³Yë³j³Y í»ñ³ÑèiáÕáõÃÙáõY Çñ³j³Y³óYáÕ Û³ñÛÇYÝ»ñÁ: üÇY³Yë³j³Y í»ñ³ÑèiáÕáõÃÙáõY Ó»ñÁ: èiáõ-áõÙY Çñ³j³Y³óYáÕ ³YÓ³Yó Çñ³iáõYùY»ñÁ " á³ñ³j³YáõÃÙáõYÝ»ñÁ: üÇY³Yë³j³Y í»ñ³ÑèiáÕáõÃÙáõY Û»Ãá¹Y»ñÁ:</p> <p><u>Ձ</u>Ձ³ 6 ä»i³j³Y µÙáõç» " µÙáõç»i³ÜÇY Çñ³iáõYù 'Ùáõç»i³ÜÇY Çñ³iáõYù ³é³ñ³j³Y " Û»Ãá¹Y»ñÁ: ÐÐ µÙáõç»iÇ</p>

	<p>5. ՀՀ օրենքը <<Հարկերի մասին>></p> <p>6. “Íáùàÿ òàíðèÿ òèíàíñíâ” ïä. ðää. Äðíáíçèíé, 1995ã. Լրացուցիչ`</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Орехов С. А. и др. – Упрвление финансами корпорации М. 2004. 2. Асаул А. Н. Менеджмент корпорации и корпоративное упрвление М. 2006 3. Брейли Р., Майерс С. – Принципи корпоративных финансов. М. 2007 4. Ван Харн Дж К. Основы финансового менеджмента М. 2007 5. Черезов АБ. Корпорации. Корпоративное управлени М. 2006 6. Ôèíàíñíÿ èàíèòàèèñòè-âñèèõ äíñóääðñòâ, ïä. ðää. Ä.Ä. Äðíáíçèíé. 7. Ôèíàíñíâí-èðääèòíúé ñèíâàðü
--	--

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ԷԿ/Բ-150 Եվրոպական իրավունք			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	3 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	4-րդ տարի, 1-ին կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	42	Դասախոսություն	22
			Սեմինար	20
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	
	Ինքնուրույն	48		
	Ընդամենը	90		
Ստուգման ձևը	Ստուգարք			
Դասընթացի նպատակը	<p>«Եվրոպական իրավունք» առարկայի դասավանդումը նպատակ ունի ուսանողին գիտելիքներ տալ իրավունքի այդ ճյուղի առարկայի, հիմնական հատկանիշների ու առանձնահատկությունների, սկզբունքների ու մեթոդների, ինչպես նաև եվրոպական իրավունքի համակարգի մասին: Դասավանդման ընթացքում ուսանողները գիտելիքներ են ստանում նաև եվրոպական իրավունքի սուբյեկտների, իրավահարաբերությունների, եվրոպական իրավունքի ձևերի, եվրոպական ինտեգրացիոն գործընթացների մասին: Առանձին թեմաներով լուսաբանվում են եվրոպական իրավունքի առարկան ու կառուցվածքը, որոնք արդիական են նոր իրավահարաբերությունների ձևավորման և կարգավորման տեսանկյունից:</p>			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	<p>Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.</p> <p><i>Գիտելիք</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • միջազգային հարաբերությունների, միջազգային պայմանագրերի կնքման, ժամանակակից միջազգային իրավունքի, միջազգային իրավական սովորույթի վերաբերյալ գիտելիքներ <p><i>Չմտություն</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • քննադատական վերլուծության և ինքնաքննադատման ունակություն <p><i>Կարողունակություն</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Եվրոպական իրավունքի Եուրյունն ու առանձնահատկությունները: 			

	<ul style="list-style-type: none"> • Եվրոպական և Ներպետական իրավունքների հարաբերակցությունը: • Իրավական պետությունը և նրա հիմնական բնութագրերը:
Դասընթացի բովանդակությունը	<p>Թեմա-1 Եվրոպական իրավունքի հասկացությունը</p> <p>Թեմա-2 Եվրոպական իրավունքի աղբյուրները</p> <p>Թեմա-3 Եվրոպական իրավունքի նորմերը</p> <p>Թեմա-4 Եվրոպական իրավունքի հարաբերակցությունը Ներպետական և միջազգային իրավունքների հետ</p> <p>Թեմա 5 Փարիզի 1951թ. պայմանագիրը,</p> <p>Թեմա 6 Մասստրիխտի 1992թ. պայմանագիրը,</p> <p>Թեմա 7 Աստերդամի 1997թ. պայմանագիրը,</p> <p>Թեմա 8 Նիսի 2001թ. պայմանագիրը</p>
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	<p>Գնահատումն իրականացվում է «ՎՊՅ ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգ»-ին համապատասխան:</p> <p>https://new.vsu.am/karg/2023/usanoxneri%20gitelinqeri%20stugman.pdf</p>
Գրականություն	<p>Պարտադիր`</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ա. Գ. Ղազինյան, Եվրոպական հանձնաժողով, 2003 2. Փարիզի 1951թ. պայմանագիրը 3. Մասստրիխտի 1992թ. պայմանագիրը 4. Энтин Л.М, Европейское право, 2000 <p>Լրացուցիչ`</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. М.Арах, Европейский союз, 19982. Աստերդամի 1997թ. պայմանագիրը 3. Նիսի 2001թ. պայմանագիրը 4. ՀՀ օրենքը Միջազգային պայմանագրերի մասին 2007

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ԷԻԿ/Բ-154 Աշխատանքային վերճեր			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	3 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	4-րդ տարի, 1-ին կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	42	Դասախոսություն	22
			Սեմինար	20
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	
	Ինքնուրույն	48		
	Ընդամենը	90		
Ստուգման ձևը	Ստուգարք			
Դասընթացի նպատակը	Ստեղծել կայուն տեսական և գործնական գիտելիքներ աշխատանքային իրավունքի ինստիտուտներից մեկի` կոլեկտիվ աշխատանքային հարաբերությունների և դրանց վերաբերյալ տարածայնությունների արդյունքում առաջացած աշխատանքային վեճերի իրավակարգավորման բնագավառում: Դասընթացի նպատակն է նաև ուսանողների մոտ կայուն գիտելիքներ ձևավորել պրակտիկայում հաճախ հանդիպող աշխատանքային վեճերի լուծման ընթացակարգերի, գոյություն ունեցող նորմատի, ներպետական և միջազգային կարգավորվածության վերաբերյալ:			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. <i>Գիտելիք</i>			

	<ul style="list-style-type: none"> • աշխատանքային իրավունքի առանցքային հասկացություններ, • աշխատանքային օրենսդրության կարևորագույն նորմեր, • պատկերացում աշխատանքային իրավահարաբերության սուբյեկտների մասին <p><i>Չմտություն</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • ներպետական և միջազգային սոցիալական նորմերի, չափանիշների և սկզբունքների, աշխատանքային օրենսդրության տիրապետում: <p><i>Կարողունակություն</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • ինքնուրույն վերլուծել աշխատանքային իրավահարաբերությունների հետ կապված խնդիրները, • տարբերել անհատական և կոլեկտիվ աշխատանքային վեճերը • որոշակիորեն պատկերացնել վեճի հիմքում ընկած տարածայնությունների առանձնահատկությունները, պահանջների առաջադրման կարգը, ինպես նաև պարտադիր ընթացակարգերի իրականացման կարգը
<p>Դասընթացի բովանդակությունը</p>	<p>Թեմա 1. Կոլեկտիվ աշխատանքային հարաբերություններ. հասկացությունը, էությունը</p> <p>Թեմա 2. Կոլեկտիվ աշխատանքային պայմանագրեր. հասկացությունը, կնքման կարգը, կնքող սուբյեկտները:</p> <p>Թեմա 3. կոլեկտիվ աշխատանքային վեճեր. հասկացությունը, էությունը, վեճի ծագման պատճառները, լուծման ընթացակարգերը:</p> <p>Թեմա 4. գործադուլը որպես կոլեկտիվ աշխատանքային վեճի լուծման ծայրահեղ միջոց:</p> <p>Թեմա 5. Լոկաուտ. հասկացությունը, էությունը, կիրառման կարգը, կիրառող երկրների շրջանակը:</p> <p>Թեմա 6. Անհատական աշխատանքային վեճեր. հասկացությունը, էությունը, ծագման պատճառները:</p> <p>Թեմա 7. Անհատական աշխատանքային վեճերի քննության և լուծման կարգը:</p> <p>Թեմա 8. Անհատական աշխատանքային վեճերի քննությունը դատարանում: Դատարանի որոշումների կատարումը:</p>
<p>Գնահատման մեթոդները և չափանիշները</p>	<p>Գնահատումն իրականացվում է «ՎՊՅ ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգ»-ին համապատասխան:</p> <p>https://new.vsu.am/karg/2023/usanoxneri%20gitelinqneri%20stugman.pdf</p>
<p>Գրականություն</p>	<p>Պարտադիր`</p> <p>28. Толкунова В. Н. Трудовые споры, М., 2009г.</p> <p>29. Балашова А. И. Трудовые споры и порядок их разрешения, М., 2008г.</p> <p>30. Сафонова В. А., Хохлова Е. Б. Трудовые споры и порядок их разрешения, 1980г.</p> <p>31. Право социального обеспечения России М. Л. Захаров, Тучкова Э. Г., М; 2014</p> <p>32. Право социального обеспечения России М. О. Буянова и другие, М;2004г.</p> <p>33. Право социального обеспечения СССР. В. С. Андреев, М., 1980</p> <p>34. Право социального обеспечения России под ред. Гусова В. Н., М., 1999.</p> <p>35. Социальная работа: Теория и практика А. В. Бабушкина и другие, М., 2003г.</p> <p>36. Право социального обеспечения СССР. В. С. Андреев, 1980г.</p> <p>Լրացուցիչ`</p>

	<ol style="list-style-type: none"> www.arlis.am, www.alleng.com www.datalex.com, www.iravaban.net http://www.bu.edu/ctl/guides/active-learning/ https://uwaterloo.ca/centre-for-teaching-excellence/teaching-resources/teaching-tips/alternatives-lecturing/active-learning/varying-your-teaching-activities https://teachingcommons.stanford.edu/resources/teaching-resources/speaking-teaching-newsletter-archive https://educationaltechnology.net/the-addie-model-instructional-design/ https://www.law.uchicago.edu/socratic-method https://alternativeto.net/software/mindnode/about/ https://www.emaze.com, https://prezi.com www.criticalthinking.org/files/socratic%20questioning.ppt https://www.intel.com/content/dam/www/program/.../us/.../dep-question-socratic.pdf https://www.slideshare.net/tirthnkr/socratic-method-39614139
--	--

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ԷԻԿ/Բ-113- Պետության և իրավունքի տեսություն- 1 ԷԻԿ/Բ-114-Պետության և իրավունքի տեսություն- 2			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	10 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	1-ին տարի,1-ին և 2-րդ կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	70,70	Դասախոսություն	36,36
			Սեմինար	34,34
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	
	Ինքնուրույն	80,80		
	Ընդամենը	150,150		
Ստուգման ձևը	ընթացիկ քննություն, ընթացիկ քննություն			
Դասընթացի նպատակը	Պետության և իրավունքի տեսություն առարկայի դասավանդումը նպատակ ունի ուսանողին գիտելիքներ տալ իրավունքի և պետության ծագման, սոցիալական կառուցվածքի, կառավարման ձևի, իրավունքի համակարգի, իրավահարաբերությունների, իրավունքի տարբեր ճյուղերի վերաբերյալ համակարգված գիտելիք			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	<p>Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.</p> <ol style="list-style-type: none"> Գիտելիք Չայաստանի և այլ երկրների պետության և իրավունքի տեսության վերաբերյալ հիմնարար գիտելիք: Իրավական համակարգի կառուցվածքի և գործառույթների, դրա և՛ քաղաքական ու տնտեսական համակարգերի փոխազդեցության, և՛ մարդու իրավունքների վերաբերյալ հիմնարար գիտելիք: Իրավունքի ընկալման հիմնական հայեցակարգերի, իրավաստեղծման, իրավաբանական տեխնիկայի և տեսությունների վերաբերյալ հիմնարար գիտելիք: Իրավակիրառման (մասնավորապես՝ իրավաբանական փաստերի վերլուծության, իրավաբանական որակման, իրավական կորուստի և պայմանագրերի մեկնաբանման), իրավական կոլիզիաները լուծելու կանոնների և տեսությունների վերաբերյալ հիմնարար գիտելիք: 			

	<p>3) Յմտություն Կարող է կիրառել մասնագիտական գիտելիքներն առավել հաճախ հանդիպող իրավական խնդիրների լուծման համար:</p> <p>4) Կարող է ինքնուրույն կազմել և մշակել իրավական փաստաթղթեր, տալ իրավաբանական եզրակացություններ, տրամադրել իրավաբանական խորհրդատվություն:</p> <p>5) Կարող է բանակցություններ վարել, ներկայացնել ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց, պետության և համայնքի իրավունքներն ու օրինական շահերը:</p> <p>6) Կարող է իրավունքի մեկնաբանման կանոնների կիրառմամբ պարզաբանել իրավական նորմերը և պայմանագրերը:</p> <p>7) Կարող է օրինական մեթոդներով որոնել և գտնել վերաբերելի դատական և իրավական այլ ակտեր կամ այլ տեղեկություններ, օգտագործել դրանք մասնագիտական ոլորտում խնդրի լուծման համար, ինչպես նաև՝ հետևել իրավական ակտերի փոփոխություններին:</p> <p>8) Կարող է վերհանել իրավական խնդիրը, տարբերակել գործի լուծման համար էական փաստերը, որոշել կիրառելի իրավական նորմը և կիրառել փաստերի նկատմամբ, եզրահանգում անել գործի լուծման վերաբերյալ:</p> <p>9) Կարող է արագկողմնորոշվել իրավական խնդիրներ (այդ թվում՝ անկանխատեսելի) լուծելիս և դրանց վերաբերյալ ներկայացնել իր փաստարկված դիրքորոշումը, այդ թվում՝ առաջ քաշելով հակափաստարկներ:</p> <p>3) Կարողունակություն Ունակ է՝ ինքնուրույն կամ համապատասխան ղեկավարման ներքո ծավալելու լիարժեք մասնագիտական գործունեություն:</p> <p>4) Ունակ է՝ պարբերաբար ուսումնասիրելու օրենսդրությունը և իրավակիրառ պրակտիկան, մասնագիտական գրականությունը և ինտեգրվելու հարափոփոխ բազմամշակութային աշխատանքային միջավայրին:</p> <p>5) Ունակ է՝ ուսումնառության և (կամ) աշխատանքի ընթացքում կատարելու առաջադրանքներ, ցուցաբերելու անհրաժեշտ ինքնուրույնություն և ստանձնելու պատասխանատվություն մասնագիտական որոշումներ կայացնելիս:</p> <p>6) Ունակ է՝ աշխատելու թիմում:</p> <p>7) Ունակ է՝ անձնական օրինակով նպաստելու իրավական պետության և քաղաքացիական հասարակության կայացմանը, ազգային և համամարդկային արժեքների տարածմանը:</p> <p>8) Տիրապետում է բավարար գիտելիքների և կարողությունների՝ բարձրագույն կրթության երկրորդ մակարդակում իրավագիտության բնագավառում ուսումը շարունակելու համար:</p>
<p>Դասընթացի բովանդակությունը</p>	<p>1. Պետության և իրավունքի տեսության առարկան, խնդիրները և մեթոդները Պետության և իրավունքի առաջացումը</p> <p>2. Պետության հասկացությունը և էությունը առաջացման տեսությունները Պետությունը հասարակության քաղաքական համակարգում</p>

	<p>3. Պետական կառավարման ձևի զարգացումը: Պետության տիպերը և ձևերը</p> <p>4. Պետական կառավարման դասական մոդելները</p> <p>5. Պետական ռեժիմ և ապարատ</p> <p>6. Նորմատիվ իրավական ակտ, իրավունքի իրացման ձևերը</p> <p>7. Իրավահարաբերություններ, իրավաչափ վարք</p> <p>8. Իրավական նորմի իրացման եղանակները</p> <p>9. Ազգային ի միջազգային իրավական կառույցներ</p> <p>10/ՅՅ դատաիրավական համակարգը</p>
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	<p>Գնահատումն իրականացվում է «ՎՊՅ ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգ»-ին համապատասխան:</p> <p>https://new.vsu.am/karg/2023/usanoxneri%20gitelighneri%20stugman.pdf</p>
Գրականություն	<p>Պարտադիր-1. Վաղարշյան Ա.Գ. Պետության և իրավունքի տեսություն -1, դասախոսություններ, Երևան, 2010:</p> <p>2. Վաղարշյան Ա.Գ. Պետության և իրավունքի տեսություն -2, դասախոսություններ, Երևան, 2011:</p> <p>3. Ապիյան Ն. Ա., Սաֆարյան Գ. Յ., Հակոբյան Զ. Յ. Պետության և իրավունքի տեսության հիմնահարցեր, Երևան, 2001:</p> <p>4. Խրոպանյուկ Վ. Ն. Պետության և իրավունքի տեսություն: Երևան, 1997:</p> <p>5. Ներսեսյանց Վ. Ս. Իրավունքի և պետության տեսություն: Երևան, 2001:</p> <p>Լրացուցիչ-6. Теория государства и права. Учебник. Под ред. В.М. Корельского и В.Д. Перевалова. М., 1997, 2006.</p> <p>7. Теория государства и права. Курс лекции. Под ред. Н.И. Матузова и А.В. Малько. М., 1999.</p> <p>8. Мухаев Р.Т. Теория государства и права. М., 2001.</p> <p>9. Общая теория государства и права. Академ. курс в 2-х томах, под ред. проф. Ш.Н. Марченко. М., 1998, 2008:</p> <p>10. Теория государства и права. Под ред. М.Н. Марченко. М., 1997</p>

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ԷԻԿ/Բ-135 Քաղաքական և իրավական ուսմունքների պատմություն			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	4 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	4-րդ տարի, 1-ին կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	56	Դասախոսություն	32
			Սեմինար	24
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	
	Ինքնուրույն	64		
	Ընդամենը	120		
Ստուգման ձևը	Քննություն			
Դասընթացի նպատակը	Այս դասընթացի նպատակն է, տարբեր դարաշրջանների՝ պետության և իրավունքի մասին նշանակալից ուսմունքների բովանդակությանը ծանոթացնելու միջոցով ուսանողի մեջ ձևավորել պատմական			

	գիտակցություն և տեսական մտածողություն, արդի քաղաքական և իրավական դոկտրինաների ինքնուրույն վերլուծության և արժեկորման հմտություն:
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. <i>Գիտելիք</i> <ul style="list-style-type: none"> • Դասընթացի ծրագրով նախատեսված նյութը <i>Յմտություն</i> • ինքնուրույն վերլուծել հեղինակների ուսմունքները • տեսական հարցերի վերաբերյալ կատարել ինքնուրույն եզրահանգումներ <i>Կարողունակություն</i> • բուն մասնագիտական գործնական կարողությունների • գնահատման գործիքներ կիրառելու հմտությամբ
Դասընթացի բովանդակությունը	Թեմա 1 Քաղաքական և իրավական ուսմունքների պատմության առարկան և մեթոդաբանությունը Թեմա 2 Իրավաքաղաքական միտքը Հին Հնդկաստանում և Հին Չինաստանում Թեմա 3 Իրավաքաղաքական ուսմունքները Հին Հունաստանում և Հին Հռոմում Թեմա 4 Իրավաքաղաքական միտքը Արաբական արևելքում Թեմա 5 Վերածննդի և Ռեֆորմացիայի դարաշրջանի իրավաքաղաքական ուսմունքները Թեմա 6 Եվրոպական լուսավորիչների ժամանակաշրջանի քաղաքական և իրավական ուսմունքները Թեմա 7 Քաղաքական և իրավական ուսմունքները Արևմտյան Եվրոպայում /19-րդ դար/ Թեմա 8 XX դարի իրավաքաղաքական ուսմունքների հիմնական ուղղությունները
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	Գնահատումն իրականացվում է «ՎՊՀ ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգ»-ին համապատասխան: https://new.vsu.am/karg/2023/usanoxneri%20giteliqneri%20stugman.pdf
Գրականություն	Պարտադիր՝ 1. Էնօիծեյ Իեեօե֊աֆեեօ է Իծաֆաֆուօ օ֊աֆեօ, Իա Իաֆ Ծաա. Ա. Ն. Իաճֆեֆյօօ, Ի, 2004 2. Ածաօֆեօ Ա. Ա., Էնօիծեյ Իեեօե֊աֆեեօ է Իծաֆաֆուօ օ֊աֆեօ, Ի., 2005 3. Էնօիծեյ Իեեօե֊աֆեեօ է Իծաֆաֆուօ օ֊աֆեօ: օծաֆօֆաօօյ(Իա Ծաա. Ի. Կ. Էաֆեօ), Ի., 2000

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ԷԿԿ/Բ-117 ՀՀ սահմանադրական իրավունք 1 ԷԿԿ/Բ-118 ՀՀ սահմանադրական իրավունք 2			
Դասընթացի հատկացվող կրեդիտը	6/5 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	1-ին տարի, 2-րդ կիսամյակ 2-րդ տարի, 1-ին կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	84/70	Դասախոսություն	60/36
			Սեմինար	24/34
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	
	Ինքնուրույն	96/80		
Ընդամենը	180/150			

Ստուգման ձևը	Քննություն/քննություն
Դասընթացի նպատակը	Դասընթացի նպատակն է՝ ուսանողներին ծանոթացնել մարդու և քաղաքացիների իրավունքներին, ազատություններին և պարտականություններին, ծանոթացնել քաղաքացիական իրավունքներին, ազատություններին, քաղաքական իրավունքներին, սոցիալ-տնտեսական և մշակութային իրավունքներին, ազատություններին, ծանոթացնել պետական կառավարման համակարգին, ՀՀ-ի վարչատարածքային բաժանման սկզբունքին, ՀՀ-ում օրենսդրական գործընթացի կազմակերպման առանձնահատկություններին:
Դասընթացի վերջնարդյունքները	<p>Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.</p> <p><i>Գիտելիք</i></p> <p>Առարկայի ուսուցման արդյունքում ուսանողը պետք է իմանա՝ ինչ է սահմանադրական իրավունքը, ինչ տեղ է զբաղեցնում իրավաբանական գիտության մեջ, ինչ դեր ունի ժամանակակից հասարակարգի և իրավակարգի համար, որն՝ դասընթացի նպատակը, որոնք են սահմանադրական իրավունքի ուսումնասիրման առարկան, մեթոդները, ինչ իրավական կարգավիճակ ունի մարդը և քաղաքացին, օտարերկրացու իրավական կարգավիճակի առանձնահատկությունները, ինչ գործառույթներ է րականացնում ՀՀ նախագահը, ինչ լիազորություններ ունի նա, ինչ գործառույթներ ունի ԱԺ-ն, ինչպես է կազմակերպում իր աշխատանքները, պատգամավորի կարգավիճակի առանձնահատկությունները, ինչպես է ձևավորվում ՀՀ կառավարությունը, ով է այն գլխավորում, տեղական ինքնակառավարման մարմինների ձևավորման կարգն ու դրանց ներկայացուցչական մարմինների գործառույթները և այլն:</p> <p><i>Չմտություն</i></p> <p>Առարկայի ուսուցման արդյունքում ուսանողը պետք է տիրապետի բուհում իրավագիտական կրթության կազմակերպման ժամանակակից մոտեցումներին և առանձնահատկություններին բուն մասնագիտական գործնական կարողությունների գնահատման գործիքներ կիրառելու հմտությամբ</p> <p><i>Կարողունակություն</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Գիտելիքներ ձեռք կբերի ՀՀ սահմանադրական կարգի հիմունքների, ՀՀ պետական կառավարման, պետական մարմինների, իշխանության իրականացման ժողովրդաիշխանության եղանակի վերաբերյալ 2. Կկարողանա իր գիտելիքներն օգտագործել թե՛ ուսումնական դասընթացի ժամանակ կազմակերպված սեմինարների, անհատական աշխատանքների, թե՛ պրակտիկ գործունեության ընթացքում: 3. Ձեռք բերված գիտելիքներն ու հմտությունները բազային նշանակություն կունենան իրավաբանական ցիկլի մյուս առարկաների ուսումնասիրման համար
Դասընթացի բովանդակությունը	<p>Թեմա 1. Սահմանադրական իրավունքի, որպես իրավունքի ճյուղի, ընդհանուր բնութագիրը:</p> <p>Թեմա 2. Սահմանադրական իրավունքի գիտությունը:</p> <p>Թեմա 3. Սահմանադրության հասկացությունը, իրավաբանական բնույթը և բովանդակությունը:</p> <p>Թեմա 4. Հայաստանի Հանրապետության սահմանադրական կարգը:</p> <p>Թեմա 5. Ժամանակակից պետության սահմանադրական բնութագիրը:</p> <p>Թեմա 6. Պետական իշխանության կազմակերպման հիմունքները:</p> <p>Թեմա 7. Տնտեսական, սոցիալական և հոգևոր-մշակութային հարաբերությունների սահմանադրական հիմունքները:</p>

	<p>Թեմա 8. Հայաստանի Հանրապետության քաղաքական համակարգը: Թեմա 9. Մարդու և քաղաքացու սահմանադրաիրավական կարգավիճակը: Թեմա 10. Անձնական իրավունքներ և ազատություններ: Թեմա 11. Քաղաքական իրավունքներ և ազատություններ: Թեմա 12. Տնտեսական, սոցիալական և մշակութային իրավունքներ ու ազատություններ: Թեմա 13. Իրավունքների և ազատությունների սահմանադրական երաշխիքները: Թեմա 14. Մարդու և քաղաքացու սահմանադրական պարտականությունները: Թեմա 15. Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիությունը: Թեմա 16. Հայաստանի Հանրապետության պետական կառուցվածքը, կառավարման ձևը և պետական ռեժիմը: Թեմա 17. Հայաստանի Հանրապետության սահմանադրաիրավական կարգավիճակը: Թեմա 18. Հայաստանի Հանրապետության պետական իշխանության մարմինների համակարգը: Թեմա 19. Հայաստանի Հանրապետության ընտրական համակարգը: Թեմա 20. Հայաստանի Հանրապետության Նախագահը: Թեմա 21. Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովը: Թեմա 22. Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը: Թեմա 23. Հայաստանի Հանրապետության դատական իշխանության և դատախազության սահմանադրական հիմունքները: Թեմա 24. Սահմանադրական արդարադատությունը Հայաստանի Հանրապետությունում: Թեմա 25. Տեղական ինքնակառավարման սահմանադրաիրավական հիմունքները:</p>
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	<p>Գնահատումն իրականացվում է «ՎՊՐ ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգ»-ին համապատասխան: https://new.vsu.am/karg/2023/usanoxneri%20giteliqneri%20stugman.pdf</p>
Գրականություն	<p>Պարտադիր` 1. Հայաստանի Հանրապետության սահմանադրական իրավունք: Պատ. խմբագիր` Ն.Ա. Այվազյան: Եր., 2008թ. 2. <i>Éííñòèòóòèíííâ ìðàâî Ðíññèéñéíé Óáááðàòèè. Ááãèèé Ì.Á., Áááðè-èãçá Á.Í. Ì., 1996ã.:</i> 3. <i>Íñíâù éííñòèòóòèíííâí ìðàâà ÕÐÃ. Ì., 1981ã.:</i></p> <p>Լրացուցիչ` www.yandex.ru www.google.ru www.lib.ru www.books.ru</p>

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ԷԿԿ/Բ-189 Վարչական իրավունք 1 ԷԿԿ/Բ-190 Վարչական իրավունք 2			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	5/4 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	2-րդ տարի, 2-րդ կիսամյակ 3-րդ տարի, 1-ին կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	70/56	Դասախոսություն	36/32
			Սեմինար	34/24
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	

	Ինքնուրույն	80/64
	Ընդամենը	150/120
Ստուգման ձևը	Քննություն, քննություն	
Դասընթացի նպատակը	Դասընթացի նպատակն է ուսանողին ծանոթացնել ուսանողներին պետական կառավարման ապարատի գործունեությանը, խորացնել ՀՀ իրավունքի համակարգում վարչական իրավունքին, վարչական իրավունքի սյուբեկտներին, կառավարման վարչաիրավական ձևերին ու մեթոդներին, պատասխանատվությանն ըստ վարչական իրավունքի, վարչական ընթացակարգային իրավունքին, կառավարման բնագավառում օրինականությանը, տնտեսության, սոցիալ-մշակութային, վարչաքաղաքական բնագավառների կառավարմանը:	
Դասընթացի վերջնարդյունքները	<p>Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.</p> <p><i>Գիտելիք</i></p> <p>Իրավական համակարգի կառուցվածքին և գործառույթներին ծանոթություն</p> <p><i>Չմտություն</i></p> <p>Ունակ է՝ պարբերաբար ուսումնասիրելու օրենսդրությունը և իրավակիրառ պրակտիկան, մասնագիտական գրականությունը և ինտեգրվելու հարափոփոխ բազմամշակութային աշխատանքային միջավայրին:</p> <p><i>Կարողունակություն</i></p> <p>Կարող է կիրառել մասնագիտական գգիտելիքները առավել հաճախ հանդիպող խնդիրների լուծման համար</p>	
Դասընթացի բովանդակությունը	<p>Թեմա -1 Կառավարում, պետական կառավարում, գործադիր իշխանություն</p> <p>Թեմա -2 Վարչական իրավունքի առարկան, մեթոդը և համակարգը</p> <p>Թեմա -3 Վարչաիրավական նորմեր</p> <p>Թեմա -4 Վարչաիրավական հարաբերություններ</p> <p>Թեմա -5 Վարչական իրավունքի սուբյեկտները</p> <p>Թեմա -6 Քաղաքացիները որպես վարչական իրավունքի սուբյեկտներ</p> <p>Թեմա -7 Քաղաքացիական ծառայությունը ՀՀ-ում</p> <p>Թեմա -8 Գործադիր իշխանության մարմինները, դրանց կառուցվածքը</p> <p>Թեմա -9 ՀՀ Նախագահի գործադիր իշխանության բնագավառի լիազորությունները</p> <p>Թեմա -10 ՀՀ Կառավարությունը</p> <p>Թեմա -11 ՀՀ Նախարարությունները և տարածքային պետական կառավարման մարմինները</p> <p>Թեմա -12 Կազմակերպությունների, հիմնարկների վարչաիրավական կարգավիճակը</p> <p>Թեմա -13 Հասարակական կազմակերպություններ և կուսակցություններ</p> <p>Թեմա -14 Կրոնական կազմակերպություններ</p> <p>Թեմա -15 Կառավարման ձևերի և մեթոդների հասկացությունը և դասակարգումը</p> <p>Թեմա -16 Կառավարման իրավական ակտերը</p> <p>Թեմա -17 Վարչական հարկադրանք</p> <p>Թեմա -18 Վարչական իրավախախտումը և նրա իրավաբանական հատկանիշները</p>	

	<p>Թեմա –19 Վարչական պատասխանատվությունը և դրա տեսակները Թեմա –20 Վարչական արդարադատություն Թեմա –21 Վարչական ընթացակարգի ընդհանուր հիմունքները Թեմա –22 Վարչական վարույթ</p>
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	<p>Գնահատումն իրականացվում է «ՎՊՅ ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգ»-ին համապատասխան: https://new.vsu.am/karg/2023/usanoxneri%20gitelighneri%20stugman.pdf</p>
Գրականություն	<p>Պարտադիր`</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Այվազյան , Դանիելյան ,Եղյան «Վարչական իրավունք» ԵՊՅ 2012թ 2. Գ. Դանիելյան «Վարչական պատասխանատվություն» Եր. 2001թ. 3. Գ. Դանիելյան «Քաղաքացիական ծառայությունը ՀՀ-ում» Եր. 2005թ. 4. Եղյան «Օրինականության ապահովումը պետական կառավարման մեջ» Եր. 2002թ. 5. Եղյան «Վարչական տույժեր» Եր. 1999թ. <p>Լրացուցիչ` www.yandex.ru. www.google.ru www.lib.ru www.books.ru</p>

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ԷԻԿ/Բ-122 Քրեական իրավունք 1 ԷԻԿ/Բ-123 Քրեական իրավունք 2 ԷԻԿ/Բ-124 Քրեական իրավունք 3			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	5/5/4/ կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	2-րդ տարի, 1-ին կիսամյակ, 2-րդ կիսամյակ 3-րդ տարի, 1-ին կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	70/70/56	Դասախոսություն	36/36/32
			Սեմինար	34/34/24
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	
	Ինքնուրույն	80/80/64		
	Ընդամենը	150/150/120		
Ստուգման ձևը	Քննություն/ ստուգաթղթ/քննություն			
Դասընթացի նպատակը	Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին զինել գիտելիքներով հանցագործության և դրա հետ կապված հարաբերությունների մասին, ուսանողին ծանոթացնել քրեական իրավունքի հիմնարար սկզբունքների, քրեական օրենքի, հանցակազմի տարրերի էությանն ու բովանդակությանը:			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.			
	<p><i>Գիտելիք</i></p> <p>1. Կկարողանա օգտագործել նախապես ստացած տեսական գիտելիքները գործնականում,</p> <p><i>Հմտություն</i></p>			

	<p>1. վերլուծել հասարակական հարաբերությունների այս ոլորտը,</p> <p><i>Կարողունակություն</i></p> <p>1. համեմատել իրավաբանական, ինչպես նաև այլ՝ ոչ իրավական կամ հասարակական այլ գիտությունների հետ, 2. կկարողանա հմուտ մատուցել այն աշակերտներին, առաջ քաշել նոր գաղափարներ</p>
<p>Դասընթացի բովանդակությունը</p>	<p><u>Քրեական իրավունք 1</u></p> <p><u>Թեմա-1</u> Քրեական իրավունքի հասկացությունը, առարկան, համակարգը, խնդիրները: <u>Թեմա -2</u> Քրեական իրավունքի սկզբունքները: <u>Թեմա-3</u> Քրեական օրենք: <u>Թեմա-4</u> Հանցագործություն: <u>Թեմա-5</u> Հանցակազմ: <u>Թեմա-6</u> Հանցագործության օբյեկտը: <u>Թեմա-7</u> Հանցագործության օբյեկտիվ կողմը: <u>Թեմա-8</u> Հանցագործության սուբյեկտը: <u>Թեմա-9</u> Հանցագործության սուբյեկտիվ կողմը: <u>Թեմա-10</u> Քրեական պատասխանատվությունը և դրա հիմքը: <u>Թեմա-11</u> Հանցագործության փուլերը: <u>Թեմա -12</u> Հանցակցություն: <u>Թեմա-13</u> Արարքի հանցավորությունը բացառող հանգամանքները, հասկացությունը: <u>Թեմա-14</u> Պատժի հասկացությունը և նպատակները: <u>Թեմա-15</u> Պատժի համակարգը և տեսակները: <u>Թեմա-16</u> Պատիժ նշանակելը: <u>Թեմա-17</u> Պատժից ազատելը: <u>Թեմա-18</u> Համաներումը: Ներումը: Դատվածությունը: <u>Թեմա -19</u> Բժշկական բնույթի հարկադրանքի միջոցներ: <u>Թեմա-20</u> Անչափահասների քրեական պատասխանատվության և պատժի առանձնահատկությունները:</p> <p><u>Քրեական իրավունք 2</u></p> <p><u>Թեմա-1</u> ՀՀ Քրեական իրավունքի հատուկ մասի հասկացությունը, նշանակությունը և համակարգը: <u>Թեմա -2</u> Մարդու դեմ ուղղված հանցագործություններ: <u>Թեմա-3</u> Անձի ազատության, պատվի և արժանապատվության դեմ ուղղված հանցագործություններ: <u>Թեմա-4</u> Սեռական անձեռնմխելիության և սեռական ազատության դեմ ուղղված հանցագործություններ: <u>Թեմա-5</u> Մարդու և քաղաքացու սահմանադրական իրավունքների ու ազատությունների դեմ ուղղված հանցագործություններ: <u>Թեմա-6</u> Ընտանիքի և երեխայի շահերի դեմ ուղղված հանցագործություններ: <u>Թեմա-7</u> Հասարակական կարգի դեմ ուղղված հանցագործություններ, հասկացությունը:</p>
<p>Գնահատման մեթոդները և չափանիշները</p>	<p>Գնահատումն իրականացվում է «ՎՊՀ ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգ»-ին համապատասխան: https://new.vsu.am/karg/2023/usanoxneri%20giteligneri%20stugman.pdf</p>
<p>Գրականություն</p>	<p>1. Պարտադիր՝ ՀՀ քրեական օրենսգիրք (ընդունված 2003թ. ապրիլի 18-ին (վերջին փոփոխություններով և լրացումներով)): 2. փոփոխություններով և լրացումներով): 3. Հայաստանի Հանրապետության քրեական իրավունք</p>

(Ընդհանուր մաս), դասագիրք թեմերի համար, Երևան, 2012:

4. Հայաստանի Հանրապետության Վճարմել դատարանի քրեական գործերով
5. որոշումների ժողովածու, Հատոր 1, Երևան, 2009, Հատոր 2, 2010թ. Հատոր 3, 2012թ.
3. Խնդրագիրք Հայաստանի Հանրապետության քրեական իրավունք դասընթացի(Ընդհանուր մաս), Երևան, 2012թ.:

Լրացուցիչ`

1. Аветисян С.С. Специальный субъект преступления и уголовная ответственность. Ереван, 2003.
2. Астемиров З.А. Проблемы теории уголовной ответственности и наказания. Махачкала, 1994.
3. Базаров Р.А. Преступление. Состав преступления. Челябинск, 1997.
4. Беляев В.Г. Применение уголовного закона: учебное пособие. Волгоград,
5. 1998.
6. Блум М.И. Действие уголовного закона в пространстве. Рига, 1974.
7. Бойков А.И., Волженкин Б.В. Уголовный закон: действие во времени и
8. пространстве. Санкт-Петербург, 1993.
9. Винокуров В.Н. Объект преступления: теория, законодательство, практика.,
10. М., 2011.
11. Векленко С.В. Понятие, сущность, содержание и формы вины в уголовном
12. праве. М., 2002.
13. Волков Б.С. Мотив и квалификация преступления. Казань, 1968.
14. Гонтарь И.Я. Преступление и состав преступления как явления и понятия в
15. уголовном праве. Вопросы теории и правотворчества. Владивосток, 1997.
16. Дагель П.С. Неосторожность. Уголовно-правовые и криминологические
17. проблемы. М., 1977.
18. Дьякин А.Л., Бытко Ю.И. Уголовная ответственность юридических лиц.,
19. Саратов, 2009.
20. Злобин Г.А., Никифоров Б.С. Умысел и его формы. М., 1972.
21. Игнатов А.Н., Костарева Т.А. Уголовная ответственность и состав
22. преступления. М., 1996.
23. Казаченко И.Я., Сухарев Е.А., Гусев Е.А. Проблема уменьшенной
24. вменяемости. Екатеринбург, 1993.
25. Карпушин К.Н. Уголовная ответственность и состав преступления. М., 2002.
26. Квашиш В.Е. Преступная неосторожность. Социально-правовые и
27. криминологические проблемы. Владивосток, 1986.
28. Ковалев М.И. Преступление и ответственность. Свердловск, 1987.
29. Ковалев М.И. Проблемы учения об объективной стороне

состава

30. преступления. Красноярск, 1991.
31. Ковалев М.И. Объективная сторона преступления. Красноярск, 1993.
32. Ковалев О.Г. Уголовное право. Общая часть, М., 2007.
33. Коржанский Н.И. Объект и предмет уголовно-правовой охраны. М., 1980.23. Коробеев А.И. Уголовная наказуемость общественно опасных деяний.
34. Хабаровск, 1986.
35. Кудрявцев В.Н. Общая теория квалификации преступлений. М., 1972.
36. Куринов Б.А. Научные основы квалификации преступлений. М., 1984.
37. Курс уголовного права. Общая часть. Т. 1, Т. 2, М., 1999.
38. Лазарев А. И. Субъект преступления. М., 1981.
39. Лесниченко И.П. Понятие и основание уголовной ответственности.
40. Ставрополь, 2005.
41. Лопашенко Н. А. Введение в уголовное право. Учебное пособие. М., 2009.
42. Лунеев В.В. Субъективное вменение. М., 2000.
43. Малинин В.Б. Причинная связь в уголовном праве. СПб, 2000.
44. Мальцев В.В. Проблемы уголовно-правовой оценки общественно опасных
45. последствий. Саратов, 1989.
46. Мальцев В.В. Принципы уголовного права. СПб, 2004.
47. Марцев А.И. Преступление: сущность и содержание. Омск, 1986.
48. Медведев А.М. Пределы действия УК РФ. М., 1998.
49. Метельский П.С. Состав преступления. Новосибирск, 2000.
50. Михеев Р.И. Невменяемость. Социально-правовой очерк. Владивосток,
51. 1992.
52. Музюкин А.П. Мотив преступления и его уголовно-правовое значение:
53. монография., М., 2012.
54. Назаренко Г.В. Вина в уголовном праве. Орел, 1996.
55. Назаренко Г.В. Невменяемость: уголовно-релевантные психические состояния. СПб, 2002.
56. Назаренко Г.В. Невменяемость в уголовном праве. Орел, 1993.
57. Назаров В.В., Якушин В.А. Ошибка в уголовном праве. Ульяновск, 1997.
58. Наумов А.В. Российское уголовное право. Общая часть. М., 1996.
59. Наумов В.А. Толкование норм права. М., 1998. Попов А.Н. Уголовный закон и его обратная сила. СПб, 1998.
60. Нерсесян В.А. Неосторожные преступления: Проблемы и решения. Красноярск, 1999.
61. Новоселев Г.П. Учение об объекте преступления. Методологические аспекты. М., 2001.
62. Павлов В.Г. Субъект преступления. СПб, 2001.
63. Печников Н.П. Категории преступлений и их уголовно-правовое значение: курс лекций. Тамбов, 2007.
64. Прохоров В.С. Преступление и ответственность. Л., 1984.
65. Разгильдяев Б.Т. Задачи уголовного права Российской

	<p>Федерации и их реализация. Саратов, 1993.</p> <p>66. Парог А.И. Проблемы субъективной стороны преступления. М., 2003.</p> <p>67. Парог А.И. Проблемы субъективной стороны преступления. М., 1991.</p> <p>68. Парог А.И. Вина в советском уголовном праве. Саратов, 1987.</p> <p>69. Якубов А.Е. Обратная сила уголовного закона. М., 2003</p> <p>70. Якушин В.А., Каштанов К.Ф. Вина как основа субъективного вменения.</p> <p>71. Ульяновск, 1997.</p> <p>72. Якушин В.А. Ошибка и ее уголовно-правовое значение. Казань, 1988.</p> <p>73. Wayne R. LaFave. Criminal Law. Fifth edition. St.Paul, Minn.: West/Thomson, 2010.</p> <p>74. Peter Wahlgren. Criminal Law. Stockholm, 2009.</p>
--	--

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ԷԻԿ/Բ-125 Քրեական իրավունք 4			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	4 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	3-րդ տարի, 2-րդ կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	56	Դասախոսություն	32
			Սեմինար	24
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	
	Ինքնուրույն	64		
	Ընդամենը	120		
Ստուգման ձևը	ընթացիկ քննություն			
Դասընթացի նպատակը	<p>Դասընթացի նպատակն է</p> <p>Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին ծանոթացնել քրեական իրավունքի հատուկ մասի կառուցվածքին , հանցագործությունների որակման հիմունքներին,ինչպես նաև խաղաղության և մարդկության անվտանգության դեմ ուղղված հանցագործությունների, մարդու, սեփականության և տնտեսական գործունեության դեմ ուղղված հանցագործությունների, հասարակական անվտանգության, շրջակա միջավայրի անվտանգության, պետական իշխանության ,գինվորական ծառայության կարգի հանցագործություններին:</p>			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	<p>Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.</p> <p><i>Գիտելիք</i></p> <p><i>1.քրեական իրավունքի հատուկ մասի կառուցվածքից</i></p> <p><i>2.հանցագործությունների որակման առանձնահատկություններից</i></p> <p><i>3.խաղաղության , մարդկության անվտանգության դեմ ուղղված հանցագործությունների</i></p> <p><i>4.մարդու, սեփականության և տնտեսական գործունեության դեմ ուղղված հանցագործությունների</i></p>			

	<p><i>5. հասարակական անվտանգության, շրջակա միջավայրի անվտանգության</i></p> <p><i>6. պետական իշխանության</i></p> <p><i>7. գինվորական ծառայության կարգի դեմ ուղղված հանցագործությունների վերաբերյալ</i></p> <p>Յնտություն Գիտելիքները գործնականում կիրառելու կարողություն, հետազոտություններ կատարելու ունակություններ, սովորելու ունակություն, նոր իրավիճակներին հարմարվելու ունակություն, նոր գաղափարներ առաջ քաշելու ունակություն, ինքնուրույն աշխատալու ունակություն:</p> <p>Կարողունակություն</p> <p><i>1. քննարկումներ և բանավեճեր անցկացնելու առաջադրվող խնդիրների շուրջ</i></p> <p><i>2. վեր հանելու քրեական օրենսդրության մեջ առկա և իրավակիրառ պրակտիկայում ծագող խնդիրներն ու տալու դրանց լուծումները</i></p> <p><i>3. վերլուծելու իրավակիրառ պրակտիկայից բերված գործերի կապակցությամբ դատարանների և մյուս իրավապահ մարմինների կողմից ընդունված ակտերը</i></p>
<p>Դասընթացի բովանդակությունը</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Խաղաղության եվ մարդկության անվտանգության դեմ ուղղված հանցագործություններ 2. Մարդու կյանքի դեմ ուղղված հանցագործություններ 3. Առողջության դեմ ուղղված հանցագործություններ 4. Կյանքը եվ առողջությունը վտանգող հանցագործությունները 5. Ազատության, պատվի, արժանապատվության, ֆիզիկական կամ հոգեկան անձեռնմխելիության դեմ ուղղված հանցագործությունները 6. Սեռական ազատության եվ սեռական անձեռնմխելիության դեմ ուղղված հանցագործությունները 7. Սահմանադրական իրավունքների եվ ազատությունների դեմ ուղղված հանցագործությունները 8. Ընտանիքի եվ երեխայի շահերի դեմ ուղղված հանցագործությունները 9. Հափշտակությունները 10. Սեփականության դեմ ուղղված այլ հանցագործությունները 11. Տնտեսական հանցագործությունները 12. Հասարակական անվտանգության դեմ ուղղված ընդհանուր բնույթի հանցագործությունները 13. Հասարակական անվտանգության դեմ ուղղված ընդհանուր բնույթի հանցագործությունները 14. Չենքի, հրագեղի կամ այլ հանրավտանգ նյութերի եվ առարկաների օրինական շրջանառության դեմ ուղղված հանցագործությունները 15. Երթևեկության անվտանգության եվ տրանսպորտի շահագործման սահմանված կարգի դեմ ուղղված հանցագործությունները 16. Աշխատանքների եվ գործունեության իրականացման անվտանգության հատուկ կանոններով կամ պահանջներով սահմանված կարգի դեմ ուղղված հանցագործությունները

	<p>17. Համակարգչային համակարգի եվ համակարգչային տվյալների անվտանգության դեմ ուղղված հանցագործությունները</p> <p>18. Շրջակա միջավայրի անվտանգության դեմ ուղղված հանցագործությունները</p> <p>19. Թմրամիջոցների, հոգեմետ (հոգեներգործուն) նյութերի, դրանց պատրաստուկների, պրեկուրսորների, խիստ ներգործող կամ թունավոր նյութերի օրինական շրջանառության դեմ ուղղված հանցագործությունները</p> <p>20. Բնակչության առողջության դեմ ուղղված այլ հանցագործություններ</p> <p>21. Սահմանադրական կարգի հիմունքների եվ պետության անվտանգության դեմ ուղղված հանցագործությունները</p> <p>22. Հանրային ծառայության շահերի դեմ ուղղված հանցագործությունները</p> <p>23. Կառավարման կարգի դեմ ուղղված հանցագործությունները</p> <p>24. Արդարադատության շահերի դեմ ուղղված հանցագործությունները</p> <p>25. Չինվորական ենթակայության կարգի եվ զինծառայողների կանոնադրքային փոխհարաբերությունների դեմ ուղղված հանցագործությունները</p> <p>26. Չինվորական ծառայություն անցնելու կարգի դեմ ուղղված հանցագործությունները</p> <p>27. Չենքի, ռազմամթերքի, ռազմական տեխնիկայի կամ ռազմական այլ գույքի, շրջապատի համար առավել վտանգ ներկայացնող նյութերի, սարքերի կամ առարկաների օգտագործման, պահպանման, շահագործման կամ դրանց հետ վարվելու կարգի դեմ ուղղված հանցագործությունները</p> <p>28. Հատուկ ծառայությունների կրման եվ հատուկ պայմաններում զինվորական պարտքի կատարման կարգի դեմ ուղղված հանցագործությունները</p> <p>29. Չինվորական պաշտոնեական հանցագործությունները</p>
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	<p>Գնահատումն իրականացվում է «ՎՊՀ ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգ»-ին համապատասխան: https://new.vsu.am/karg/2023/usanoxneri%20giteliqneri%20stugman.pdf</p>
Գրականություն	<p>Պարտադիր- ՀՀ Քրեական օրենսգիրք, 2022թ. հուլիսի 1 ՀՀ ՔՐԵԱԿԱՆ ՆՈՐ ՕՐԵՆՍԳՐՔՈՒՄ ՏԵՂ ԳՏԱԾ ՀԱՅԵՑԱԿԱՐԳԱՅԻՆ ՄՈՏԵՑՈՒՄՆԵՐԻ ԵՎ ՆՈՐ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏՆԵՐԻ ՄԵԿՆԱԲԱՆՄԱՆ ՈՒՂԵՑՈՒՅՑ, Եվրոպայի խորհուրդ, հուլիս, 2022 թ.</p>

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ԷԻԿ/Բ-128 Քաղաքացիական իրավունք-1			
	ԷԻԿ/Բ-129 Քաղաքացիական իրավունք-2			
	ԷԻԿ/Բ-130 Քաղաքացիական իրավունք-3			
	ԷԻԿ/Բ -131 Քաղաքացիական իրավունք-4			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	4/5/4/4 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	2-րդ տարի, 1-ին կիսամյակ, 2-րդ կիսամյակ 3-րդ տարի, 1-ին կիսամյակ, 2-րդ կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	56/70/56/56	Դասախոսություն	32/36/32/32
		6	Սեմինար	24/34/24/24
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	
	Ինքնուրույն	64/80/64/64		
	Ընդամենը	120/150/120/120		

Ստուգման ձևը	Քննություն/քննություն/ քննություն/ քննություն
Դասընթացի նպատակը	Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին իրազեկել քաղաքական իրավունքի և իրավահարաբերությունների մասին: Խորացնել և ընդլայնել ուսանողների ընդհանուր տեսական գիտելիքների պաշարը: Ուսանողներին ուսուցանել բուռն զարգացող շուկայական հարաբերություններում ճիշտ և օրինականորեն կողմնորոշվել: Օգնել ուսանողներին՝ տեսական գիտելիքները օգտագործել գործնականում: Հիմք ստեղծել հասարակական մյուս գիտությունների հետագա ուսումնասիրության համար
Դասընթացի վերջնարդյունքները	<p>Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.</p> <p><i>Գիտելիք</i> Իրավական համակարգի կառուցվածքին և գործառույթներին ծանոթություն</p> <p><i>Չմտություն</i> Ունակ է՝ պարբերաբար ուսումնասիրելու օրենսդրությունը և իրավակիրառ պրակտիկան, մասնագիտական գրականությունը և ինտեգրվելու հարափոփոխ բազմամշակութային աշխատանքային միջավայրին:</p> <p><i>Կարողունակություն</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • կկարողանա ձեռք բերած տեսական գիտելիքները կիրառել գործնականում, • կտիրապետի Օրենսդրությանը, • կկարողանա որոշ գիտական հարցերի վերաբերյալ կատարել ինքնուրույն եզրահանգումներ:
Դասընթացի բովանդակությունը	<p><u>Թեմա-1</u> Քաղաքացիական իրավունքը որպես Հայաստանի իրավունքի ճյուղ:</p> <p><u>Թեմա-2</u> Քաղաքացիական իրավունքի սկզբունքները:</p> <p><u>Թեմա-3</u> Քաղաքացիական իրավունքի աղբյուրները:</p> <p><u>Թեմա-4</u> Քաղաքացիական իրավահարաբերությունների հասկացությունը, տարրերը և դասակարգումը:</p> <p><u>Թեմա-5</u> Քաղաքացիական իրավունքների և պարտականությունների ծագումը, իրականացումը և պաշտպանությունը:</p> <p><u>Թեմա-6</u> Քաղաքացիները որպես քաղաքացիական իրավունքի սյուրեկտներ:</p> <p><u>Թեմա-7</u> Իրավաբանական անձինք որպես Քաղաքացիական իրավունքի սյուրեկտներ:</p> <p><u>Թեմա-8</u> Հայաստանի Հանրապետությունը և համայնքները որպես քաղաքացիական իրավունքի սյուրեկտներ:</p> <p><u>Թեմա-9</u> Քաղաքացիական իրավունքի օբյեկտները:</p> <p><u>Թեմա-1</u> Գործարքներ:</p> <p><u>Թեմա-2</u> Ներկայացուցչություն:</p> <p><u>Թեմա-3</u> Պատվի, արժանապատվության և գործարար համբավի պաշտպանություն:</p> <p><u>Թեմա-4</u> Ժամկետները քաղաքացիական իրավունքում:</p> <p><u>Թեմա-5</u> Հայցային վաղեմություն:</p> <p><u>Թեմա-6</u> Սեփականության իրավունք:</p> <p><u>Թեմա-7</u> Քաղաքացիների սեփականության իրավունքը:</p> <p><u>Թեմա-8</u> Իրավաբանական անձանց սեփականության իրավունքը:</p> <p><u>Թեմա-9</u> Պետության և համայնքների սեփականության իրավունքը:</p>

	<p><u>Թեմա-10</u> Ընդհանուր սեփականության իրավունք: <u>Թեմա-11</u> Սեփականության իրավունքի պաշտպանությունը: <u>Թեմա-12</u> Սահմանափակ իրային իրավունքներ:</p> <p><u>Թեմա-1</u> Ընդհանուր ուսմունք պարտավորության մասին: <u>Թեմա-2</u> Քաղաքացիաիրավական պայմանագիր: <u>Թեմա-3</u> Պարտավորությունների կատարումը: <u>Թեմա-4</u> Պարտավորությունների կատարման ապահովումը: <u>Թեմա-5</u> Պատասխանատվությունը պարտավորությունների չկատարման կամ ոչ պատշաճ կատարման համար: <u>Թեմա-6</u> Պարտավորությունների դադարումը:</p>
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	<p>Գնահատումն իրականացվում է «ՎՊՅ ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգ»-ին համապատասխան: https://new.vsu.am/karg/2023/usanoxneri%20giteligneri%20stugman.pdf</p>
Գրականություն	<p>Պարտադիր`</p> <ul style="list-style-type: none"> • ՀՀ քաղաքացիական օրենսգիրք: • «ՀՀ քաղաքացիական օրենսգիրքը գործողության մեջ դնելու մասին» ՀՀ օրենք (17.06.1998): • Բարսեղյան Տ.Կ., Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիական իրավունք, առաջին մաս, 2-րդ հրատ., Եր., 2004: • Հայկական ՍՍՀ քաղաքացիական իրավունք, հատոր 1, Ս.Հ. Հովհաննիսյանի խմբ., Եր., ԵՊՀ հրատ., 1978. • Гражданское право. Учебник в 3-х томах. Под ред. А.П. Сергеева и Ю.К. Толстого. Т. 1 М., 2005. • Гражданское право. Учебник в 4-х томах. Изд. 3-е. Под ред. Е.А. Суханова. Т. 1, М., 2005. • Братусь С.Н. Предмет и система советского гражданского права. М., 1963. • Покровский И. Понятие гражданского права и вопрос его социальной ценности. В кн.: Покровский И. Основные проблемы гражданского права. Серия „Классики российской цивилистики“. М., 1998. • Алексеев С.С. Частное право. Научно-публицистический очерк. М., 1999. <p>Լրացուցիչ` www.arlis.am www.court.am www.datalex.am</p>

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ԷԻԿ/Բ-136 Միջազգային իրավունք			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	6 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	4-րդ տարի, 1-ին կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	84	Դասախոսություն	60
			Սեմինար	24
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	
	Ինքնուրույն	96		
	Ընդամենը	180		
Ստուգման ձևը	Քննություն			

<p>Դասընթացի նպատակը</p>	<p>Դասընթացի նպատակն է ուսանողին տալ հիմնարար գիտելիքներ միջազգային և ներպետական իրավունքի, միջազգային իրավական նորմերի, միջազգային իրավունքի սուբյեկտների, միջազգային իրավունքի հիմնարար սկզբունքների, միջազգային իրավունքի տարբեր ճյուղերի, այդ թվում միջազգային մարդասիրական իրավունքի, միջազգային պայմանագրային իրավունքի, եվրոպական իրավունքի վերաբերյալ</p>
<p>Դասընթացի վերջնարդյունքները</p>	<p>Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.</p> <p><i>Գիտելիք</i> Իրավական համակարգի կառուցվածքին և գործառույթներին ծանոթություն</p> <p><i>Չմտություն</i> Ունակ է՝ պարբերաբար ուսումնասիրելու օրենսդրությունը և իրավակիրառ պրակտիկան, մասնագիտական գրականությունը և ինտեգրվելու հարափոփոխ բազմամշակութային աշխատանքային միջավայրին:</p> <p><i>Կարողունակություն</i> Կարող է կիրառել մասնագիտական գիտելիքները առավել հաճախ հանդիպող խնդիրների լուծման համար</p>
<p>Դասընթացի բովանդակությունը</p>	<p><u>Թեմա-1</u> Միջազգային իրավունքի հասկացությունը: <u>Թեմա-2</u> Միջազգային իրավունքի աղբյուրները: <u>Թեմա-3</u> Միջազգային իրավունքի սուբյեկտները: <u>Թեմա-4</u> Միջազգային իրավունքի սկզբունքները: <u>Թեմա-5</u> Միջազգային պայմանագրերի իրավունք: <u>Թեմա-6</u> Միջազգային իրավական պատասխանատվություն: <u>Թեմա-7</u> Անհատը և միջազգային իրավունքը: <u>Թեմա-8</u> Միջազգային կազմակերպությունների իրավունք: <u>Թեմա-9</u> Միջազգային մարդասիրական իրավունք: <u>Թեմա-10</u> Միջազգային անվտանգության իրավունք: <u>Թեմա-11</u> Միջազգային վեճերի խաղաղ կարգավորումը: <u>Թեմա-12</u> Դիվանագիտական և հյուպատոսական իրավունք:</p>
<p>Գնահատման մեթոդները և չափանիշները</p>	<p>Գնահատումն իրականացվում է «ՎՊՅ ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգ»-ին համապատասխան: https://new.vsu.am/karg/2023/usanoxneri%20giteligneri%20stugman.pdf</p>
<p>Գրականություն</p>	<p>Պարտադիր՝ 17. Քոչարյան Վ., Միջազգային իրավունք, 2002 18. Յովհաննիսյան Վ. Միջազգային պայմանագրերի կնքման և կատարման տեսական ու գործնական մի քանի հարցեր 2001 3. Յակոբյան Լ., Յակոբյան Կ., Յարությունյան Ա., Միջազգային հանրային իրավունք և Միջազգային մասնավոր իրավունք (Ուսումնասովանողական նյութեր) 2008 4. Д.Б., Левин, Актуальные проблемы теории международного права, 1958 5. Ю. М. Колосов, Ю. Н. Маслеев, Международное право, 2009 6. Д. А. Шевчук, Международное публичное право, 2009 7. К. А. Бекашев, Международное публичное право, 2008</p> <p>Լրացուցիչ՝ 37. Միջազգային Պայմանագրերի իրավունքի Մասին Վիեննայի 1969թ. Մայիսի 23-ի Կոնվենցիա</p>

	38. ՀՀ օրենքը Միջազգային պայմանագրերի մասին, 2007 39. ՀՀ օրենքը Դիվանագիտական ծառայության մասին, 2004
--	--

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ԷԻԿ/Բ-139 Շրջակա միջավայրի իրավունք			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	6 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	2-րդ տարի, 1-ին կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	84	Դասախոսություն	60
			Սեմինար	24
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	
	Ինքնուրույն	96		
	Ընդամենը	180		
Ստուգման ձևը	Քննություն			
Դասընթացի նպատակը	Ուսանողներին զինել գիտելիքներով բնական ռեսուրսների օգտագործման ու պահպանման ոլորտում պետության սահմանած իրավական նորմերով, դրանց իրացման մեխանիզմներով և պաշտպանական ֆունկցիաներով, ընդլայնել ուսանողների ընդհանուր տեսական, իրավագիտական աշխարհայացքը, նախապատրաստել ուսանողներին ուսումնասիրված նյութի գործնական կիրառմանը, խորացնել ընդհանուր իրավագիտական գիտությունների առարկայաշարի ուսումնասիրությունը:			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	<p>Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.</p> <p><i>Գիտելիք</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • հենքային և ընդհանուր գիտելիքներ, • մասնագիտական ոլորտի գիտելիքների հիմունքներ, <p><i>Չմտություն</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • քննադատական վերլուծության և ինքնաքննադատման ունակություն, • թիմային աշխատանք, • միջանձնային ունակություններ, • միջառարկայական թիմում աշխատելու ունակություն, • այլ ոլորտների փորձագետների հետ շփվելու ունակություն <p><i>Կարողունակություն</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • գիտելիքները գործնականում կիրառելու կարողություն, • հետազոտություններ կատարելու ունակություններ, • սովորելու ունակություն, • նոր իրավիճակներին հարմարվելու ունակություն, • նոր գաղափարներ առաջ քաշելու (ստեղծագործելու) ունակություն, ինքնուրույն աշխատելու ունակություն 			
Դասընթացի բովանդակությունը	<p>Թեմա 1 Շրջակա միջավայրի պահպանության իրավունքի հասկացությունը, Թեմա 2 Էկոլոգիական իրավունքի նորմերը, Թեմա 3 Էկոլոգիական իրավունքի աղբյուրները, Թեմա 4 Էկոլոգիական իրավունքի սկզբունքները, Թեմա 5 Բնօգտագործման իրավունք, Թեմա 6 Բնական օբյեկտների և ռեսուրսների տեսակները, Թեմա 7 Պետական ղեկավարումը շրջակա միջավայրի պահպանության բնագավառում, Թեմա 8 Էկոլոգիական իրավախախտումների պատասխանատվությունը,</p>			

	Թեմա 9 Շրջակա միջավայրի պահպանությունը, Թեմա 10 Հատուկ պահպանվող տարածքներ և օբյեկտներ, Հատուկ մաս, Թեմա 11 Հողատարածքների ռացիոնալ օգտագործումը և պահպանումը:
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	Գնահատումն իրականացվում է «ՎՊՀ ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգ»-ին համապատասխան: https://new.vsu.am/karg/2023/usanoxneri%20giteligner%20stugman.pdf
Գրականություն	Պարտադիր՝ 19. Դերձյան Հ.Ս., Մեղրաբեկյան Գ.Թ., Շրջակա միջավայրի պետա-իրավական պահպանությունը, 1989 20. ՀՀ հողային օրենսգիրք 21. ՀՀ ջրային օրենսգիրք 22. ՀՀ օրենքը բնության հատուկ պահպանվող տարածքների մասին Լրացուցիչ՝ 40. Օրինակի կոնվենցիա, 1998 41. Ռիո դը Ժանեյրոյի համաձայնագիր, 1992

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ԷԻԿ/Բ-191 Ընտանեկան իրավունք			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	4 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	4-րդ տարի, 2-րդ կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	56	Դասախոսություն	32
			Սեմինար	24
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	
	Ինքնուրույն	64		
	Ընդամենը	120		
Ստուգման ձևը	Քննություն			
Դասընթացի նպատակը	<p>Դասընթացի նպատակն է՝</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ $\text{àõë}^3\text{YáÕÝ}»\text{ñÇÝ } \frac{1}{2}\text{ÇÝ}»\text{É} \cdot \text{Ç} \text{í}»\text{ÉÇùÝ}»\text{ñáí ÁÝ3ÝÇùÇ, Ýñ^3 3Ý^{13}\text{ÚÝ}»\text{ñÇ} \text{ÚÇ}» \text{úñ}»\text{Ýúáí } í^3\text{ñ} \cdot 3í\text{áñ}í\text{áÕ} \cdot \text{áóÕù}^3\text{ÚÇÝ} \text{ " } \text{áã} \cdot \text{áóÕù}^3\text{ÚÇÝ} \text{ Ñ}^3\text{ñ}^3\text{μ}»\text{ñáó}^3\text{ÁÕáó}^3\text{ÝÝ}»\text{ñÇ} \text{Ú}^3\text{ëÇÝ}:$ ▪ $\text{Éáñ}^3\text{óÝ}»\text{É} \text{ " } \text{ÁÝ}^1\text{É}^3\text{ÚÝ}»\text{É} \text{ áóë}^3\text{YáÕÝ}»\text{ñÇ} \text{ ÁÝ}^1\text{Ñ}^3\text{Yáóñ} \text{ í}»\text{ë}^3\text{í}^3\text{Ý,} \text{Çñ}^3\text{³.Ç} \text{í}^3\text{í}^3\text{Ý} \text{³} \text{È}^3\text{ñ}^3\text{Ú}^3\text{óù}^3\text{Á:}$ ▪ $\text{Ú}^3\text{È}^3\text{á}^3\text{í}^3\text{ñ}^3\text{ë}^3\text{í}»\text{É} \text{ áóë}^3\text{YáÕÝ}»\text{ñÇÝ} \text{ áóë}^3\text{áó}^3\text{ÚÝ}^3\text{ëÇñ}^3\text{í}^3\text{í} \text{ ÝÚáó}^3\text{ÃÇ} \cdot \text{áñ}^3\text{í}^3\text{í}^3\text{Ý} \text{İÇñ}^3\text{é}^3\text{Ú}^3\text{YÁ}$ 			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	<p><i>Գիտելիք</i></p> <p>Ընտանեկան իրավունքի վերաբերյալ համապարփակ գիտելիքներ, կարողանա համեմատել իրավաբանական մյուս գիտությունների հետ, հստակեցնել դասընթացի տեղն ու դերը իրավաբանական գիտությունների շրջանակում:</p> <p><i>Կարողություն</i></p> <p>Օգտագործել նախապես ստացած տեսական գիտելիքները գործնականում, վերլուծել հասարակական հարաբերությունների այս ոլորտը, համեմատի իրավաբանական, ինչպես նաև այլ՝ ոչ իրավական կամ հասարակական այլ գիտությունների հետ, կարողանա հմուտ մատուցել այն աշակերտներին, առաջ քաշի նոր գաղափարներ:</p> <p><i>Հմտություն</i></p>			

անվանումը				
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	4 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	4-րդ տարի, 2-րդ կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	56	Դասախոսություն	32
			Սեմինար	24
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	
	Ինքնուրույն	64		
	Ընդամենը	120		
Ստուգման ձևը	Քննություն			
Դասընթացի նպատակը	Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին ծանոթացնել ՀՀ-ում վարձու աշխատանքի կազմակերպման, կիրառման և պաշտպանության ոլորտի իրավական խնդիրներին, աշխատանքի կարգապահության, աշխատավարձի, աշխատաժամանակի, հանգստի ժամանակի, աշխատանքի անվտանգության, աշխատողների և գործատուների աշխատանքային իրավունքների ու օրինական շահերի պաշտպանության վերաբերյալ հարցերին:			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	<p>Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.</p> <p><i>Գիտելիք</i></p> <p>Կիմանա աշխատողների հիմնական աշխատանքային իրավունքները, դրանց իրականացման երաշխիքները, աշխատանքային պարտականությունների, գործատուների իրավական պատասխանատվության վերաբերյալ հարցերը,</p> <p><i>Չմտություն</i></p> <p>Ունակ է՝ պարբերաբար ուսումնասիրելու օրենսդրությունը և իրավակիրառ պրակտիկան, մասնագիտական գրականությունը և ինտեգրվելու հարափոփոխ բազմամշակութային աշխատանքային միջավայրին:</p> <p><i>Կարողունակություն</i></p> <p>Կկարողանա իր գիտելիքներն օգտագործել թե՛ վարձու աշխատողների և թե՛ գործատուների իրավունքներն ու օրինական շահերն օրենքով նախատեսված եղանակներով պաշտպանելու ուղղությամբ</p>			
Դասընթացի բովանդակությունը	<p><u>Թեմա-1</u> Աշխատանքային իրավունքի հասկացությունը, առարկան, խնդիրները:</p> <p><u>Թեմա-2</u> Աշխատանքային իրավունքի աղբյուրները:</p> <p><u>Թեմա-3</u> Աշխատանքային իրավունքի սկզբունքները:</p> <p><u>Թեմա-4</u> Աշխատանքային իրավահարաբերությունների կառուցվածքը:</p> <p><u>Թեմա-5</u> Աշխատանքային իրավահարաբերություններ:</p> <p><u>Թեմա-6</u> Աշխատանքային իրավասուբյեկտությունը:</p> <p><u>Թեմա-7</u> Աշխատանքային իրավունքի սուբյեկտները:</p> <p><u>Թեմա-8</u> Գործատուի իրավունքներն ու պարտականությունները կապված աշխատողների ներկայացուցիչների հետ:</p> <p><u>Թեմա-9</u> Ներկայացուցչությունը կոլեկտիվ աշխատանքային հարաբերություններում:</p> <p><u>Թեմա-10</u> Դատավարական ժամկետները:</p> <p><u>Թեմա-11</u> Ժամկետներ, նրա հաշվարկելը: Հայցային վաղեմությունը:</p> <p><u>Թեմա-12</u> Աշխատանքային իրավունքների իրականացումը և</p>			

	<p>պաշտպանությունը:</p> <p><u>Թեմա-13</u> Ընդհանուր դրույթներ կոլեկտիվ պայմանագրի մասին:</p> <p><u>Թեմա-14</u> Հանրապետական, ճյուղային, տարածքային կոլեկտիվ պայմանագրերի գործողությունը և լուծումը:</p> <p><u>Թեմա-15</u> Կազմակերպության կոլեկտիվ պայմանագիր:</p> <p><u>Թեմա-16</u> Կոլեկտիվ աշխատանքային վեճերի կարգավորումը:</p>
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	<p>Գնահատումն իրականացվում է «ՎՊՅ ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգ»-ին համապատասխան:</p> <p>https://new.vsu.am/karg/2023/usanoxneri%20giteligneri%20stugman.pdf</p>
Գրականություն	<p>Պարտադիր՝</p> <ol style="list-style-type: none"> Գ. Վ. Պետրոսյան, ՀՀ Աշխատանքային իրավունք, Ընդհանուր մաս, Բուհական դասագիրք, Եր., 2009 Գ. Վ. Պետրոսյան, ՀՀ Աշխատանքային իրավունք, Հատուկ մաս, Բուհական դասագիրք, Եր., 2014 Ա. Խաչատրյան, Ս. Պողոսյան, Վ. Միրզոյան - Աշխատանքային իրավունք, ուսումնական ձեռնարկ, Երևան, 2000: ՀՀ աշխատանքային օրենսգիրք Գ. Վ. Պետրոսյան - «Աշխատանքային իրավահարաբերություններ» Հարցեր և պատասխաններ ՀՀ աշխատանքային օրենսդրության բնագավառի վերաբերյալ: <p>Լրացուցիչ՝</p> <ol style="list-style-type: none"> ՀՀ Սահմանադրություն: Մարդու իրավունքների համընդհանուր հռչակագիր: Արման Դիլանյան-«Աշխատանքի և կրթության իրավունք», Երևան, 2002:

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ԷԻԿ/Բ-149 Մարդու իրավունքի հիմունքներ			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	5 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	1-ին տարի, 2-րդ կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	70	Դասախոսություն	36
			Սեմինար	34
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	
	Ինքնուրույն	80		
	Ընդամենը	150		
Ստուգման ձևը	Քննություն			
Դասընթացի նպատակը	<p>Առարկայի նպատակն է.</p> <ol style="list-style-type: none"> Ուսանողներին գինել գիտելիքներով մարդու և քաղաքացու իրավունքների և պարտականությունների, մարդու սոցիալ-տնտեսական, քաղաքական և այլ իրավունքների վերաբերյալ. Խորացնել և ընդլայնել ուսանողների ընդհանուր տեսական, իրավագիտական գիտելիքները. Ուսանողներին ծանոթացնել մարդու իրավունքների պաշտպանության բնագավառում ձևավորված պրակտիկայի հետ. 			
Դասընթացի վերջնադրույթները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնադրույթ(ներ)ը.			

	<p><i>Գիտելիք</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Միջանձնային և հասարակական հաղորդակցության հիմունքները Իրավագիտության հիմնական հասկացությունների՝ սահմանումների միջոցով ճշգրիտ մեկնաբանությունները <p><i>Յմտություն</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Համոզիչ և փաստարկված բանավոր խոսքի հմտություններ <p><i>Կարողունակություն</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Տրամաբանորեն ճիշտ ձևակերպված գրավոր և բանավոր խոսք, հմտորեն կազմակերպված աշխատանք
<p>Դասընթացի բովանդակությունը</p>	<p>Թեմա 1.Մարդու իրավունքների հիմունքները դասընթացը. Թեմա 2.Մարդու իրավունքների բովանդակությունը. Թեմա 3.Մարդու իրավունքների երեք սերունդները. Թեմա 4.Մարդու և քաղաքացու իրավական կարգավիճակը. Թեմա 5.Մարդու իրավունքների և ազատությունների դասակարգումը. Թեմա 6.Անձնական իրավունքներ և ազատություններ. Թեմա 7.Տնտեսական,սոցիալական և մշակութային իրավունքներ և ազատություններ. Թեմա 8.Երեխայի իրավունքները որպես առանձին կատեգորիայի անձանց իրավունքներ. Թեմա 9.Կանանց իրավական կարգավիճակը. Թեմա 10.Փախստականների իրավական վիճակը. Թեմա 11.Ազգային փոքրամասնությունների իրավական վիճակը. Թեմա 12.Մարդու իրավունքների պաշտպանության միջազգային-իրավական փաստաթղթերը. Թեմա 13.Մարդու իրավունքների պաշտպանության ներպետական միջոցները.</p>
<p>Գնահատման մեթոդները և չափանիշները</p>	<p>Գնահատումն իրականացվում է «ՎՊՅ ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգ»-ին համապատասխան: https://new.vsu.am/karg/2023/usanoxneri%20giteliqneri%20stugman.pdf</p>
<p>Գրականություն</p>	<p>Պարտադիր՝</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.ՀՀ Սահմանադրություն 2. Այվազյան Վ. «Մարդու իրավունքների հիմունքներ»2002թ. 3. «Երեխայի իրավունքների պաշտպանության մասին» ՀՀ օրենք,1996թ. 4. ՀՀ Ընտանեկան օրենսգիրք. 5. Երեխայի իրավունքների պաշտպանության մասին 1989թ. կոնվենցիա 6.Գոհար Մատինյան, Լիանա հակոբյան «Ընտանեկան իրավունք»,գիրք 8 ,2002թ. 7.ՀՀ Քաղաքացիական օրենսգիրք, 1998թ. 8.ՀՀ Աշխատանքային օրենսգիրք <p>Լրացուցիչ՝</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Քաղաքացիության մասին ՀՀ օրենք. 1995թ. 2. Մարդու և քաղաքացու իրավունքների 1948թ. համընդհանուր հռչակագիր 3.Քաղաքական և քաղաքացիական իրավունքների մասին 1966թ. կոնվենցիա 4.Սոցիալ-տնտեսալամ և մշակութային իրավունքների և ազատությունների մասին 1966թ կոնվենցիա

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	Մասնագիտական պրակտիկա
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	12 կրեդիտ
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	4-րդ տարի, 1-ին կիսամյակ 4-րդ տարի, 2-րդ կիսամյակ
Ստուգման ձևը	քննություն
Դասընթացի նպատակը	<p>Պրակտիկայի կազմակերպման և անցկացման հիմնական նպատակներն են՝</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Ուսումնառության ընթացքում ձեռք բերված գիտելիքների գործնական կիրառման հնարավորության ապահովումը, ▪ Իրավաբանական գիտելիքների կիրառման առանձնահատկությունների բացահայտումը, մասնագիտական գիտելիքների պրակտիկ գործունեությամբ իրագործելու ունակությունների ձևավորումը, ▪ Ուսումնառության ընթացքում ձեռք բերված գիտելիքների համապատասխանեցումը ուսումնական պլանին և կիրառման հնարավորությունը:
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Պրակտիկան համարվում է կատարված՝ ուսանողի կողմից պրակտիկայի ծրագրի բոլոր պահանջները կատարելու դեպքում: ▪ Պրակտիկան գնահատվում է պրակտիկայի փաստաթղթերը ներկայացնելու դեպքում: ▪ Պրակտիկայի գնահատումը կատարվում է ուսանողի՝ պրակտիկայի ընթացքում ձեռք բերած գիտելիքների, հմտությունների, կարողությունների և կոմպետենցիաների հիման վրա. <p><i>Ուսանողի գնահատման մասնագիտական չափանիշներն են՝</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ աշխատանքների պլանավորման, կազմակերպման և կատարման կարողություններ, ▪ մասնագիտական գիտելիքների մակարդակը, դրանց կիրառելու հմտություն, ուսուցման նպատակները, բովանդակությունը, միջոցները և մեթոդները որոշելու իմացություն, ▪ համառոտագրեր, աշխատանքային պլաններ, և այլ նյութեր կազմելու կարողություն, ▪ աշխատանքային նյութին տիրապետելու, անսխալ խոսելու կարողություն, ▪ իր և իր համակուրսեցիների պրակտիկայի ընթացքում կատարած աշխատանքի վերլուծության կարողություն, ▪ հետազոտման տարբեր մեթոդների կիրառման, ստացված տվյալների վերլուծության կարողություն և հմտություն, ▪ կոլեկտիվի անդամների, համայնքի բնակիչների, իր համակուրսեցիների հետ հաղորդակցվելու, առանց կոնֆլիկտների շփվելու կարողություն, ▪ մասնագիտական, միջանձնային կոմպետենցիաների տիրապետում: ▪ Բոլոր փաստաթղթերը պետք է ձևակերպվեն համաձայն գործավարության կանոնների և առանձին թղթապանակով հանձնվեն դեկանատ: ▪ Պրակտիկայի գնահատականը դասվում է տեսական առարկաներից ստացած գնահատականներին և հաշվառվում է ուսանողների կիսամյակային ատեստավորման արդյունքներն ամփոփելիս:

- Պրակտիկայի փաստաթղթերը պահվում են դեկանատներում : *Պրակտիկայի դեկավարը պարտավոր է՝*
- պրակտիկայի ավարտին օրագրում բնութագրել պրակտիկանտի կատարած աշխատանքը, գնահատել այն,
- պրակտիկայի բաժին ներկայացնել բոլոր ուսանողների՝ պրակտիկայի ծրագրով պահանջվող փաստաթղթերը պատշաճ վիճակով,
- մասնակցել պրակտիկայի պաշտպանությանը, պրակտիկանտների վերջնական գնահատականի ձևավորմանը,
- բազմագործոնային համակարգով ներկայացնել առավելագույնը 100 միավորի բաղադրիչները, գնահատման կարգը, ամփոփման կարգն ու ժամկետները, որոնք սահմանված են ՎՊՅ՝ պրակտիկայի կանոնակարգի նորմերով:

Գնահատման բաղադրիչները	Հատկացվող միավորը	Գնահատումը
1. Հաճախելիություն	0-10	
2. Առարկայական իմացություն	0-20	
3. Իրավաբանական գիտելիքների և հմտությունների վերլուծություն	0-10	
<ul style="list-style-type: none"> ➢ Կիրառված գիտելիքների արդյունավետություն ➢ Աշխատանքի ճիշտ բաշխում և օգտագործում ➢ Իրավիճակի գնահատում և որոշումների ընդունում 	0-10	
4. Կատարած աշխատանքի վերլուծություն	0-20	
5. Պաշտպանություն	0-20	
6 . Ընդհանուր միավոր	100	

Պրակտիկան գնահատվում է՝ ըստ սահմանված չափանիշների՝ բազմագործոնային համակարգով^ա պրակտիկայի ընթացքում ձեռք բերված կարողությունների, հմտությունների, կոմպետենցիաների հիման վրա:

Մասնակցության աստիճանը %	Հատկացվող միավորը
96-100/ 20 օր	20
91-95/ 19 օր	18
86-90/ 18 օր	16
81-85/ 17 օր	14
76-80/ 16 օր	10
71-75/ 15 օր	08
66-70/ 14 օր	00

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	Կուրսային աշխատանք
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	2/2 կրեդիտ
Ուսումնառության	3-րդ տարի, 1-ին կիսամյակ

տարի / կիսամյակ	3-րդ տարի, 2-րդ կիսամյակ		
Ստուգման ձևը	քննություն		
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	Կուրսային աշխատանքները գնահատվում են 100-միավորանոց սանդղակով՝ համաձայն աղյուսակ 1-ում ներկայացված չափանիշների		
	<u>Աղյուսակ 1.</u> Կուրսային աշխատանքի բաղադրիչները և հատկացվող միավորները (ըստ 100- միավորանոց սանդղակի)		
	h/h	Գնահատման բաղադրիչները	Հատկացվող միավորները
	1	Կուրսային աշխատանքի ձևակերպում (0-50)	
	1.1.	Կուրսային աշխատանքի կատարման ինքնուրույնությունը, Ուսանողի կատարած դատողությունների, եզրակացությունների հիմնավորումը և փաստարկումը	0-10
	1.2.	Աշխատանքի թեմային վերաբերող տեսական և գործնական նյութերի օգտագործման և մշակման մակարդակը	0-10
	1.3.	Ուսանողի կողմից գրականության և այլ փաստական նյութերի կիրառությունը և կիրառման հմտությունը	0-10
	1.4.	Կուրսային աշխատանքի բովանդակության համապատասխանությունը թեմային	0-10
	1.5.	Կուրսային աշխատանքի ձևակերպման համապատասխանությունը սույն կարգի VII բաժնում նշված չափանիշներին	0-10
	2.	Պաշտպանություն (0-50 միավոր)	
	2.1.	Ղեկավարի կարծիքը	0-10
	2.2.	Աշխատանքի բովանդակության ներկայացման կարողությունը	0-10
	2.3.	Ուսանողի կողմից սեփական տեսակետը պաշտպանելու կարողությունը	0-10
	2.4.	Ուսանողի կողմից աշխատանքը ներկայացնելու հմտությունը և միջոցների կիրառությունը (գրաֆիկներ, ցուցադրական միջոցներ, սլայդներ և այլն)	0-10
2.5.	Ուսանողի խոսքի կուլտուրան	0-10	

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	Ավարտական աշխատանքի նախապատրաստում և պաշտպանություն																																								
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	7 կրեդիտ																																								
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	4-րդ տարի, 7-րդ կիսամյակ 4-րդ տարի, 8-րդ կիսամյակ																																								
Ստուգման ձևը	Ավարտական աշխատանքի պաշտպանություն																																								
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	<p>Գնահատումն իրականացվում է բազմագործոնային համակարգով՝ 100 բալանոց սանդղակով՝ հետևյալ բաղադրիչների ներառմամբ.</p> <p>Աշխատանքի կատարողականի ցուցանիշները</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>h/h</th> <th>Ցուցանիշներ</th> <th>0-5 միավոր</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Ստացված արդյունքների, գիտական, կառուցողական, հետազոտական որոշումների արդիականությունն ու նորարարությունը</td> <td></td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Ուսանողի ինքնուրույն ստեղծագործական աշխատանքը</td> <td></td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Հետազոտության մեթոդների օգտագործման ինքնուրույնությունը</td> <td></td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td>Ժամանակակից համակարգչային ծրագրերի և տեխնոլոգիաների օգտագործում</td> <td></td> </tr> <tr> <td>5.</td> <td>Շարադրման ճշգրտությունը, հերթականությունը և հիմնավորվածությունը</td> <td></td> </tr> <tr> <td>6.</td> <td>Մասնագիտական հմտություններին և տեխնոլոգիաներին տիրապետելու մակարդակը</td> <td></td> </tr> <tr> <td>7.</td> <td>Աշխատանքի կոմպլեքսայնության աստիճանը: Աշխատանքի մեջ ընդհանուր մասնագիտական և հատուկ առարկաների կիրառումը</td> <td></td> </tr> <tr> <td>8.</td> <td>Համացանցի տեղեկատվական աղբյուրների օգտագործումը</td> <td></td> </tr> <tr> <td>9.</td> <td>Հրատարակումների առկայությունը, կոնֆերանսներին մասնակցությունը, պարզևներ</td> <td></td> </tr> <tr> <td>10.</td> <td>ԱՌԱ-ի ձևակերպման որակը (գրագիտության ընդհանուր մակարդակը, շարադրման ոճը, լուսաբանումների որակը, աշխատանքի չափանիշներին համապատասխան լինելը)</td> <td></td> </tr> <tr> <td>11.</td> <td>Գրաֆիկական (պատկերագարդ) նյութի ներկայացման ծավալը և որակը, նրա համապատասխանությունն ԱՌԱ-ի պահանջներին</td> <td></td> </tr> <tr> <td colspan="2">Ամփոփիչ միավոր</td> <td></td> </tr> </tbody> </table>		h/h	Ցուցանիշներ	0-5 միավոր	1.	Ստացված արդյունքների, գիտական, կառուցողական, հետազոտական որոշումների արդիականությունն ու նորարարությունը		2.	Ուսանողի ինքնուրույն ստեղծագործական աշխատանքը		3.	Հետազոտության մեթոդների օգտագործման ինքնուրույնությունը		4.	Ժամանակակից համակարգչային ծրագրերի և տեխնոլոգիաների օգտագործում		5.	Շարադրման ճշգրտությունը, հերթականությունը և հիմնավորվածությունը		6.	Մասնագիտական հմտություններին և տեխնոլոգիաներին տիրապետելու մակարդակը		7.	Աշխատանքի կոմպլեքսայնության աստիճանը: Աշխատանքի մեջ ընդհանուր մասնագիտական և հատուկ առարկաների կիրառումը		8.	Համացանցի տեղեկատվական աղբյուրների օգտագործումը		9.	Հրատարակումների առկայությունը, կոնֆերանսներին մասնակցությունը, պարզևներ		10.	ԱՌԱ-ի ձևակերպման որակը (գրագիտության ընդհանուր մակարդակը, շարադրման ոճը, լուսաբանումների որակը, աշխատանքի չափանիշներին համապատասխան լինելը)		11.	Գրաֆիկական (պատկերագարդ) նյութի ներկայացման ծավալը և որակը, նրա համապատասխանությունն ԱՌԱ-ի պահանջներին		Ամփոփիչ միավոր		
h/h	Ցուցանիշներ	0-5 միավոր																																							
1.	Ստացված արդյունքների, գիտական, կառուցողական, հետազոտական որոշումների արդիականությունն ու նորարարությունը																																								
2.	Ուսանողի ինքնուրույն ստեղծագործական աշխատանքը																																								
3.	Հետազոտության մեթոդների օգտագործման ինքնուրույնությունը																																								
4.	Ժամանակակից համակարգչային ծրագրերի և տեխնոլոգիաների օգտագործում																																								
5.	Շարադրման ճշգրտությունը, հերթականությունը և հիմնավորվածությունը																																								
6.	Մասնագիտական հմտություններին և տեխնոլոգիաներին տիրապետելու մակարդակը																																								
7.	Աշխատանքի կոմպլեքսայնության աստիճանը: Աշխատանքի մեջ ընդհանուր մասնագիտական և հատուկ առարկաների կիրառումը																																								
8.	Համացանցի տեղեկատվական աղբյուրների օգտագործումը																																								
9.	Հրատարակումների առկայությունը, կոնֆերանսներին մասնակցությունը, պարզևներ																																								
10.	ԱՌԱ-ի ձևակերպման որակը (գրագիտության ընդհանուր մակարդակը, շարադրման ոճը, լուսաբանումների որակը, աշխատանքի չափանիշներին համապատասխան լինելը)																																								
11.	Գրաֆիկական (պատկերագարդ) նյութի ներկայացման ծավալը և որակը, նրա համապատասխանությունն ԱՌԱ-ի պահանջներին																																								
Ամփոփիչ միավոր																																									